

HELVETAS
LAOS

**ໂຄງການໃຫ້ບໍລິການຂໍ້ມູນສາທາລະນະ ແລະ ການສ້າງ
ຄວາມຮັບຮູ້ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ໃນ ສປປ ລາວ
ຄູ່ມືການຝຶກອົບຮົມສໍາລັບຄູຝຶກ
ຫົວຂໍ້ທີ 4: ການລົງທຶນທາງດ້ານກະສິກໍາດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ**

**The Public Information and Awareness Services
for Vulnerable Communities Project
Training of Trainer Manual
#4: Responsible Agricultural Investment (RAI)**

ໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນໂດຍ/ Funded by:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

ມັງກອນ 2023

ສາລະບານ

ໜ້າ

ພາກທີ I ໂຄງການ LIFE

ປຶ້ມຄູມີ: ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສໍາລັບຊາວກະສິກອນ.....1-22

ເອກະສານປະກອບການຝຶກອົບຮົມ:

ເອກະສານອ້າງອີງ.....23-49

ປະເມີນຜົນກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ.....50-51

ເຄື່ອງມືສໍາລັບການຝຶກອົບຮົມ:

ໂພສເຕີ້ປະກອບການຝຶກອົບຮົມ52

ພາກທີ II ບໍລິສັດກົດໝາຍ ແລະ ການພັດທະນາການຮ່ວມມືຈຳກັດ

ເຄື່ອງມືສໍາລັບການຝຶກອົບຮົມ:

ແບບຢ່າງບົດສະຫຼຸບເກັບກຳຂໍ້ມູນ.....53-54

ເອກະສານ ແລະ ເຄື່ອງມືເພີ່ມເຕີມ.....<https://bit.ly/3KdATrm>

ຫຼື ສະແກນຜ່ານ QR Code

ພາກທີ I: ໂຄງການ LIFE

ໜ້າ

ປຶ້ມຄູມີ: ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສໍາລັບຊາວກະສິກອນ.....1-22

ເອກະສານປະກອບການຝຶກອົບຮົມ:

ເອກະສານອ້າງອີງ.....23-49

ປະເມີນຜົນກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ.....50-51

ເຄື່ອງມືສໍາລັບການຝຶກອົບຮົມ:

ໂພສເຕີ້ປະກອບການຝຶກອົບຮົມ.....52

ປຶ້ມຄູ່ມື

ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສໍາລັບຊາວກະສິກອນ

ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມ ການລົງທຶນ ດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສຳລັບຊາວກະສິກອນ

ພັດທະນາໂດຍ:

LAOS

ຄຳນຳ

ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມນີ້ ແມ່ນໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນມາເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ກັບພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ນັກສົ່ງເສີມນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການໂຄສະນາ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈສິດທິຂອງເຂົາເຈົ້າຕໍ່ກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ, ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ວຽກງານໃນລະດັບຮາກຖານໂດຍການອະທິບາຍເຄື່ອງມືສະເພາະເພື່ອພົວພັນກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ເພື່ອຮັບປະກັນການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຍືນຍົງ. ພວກເຮົາເຊື່ອວ່າມັນແມ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງບໍລິສັດໃນການລົງທຶນດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຍຶດໝັ້ນກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງ ສປປ ລາວ, ເຊິ່ງປົກປ້ອງ ແລະ ເຄົາລົບສິດທິຂອງຊາວກະສິກອນ. ສິ່ງນີ້ຈະສະໜັບສະໜູນ ເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນໂດຍຜ່ານການເສີມສ້າງຄວາມສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງລັດຖະບານຂອງພວກເຂົາສ້າງສະຖານະການທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ເປັນທີ່ຍອມຮັບ. ຄຽງຄູ່ກັບຄູ່ມືແນະນຳສະບັບນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ແຍກເນື້ອໃນ ແລະ ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເປັນບ່ອນອີງອອກເປັນສະບັບໜຶ່ງເຊິ່ງຈະມີສະເພາະເນື້ອໃນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄູ່ມືນີ້ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບຄວາມສາມາດຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ (ພາກເອກະຊົນ) ແລະ ຄວາມໝັ້ນໃຈທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມໃນຫົວຂໍ້ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມສະບັບນີ້ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ກັບພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ນັກສົ່ງເສີມ ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ແລະ ເພື່ອກຸ່ມເປົ້າໝາຍສູງສຸດແມ່ນຊາວກະສິກອນ, ເຊິ່ງໄດ້ຄັດເລືອກເອົາຫົວຂໍ້ທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ສາມາດສອດແຊກເຂົ້າໃນຫົວຂໍ້ຂອງບົດຮຽນເພື່ອໃຫ້ການຝຶກອົບຮົມມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ກັບຫຼາຍກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ໂດຍສະເພາະຫົວຂໍ້ຂອງເນື້ອໃນແມ່ນໄດ້ຍົກເອົາ ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວສະໝັກໃຈໂດຍໄດ້ຮັບຮູ້ລ່ວງໜ້າ (FPIC), ສິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການເຮັດສັນຍາກະສິກຳ, ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສັນຍາກະສິກຳ ໂດຍໄລຍະເວລາໃນການຝຶກອົບຮົມແມ່ນໃຊ້ເວລາ 4 ວັນໃນນີ້ລວມທັງລົງຝຶກທົດລອງຢູ່ບ້ານ 1 ວັນ.

ພວກເຮົາຫວັງເປັນຢ່າງຍິ່ງວ່າຄູ່ມືແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ ຈະເປັນເຄື່ອງມືອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ກັບພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ນັກສົ່ງເສີມ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການໃຫ້ຂໍ້ມູນ, ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານຂອງພວກເຂົາເພື່ອໃຫ້ເກີດຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ.

ສາລະບານ

- I. ພາກສະເໜີທົ່ວໄປ.....
 1. ແນະນຳຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມ.....
 2. ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.....
 3. ການວັດລະດັບຕົນເອງກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ.....
- II. ພາກເນື້ອໃນ.....
 1. ການສົນທະນາສະພາບລວມການທຳການຜະລິດກະສິກຳພາຍໃນພື້ນທີ່ບ້ານ.....
 2. ຝາກຄຳຖາມໄວ້ໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່.....
 3. ເກມ: ເຮືອນ ຊາວບ້ານ ພາຍຸ.....
 4. ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວສະໝັກໃຈ ໂດຍໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ
 5. ສິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການເຮັດສັນຍາກະສິກຳ.....
 6. ການວິເຄາະເຄື່ອງມື ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈ ຂອງສັນຍາ ກະສິກຳ
 7. ເກມ: 4 ຕົວເລກສ້າງສັນ.....
 8. ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ.....
 9. ເກມ: ຄຶງທ່ອນເຈ້ຍ.....
 10. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບກະສິກຳ.....
- III. ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ກະກຽມລົງບ້ານ.....
 1. ທວນຄືນບົດຮຽນການຝຶກອົບຮົມ.....
 2. ການສາທິດ ແລະ ການກະກຽມລົງບ້ານ.....
 3. ການວັດລະດັບຕົນເອງຫຼັງການຝຶກອົບຮົມ.....

I. ພາກສະເໜີ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເປັນບ່ອນອີງໃຫ້ພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ນັກສົ່ງເສີມໄດ້ນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ໃນການໂຄສະນາ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຍືນຍົງ, ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ເປັນທີ່ຍອມຮັບ;
- ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມສາມາດ ໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຊາວກະສິກອນໃນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສິດຂອງຕົນເອງ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ, ຄວາມຕື່ນຕົວ ແລະ ຄວາມສະໝັກໃຈ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການເຈລະຈາຕໍ່ລອງຕໍ່ກັບ ການຕັດສິນໃຈລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ

ພະນັກງານວິຊາການຈາກຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນເມືອງ

1. ແນະນຳຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມ ເວລາ 5 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຂົ້າໃຈ ວາລະການຝຶກອົບຮົມ, ຈຸດປະສົງ, ວິທີການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມຢ່າງມີຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ກະກຽມຄວາມພ້ອມໃນການເຂົ້າຮ່ວມໃນແຕ່ລະຫົວຂໍ້ດ້ວຍຄວາມກະຕືລືລົ້ນ ແລະ ໝັ້ນໃຈ.

ວິທີການ

- ແນະນຳວາລະຝຶກອົບຮົມ ຫົວຂໍ້: “ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສຳລັບຊຸມຊົນ” ເປີດໂອກາດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ສົນທະນາ ເພື່ອໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າ ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈວ່າຫຼັກສູດນີ້ຖືກວາງຕາຕະລາງມາແນວໃດ ແລະ ມີເປົ້າໝາຍເພື່ອບັນລຸຫຍັງ.

ຂັ້ນຕອນ:

1. ແຈກຢາຍວາລະຝຶກອົບຮົມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຕິດຕາມການຝຶກອົບຮົມແຕ່ລະຊົ່ວໂມງ ແລະ ນຳເອົາວາລະໄປສຶກສາຫົວຂໍ້ທີ່ຈະນຳສະເໜີໃນມື້ຕໍ່ໄປ;
2. ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງຕາຕະລາງວາລະຝຶກອົບຮົມ ທີ່ຄູ່ຝຶກໄດ້ແຈກຢາຍໃຫ້;
3. ແນະນຳຫຼັກສູດ ຝຶກອົບຮົມ ຫົວຂໍ້: ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ໂດຍການອະທິບາຍລຽງຕາມລຳດັບເນື້ອໃນຫົວຂໍ້ທີ່ຖືກກຳນົດໃນແຕ່ລະວາລະ ນັບແຕ່ມື້ທຳອິດຈົນຮອດວາລະສຸດທ້າຍ. ການຝຶກອົບຮົມໃຊ້ເວລາຈັກມື້ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຄັ້ງນີ້ມີຄູ່ຝຶກຮ່ວມກັນຈັກຄົນທີ່ຜັດປ່ຽນກັນຮັບຜິດຊອບແຕ່ລະວາລະຕາມລາຍຊື່ທີ່ກຳນົດໄວ້;
4. ສະຫຼຸບສັງລວມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ວ່າ ຕະຫຼອດໄລຍະຂອງການຝຶກອົບຮົມພວກເຮົາໄດ້ເນັ້ນໃສ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກທຸກຄົນໂດຍການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື (ວິເຄາະບົດຮຽນ, ວັດລະດັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການຝຶກອົບຮົມ, ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືສືບເນັດແກ່ນພຶດ, ການສະຫຼຸບບົດຮຽນດ້ວຍຮູບແບບສາຍນ້ຳ), ການຫຼິ້ນກິດຈະກຳ ແລະ ເກມ ທີ່ມີເນື້ອໃນເຂົ້າກັບແຕ່ລະບົດຮຽນ, ເກມທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ສຶກຜ່ອນຄາຍ ແລະ ມ່ວນຊື່ນ, ການສົນທະນາເປັນກຸ່ມ, ການເບິ່ງລະຄອນ (ວິດີໂອ) ກ່ຽວກັບບົດຮຽນ, ການສະແດງບົດບາດສົມມຸດ, ການຝຶກການຂຽນແຜນລົງບ້ານ, ການຝຶກຊ່ອມ ແລະ ສາທິດ;
5. ສຸດທ້າຍແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຊາບວ່າ ປຶ້ມຄູ່ມືປະກອບການຝຶກອົບຮົມຈະຖືກແຈກຢາຍພາຍຫຼັງສຳເລັດທຸກຫົວຂໍ້ຝຶກອົບຮົມ (ແຈກ

ຢາຍໃຫ້ກ່ອນວາລະການກະກຽມການຝຶກຊ້ອມ ແລະ ສາທິດ ໃນຕອນທ້າຍຂອງມື້ຝຶກອົບຮົມ).

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ:

1. ການແຈກຢາຍວາລະໃຫ້ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ນຳເອົາໄປຄົ້ນຄວ້າຫົວຂໍ້ທີ່ຈະນຳສະເໜີໃນມື້ຕໍ່ໄປ ຫຼື ຄູ່ຝຶກສາມາດຝາກຫົວຂໍ້ທີ່ຈະນຳສະເໜີມື້ຕໍ່ໄປໃຫ້ເໝາະກັບຄຳຖາມ ຖ້າຫາກວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຕິບັດໄດ້ ກໍຈະເຮັດໃຫ້ມື້ຕໍ່ໄປງ່າຍຂຶ້ນ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກໍຈະເຂົ້າໃຈໃນຫົວຂໍ້ນັ້ນໄວຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດສົນທະນາກັນໄດ້ດີ;
2. ຂຽນຕາຕະລາງຝຶກອົບຮົມໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ຫຼື ເຮັດເປັນສາຍນ້ຳຂອງຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມ ແລ້ວຕິດໄວ້ຂ້າງຝາໃນຫ້ອງຝຶກ ເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດຕິດຕາມວ່າ ການຝຶກອົບຮົມດຳເນີນໄປຮອດໃສແລ້ວ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປແມ່ນຫຍັງ;
3. ຂຽນ “ບ່ອນຝາກຄຳຖາມໄວ້” ແລ້ວຕິດໄວ້ຂ້າງຝາໃນຫ້ອງຝຶກ ພ້ອມທັງແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ວ່າ ກໍລະນີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄຳຖາມກ່ຽວກັບບົດຮຽນ ແມ່ນສາມາດຂຽນໃສ່ເຈ້ຍບັດຄຳແລ້ວເອົາມາຕິດໄວ້ໃນບ່ອນຝາກຄຳຖາມ ຈາກນັ້ນ, ຄູ່ຝຶກຈະນຳເອົາຄຳຖາມມາຕອບໃຫ້ໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມ.

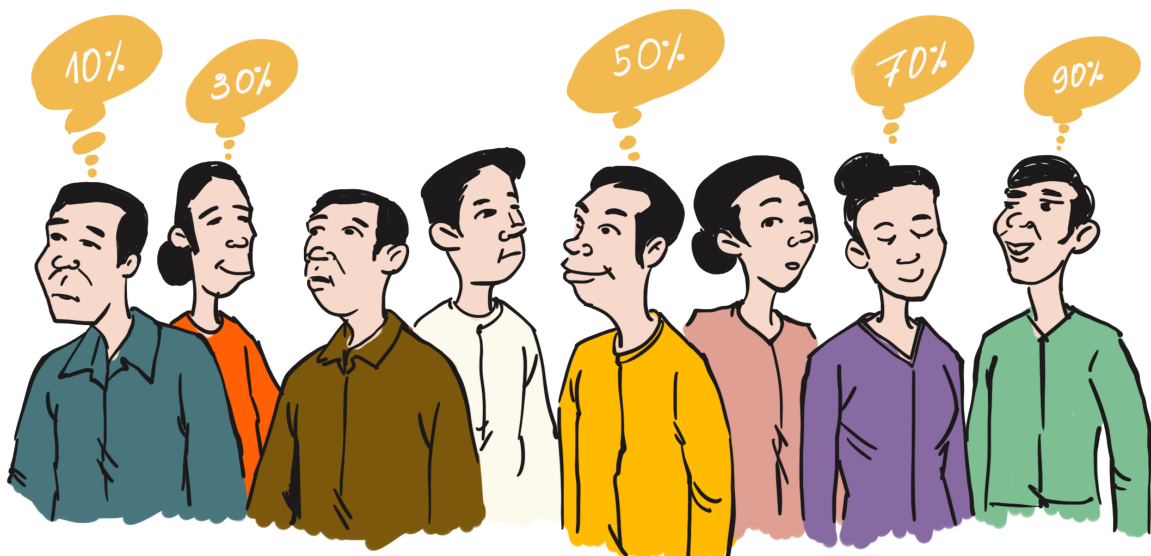
2. ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ການພັດທະນາການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນອີງໃສ່ການຮ່ວມມືສາມຝ່າຍເຊັ່ນ: ຊຸມຊົນ ຫຼື ຊາວກະສິກອນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ - ບໍລິສັດ ແລະ ລັດຖະບານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ນັກວິຊາການ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເຊິ່ງມີບົດບາດທາງດ້ານການສະໜັບສະໜູນທີ່ສຳຄັນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳຈະນຳໄປສູ່ການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ຕ່າງຝ່າຍຕ່າງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ເຊິ່ງເປັນເລື່ອງທີ່ທ້າຍິນດີ. ແຕ່ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ເກີດຂຶ້ນແທ້ ກ່ຽວກັບການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ນັກລົງທຶນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນຂົງເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ ເຊິ່ງບັນດາຫຼັກການລົງທຶນແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບປະກອບມີ:

- ຕ້ອງໝັ້ນໃຈວ່າຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລົງທຶນ ໄດ້ຮັບການປົກສາຫາລື ແລະ ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການປົກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ;
- ຮັບປະກັນ ການຮັບຮູ້ສິດໂດຍສະເພາະ(ສິດຕາມປະເພນີ) ຂອງແມ່ຍິງ, ຜູ້ຊາຍ, ຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ;
- ຮັບປະກັນການປະຕິບັດ ຢ່າງໂປ່ງໃສໃນຂະບວນການເຊົ່າ ແລະ ສຳປະທານທີ່ດິນລະຫວ່າງ ນັກລົງທຶນ ແລະ ຊາວກະສິກອນ;
- ການອອກແບບແຜນດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າ ມີການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດທີ່ເປັນທຳຂອງແຕ່ລະຝ່າຍ;
- ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ການລົງທຶນນັ້ນບໍ່ທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍຕ້ອງວາງມາດຕະການຮັບມືພູດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ;
- ສ້າງກົນໄກການຮ້ອງທຸກທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຊາວກະສິກອນສາມາດເຂົ້າເຖິງກົນໄກນັ້ນໄດ້

3. ການວັດລະດັບຕົນເອງກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ ເວລາ 15 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອເປັນການປະເມີນຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ ແລະ ທັກສະໃນຫົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວໃນລະດັບໃດ (%);
- ເພື່ອໃຫ້ມີການສົນທະນາແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ລະຫວ່າງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມີລະດັບຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການແຕກຕ່າງກັນ.

ວິທີການ

1. ຍືນວັດລະດັບຕາມເລກເປີເຊັນ;
2. ສົນທະນາລະຫວ່າງຜູ້ມີປະສົບການໜ້ອຍ ແລະ ຜູ້ມີປະສົບການຫຼາຍ ກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ຝຶກອົບຮົມ.

ຂັ້ນຕອນ

1. ຄູ່ຝຶກຂຽນເລກເປີເຊັນ (%) ແຕ່ 10%, 20%, 30%, 40%, 50%, 60%, 70%, 80%, 90% ແລະ 100% ຕິດໄວ້ຢູ່ຂ້າງຝາໃນຫ້ອງຝຶກອົບຮົມ;
2. ອະທິບາຍກ່ຽວກັບການວັດລະດັບຕົນເອງໃນກຸ່ມຄົນ ດ້ວຍການໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍືນລຽນເປັນແຖວໜ້າກະດານລຽງຕາມລໍາດັບ ເລີ່ມຈາກຜູ້ທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ຄວາມສາມາດໜ້ອຍຫາຜູ້ທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ຄວາມສາມາດຫຼາຍ ໃນດ້ານກະສິກໍາ;
3. ຄູ່ຝຶກຕັ້ງຄໍາຖາມ: ໃຜມີປະສົບການໃນການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາ? ຄູ່ຝຶກຖາມຢ້າຄືນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໝັ້ນໃຈແລ້ວບໍ່ ທີ່ໄປຍືນຢູ່ແຕ່ລະເລກເປີເຊັນ;
4. ສັງເກດເຫັນວ່າ ທຸກຄົນຍືນປະຈຳຢູ່ຕົວເລກເປີເຊັນຂອງໃຜມັນແລ້ວໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນເລື່ອງສັນຍາກະສິກໍາໜ້ອຍທີ່ສຸດ ຍ່າງໄປຍືນຢູ່ຕໍ່ໜ້າຜູ້ທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ຄວາມສາມາດຫຼາຍທີ່ສຸດ (ຍືນເປັນລັກສະນະສອງແຖວ ແຕ່ວ່າປິ່ນໜ້າເຂົ້າຫາກັນ);.
5. ຄູ່ຝຶກສະເໜີໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ສົນທະນາ ເລົ່າໃຫ້ຟັງເຖິງປະສົບການທີ່ທັງສອງຄົນໄດ້ລົມກັນ;
6. ຄູ່ຝຶກສະຫຼຸບລວມຜົນທີ່ໄດ້ຈາກການສົນທະນາຂອງແຕ່ລະຄູ່ວ່າມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ກັບການຝຶກອົບຮົມຄັ້ງນີ້ແນວໃດ ແລະ ອະທິບາຍວ່າ ສອງຄົນທີ່ຍືນຢູ່ຕໍ່ໜ້າກັນຈະເປັນຄູ່ຮ່ວມຮຽນ ແລະ ເຮັດກິດຈະກຳນຳກັນແຕ່ມື້ນີ້ຈົນຮອດມື້ສຸດທ້າຍຂອງການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ຈົນກວ່າຈະມີການແນະນຳກິດຈະກຳອື່ນໆ.
- 7.

ຄໍາແນະນຳສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

ຄູ່ຝຶກຕ້ອງຖ່າຍຮູບໄວ້ ເວລາແຕ່ລະຄົນຍືນລຽນແຖວຈັບເຈ້ຍເປີເຊັນອອກໜ້າ, ຖ່າຍໃຫ້ເຫັນຈຳນວນຄົນທີ່ຍືນປະຈຳຢູ່ແຕ່ລະຕົວເລກເປີເຊັນເພື່ອເອົາໄວ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງໃນມື້ສຸດທ້າຍ ພ້ອມກັບປຽບທຽບກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການຝຶກອົບຮົມວ່າຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີການປ່ຽນແປງຫຼາຍໜ້ອຍຊໍ້າໃດຫຼັງຈາກການຝຶກອົບຮົມຄັ້ງນີ້.

II. ພາກເນື້ອໃນ

1. ການສົນທະນາສະພາບລວມການທຳການຜະລິດກະສິກໍາພາຍໃນພື້ນທີ່ບ້ານ

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

- ເພື່ອຮັບຮູ້ເຖິງສະພາບໂດຍລວມກ່ຽວກັບການທຳການຜະລິດກະສິກຳພາຍໃນພື້ນທີ່ບ້ານ;
- ເພື່ອຈຳແນກໃຫ້ເຫັນຮູບແບບຂອງການລົງທຶນ ວ່າມີການລົງທຶນປະເພດໃດແດ່, ຄວາມແຕກຕ່າງ, ຄວາມສ່ຽງຂອງການລົງທຶນທຳການຜະລິດຕ່າງໆ ກ່ອນຈະເຂົ້າສູ່ເນື້ອໃນບົດຮຽນ.

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື:

- ສົນທະນາ ແລະ ຕັ້ງຄຳຖາມກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.
- ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່;
- ບິກເຟີດ.

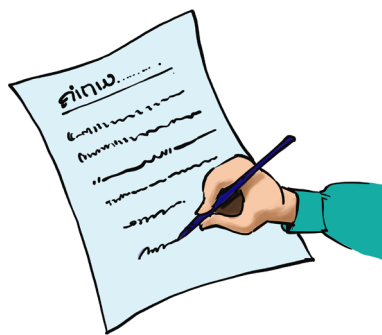
ວິທີການ:

- ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ ສອງກຸ່ມ ແລະ ໃຫ້ທັງສອງກຸ່ມ ຄົ້ນຄວ້າ 2 ຄຳຖາມ ລຸ່ມນີ້ ແລ້ວໃຫ້ຕາງໜ້າແຕ່ລະກຸ່ມຂຶ້ນນຳສະເໜີ:
 - ມີການທຳການຜະລິດແບບໃດ?
 - ມີນັກລົງທຶນມາລົງທຶນບໍ່?
- ຖ້າວ່າຊາວບ້ານລົງທຶນເອງ ແມ່ນຖາມວ່າໄດ້ຄວາມຄິດນີ້ມາແຕ່ໃສ? ໃຜເປັນຜູ້ນຳພາລິເລີ່ມ, ຖ້າວ່າມີແມ່ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເວົ້າລາຍລະອຽດໃຫ້ຟັງ;
- ຖ້າວ່າ ຊາວບ້ານບອກວ່າເຂົາເຈົ້າຮັບຜິດຊອບແຕ່ແຮງງານ ແລະ ດິນ ໃຫ້ຖາມຕໍ່ສ່ວນທີ່ເຫຼືອເຊັ່ນ: ເຕັກໂນໂລຊີ, ຕະຫຼາດ ແມ່ນໃຜຮັບຜິດຊອບ?;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼຸບ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງໃສ່ຫົວຂໍ້ຕໍ່ໄປ.

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ວິທີການສົນທະນາແບບເປັນກັນເອງ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ຊາວກະສິກອນມີຄວາມຜ່ອນຄາຍ, ໃຫ້ເວລາພວກເຂົາໃນການສົນທະນາແບ່ງປັນປະສົບການ;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງເປັນຜູ້ຟັງທີ່ດີ, ຢ່າໃຊ້ຄຳເວົ້າໃດທີ່ມີລັກສະນະໃຫ້ຄວາມຫວັງກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ຊາວກະສິກອນເຊັ່ນ: ຈະຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ຊ່ວຍທວງຫາຄູ່ກຳລະນີທີ່ລົບໜີ ແຕ່ຈົ່ງໃຊ້ຄຳເວົ້າທີ່ມີລັກສະນະໃຫ້ກຳລັງໃຈ ສະໜັບສະໜູນຢ່າງມີຫຼັກການ.

2. ຝາກຄຳຖາມໄວ້ໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ເວລາ 5 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ບໍ່ກ້າ ຫຼື ບໍ່ຢາກຕັ້ງຄຳຖາມໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ສາມາດຂຽນຄຳຖາມຝາກໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ຄູຝຶກຈັດໃຫ້. ຊຶ່ງເປັນການຮັບປະກັນວ່າ ທຸກສ່ວນທຸກຄຳເຫັນແມ່ນມີຄຸນຄ່າຕໍ່ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຄູຝຶກກໍຈະໄດ້ມີໂອກາດ ປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນການຕອບຄຳຖາມຂໍ້ຂ້ອງໃຈຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

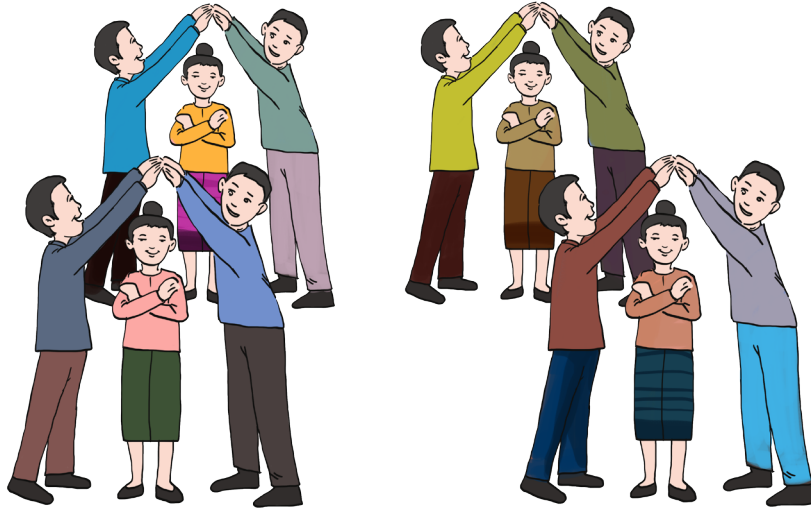
ວິທີການ

- ຄູຝຶກຕິດເຈ້ຍຂາວແຜ່ນໃຫຍ່ໄວ້ຂ້າງຝາໃນຫ້ອງຝຶກ;
- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດຂຽນຄຳເຫັນ, ຄຳສະເໜີ, ຄຳຖາມ ຫຼື ຂໍ້ຂ້ອງໃຈ ໃສ່ເຈ້ຍບັດຄຳ ແລ້ວເອົາໄປຕິດໄວ້ບ່ອນ ທີ່ຄູຝຶກກຳນົດໄວ້.

ຂັ້ນຕອນ

- ຄູ່ຝຶກຂຽນຫົວຂໍ້ໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ວ່າ “ສະຖານທີ່ຝາກຄຳຖາມ ຫຼື ຂໍ້ຂ້ອງໃຈ” ແລ້ວຕິດໄວ້ຢູ່ຝາໃນຫ້ອງຝຶກ ບ່ອນທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດເຫັນໄດ້ ແລະ ຂຽນໄດ້ສະດວກ;
- ຄູ່ຝຶກແນະນຳວິທີການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ບ່ອນຝາກຄຳຖາມຄື: ແຕ່ລະມື້ເວລາພັກຜ່ອນຫຼືຫຼັງເລີກເນືອຄູ່ຝຶກຈະກວດເບິ່ງບ່ອນຝາກຄຳຖາມຖ້າຫາກມີຄຳຖາມຝາກໄວ້ ຄູ່ຝຶກຈະນຳເອົາມາຕອບ ຫຼື ໄຂຂໍ້ຂ້ອງໃຈໃນເວລາເໝາະສົມເຊັ່ນ: ກໍລະນີໜຶ່ງ ເມື່ອມີຊົ່ວໂມງຫົວຂໍ້ທີ່ກ່ຽວກັບຄຳຖາມ ຄູ່ຝຶກກໍຈະຍົກຄຳຖາມນັ້ນຂຶ້ນມາສົນທະນາ ຫຼື ສອດແຊກເປັນຄຳຕອບໃນບົດຮຽນ. ກໍລະນີສອງນຳເອົາຄຳຖາມທີ່ມີໄວ້ຕອບໃນເວລາທົບທວນຄືນບົດຮຽນ ຕອນເຊົ້າຂອງແຕ່ລະມື້.

3. ເກມ: ເຮືອນ ພະຍຸ ຊາວບ້ານ ເວລາ: 15 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອເປັນການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບບົດຮຽນໃນຫົວຂໍ້: ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວ ແລະ ສະໝັກໃຈໂດຍຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລວງໜ້າ;
- ການຫຼິ້ນເກມມີເນື້ອໃນສື່ເຖິງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ບັນຫາທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ທຸກເມື່ອໂດຍທີ່ເຮົາເອງບໍ່ສາມາດກຳນົດໄດ້, ແຕ່ວ່າຖ້າຫາກເຮົາມີການກະກຽມທີ່ດີ, ມີສະຕິໃນການຄົ້ນຄິດ ກໍສາມາດກຽມພ້ອມຮັບມື ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງລົງໄດ້.

ວິທີການ

- ນຳພາຫຼິ້ນເກມເຮືອນ ພະຍຸ ຊາວບ້ານ ກ່ອນເຂົ້າສູ່ບົດຮຽນຊຶ່ງຈະອະທິບາຍໃຫ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບການກະກຽມຕົວເອງເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ, ສິ່ງທີ່ຄວນຮູ້ກ່ອນການຕັດສິນໃຈໃນການລົງທຶນຜະລິດກະສິກຳ;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຈະໄດ້ນຳສະເໜີ ແລະ ອະທິບາຍກ່ຽວກັບວິທີການ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຂອງການຫຼິ້ນເກມຍັງຈະມີການສົນທະນາຖາມ-ຕອບຄຳຄິດເຫັນນຳກຸ່ມຊາວບ້ານອີກດ້ວຍ.

- ວິທີການຫຼິ້ນເກມ: ເຮືອນ ພະຍຸ ຊາວບ້ານ ຍືນເປັນວົງມົນໃຫຍ່ ໂດຍການຈັບມືກັນ ແລ້ວຍຶດອອກຈົນສຸດແຂນ
- ຈັບກຸ່ມ 3 ຄົນຕໍ່ 1 ກຸ່ມ, ສອງຄົນ ເຮັດເປັນເຮືອນ ແລ້ວໃຫ້ຄົນ 1 ເປັນຊາວບ້ານຍືນຢູ່ໃນເຮືອນ
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ອະທິບາຍກະຕິການການຫຼິ້ນເກມ, ຖ້າໄດ້ຍິນຄຳວ່າ:
 - “ຊາວບ້ານ” ໃຫ້ຄົນທີ່ເປັນຊາວບ້ານ ແລ່ນອອກຈາກເຮືອນເພື່ອໄປຊອກກູຢູ່ເຮືອນຫຼັງໃໝ່.
 - “ເຮືອນ” ໃຫ້ສອງຄົນທີ່ເປັນເຮືອນ ແລ່ນອອກຈາກກັນເພື່ອໄປສ້າງເຮືອນຫຼັງໃໝ່ນຳຜູ້ທີ່ເປັນເຮືອນ (ສ້າງນຳໃຜກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນນຳຜູ້ເກົ່າ) ຈະມີຜູ້ໜຶ່ງຍືນຢູ່ເຄິ່ງກາງລໍຖ້າຈັງຫວະ ເພື່ອລັກເອົາເຮືອນ, ລໍຖ້າຈັງຫວະປອມໂຕເຂົ້າມາເປັນຊາວບ້ານ.
 - ຖ້າໄດ້ຍິນຄຳວ່າ “ພະຍຸ” ໃຫ້ໝົດທັງຄົນ ທັງເຮືອນ ທັງຊາວບ້ານ ແລ່ນແຕກຊະນະໂມ ຜູ້ທີ່ເຄີຍເປັນເຮືອນໃຫ້ກັບເປັນຊາວບ້ານ ຫຼື ໄປເປັນເຮືອນນຳຜູ້ໃໝ່ທີ່ເຄີຍເປັນນຳມາກ່ອນ, ຜູ້ທີ່ເຄີຍເປັນຊາວບ້ານ ໃຫ້ກາຍເປັນເຮືອນ.ຈະມີຜູ້ໜຶ່ງຍືນຢູ່ເຄິ່ງກາງລໍຖ້າຈັງຫວະ ເພື່ອລັກເອົາເຮືອນ, ລໍຖ້າຈັງຫວະປອມໂຕເຂົ້າມາເປັນຊາວບ້ານ.
- ເຊັ່ນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໝົດທຸກຄົນມານັ່ງເປັນວົງມົນໃຫຍ່ ເພື່ອສົນທະນາກ່ຽວກັບຄຳຖາມລຸ່ມນີ້:
 1. ເປັນຫຍັງທ່ານຈຶ່ງແລ່ນອອກຈາກເຮືອນຂອງທ່ານ ໄປຢູ່ບ່ອນໃໝ່?
 2. ເມື່ອທ່ານຖືກສັ່ງໃຫ້ອອກຈາກເຮືອນ ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດ?
 3. ເວລາທີ່ທ່ານແລ່ນອອກເຮືອນຢູ່ໃໝ່ ແຕ່ບໍ່ມີເຮືອນໃຫ້ທ່ານຢູ່ ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດ?
 4. ຜ່ານຈາກການຫຼິ້ນເກມນີ້ ທ່ານວ່າເກມໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນບັນຫາຫຍັງແດ່ ໃນຊຸມຊົນ ຫຼື ພູມບ້ານ ຂອງພວກທ່ານ?

5. ຖ້າໃຫ້ທ່ານຕີຄວາມໝາຍຂອງເກມນີ້ ໂດຍປຽບທຽບກັບເລື່ອງທີ່ດິນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານຈະໃຫ້ຄວາມໝາຍແນວໃດ?
6. ເວລາທີ່ເຮືອນຂອງທ່ານຖືກຍຶດເອົາໂດຍຄົນແປກໜ້າ ແລະ ຕົວທ່ານເອງກາຍເປັນຄົນບໍ່ມີເຮືອນຢູ່ ແລະ ເລັ່ນດື່ມຮົມຈອບຊອກຫາລັກເອົາເຮືອນຂອງຄົນອື່ນ ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດ?
7. ຖ້າທາງທ່ານມີໂອກາດ ແລະ ມີອຳນາດໃນການລົງມືແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ທ່ານຈະໃຊ້ວິທີໃດ ຫຼື ເຮັດແນວໃດ? ໃຫ້ບອກແຕ່ລະຂັ້ນຕອນ?

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

- ຄູຝຶກຕ້ອງສັງເກດເບິ່ງໃຫ້ຄັກ ບໍ່ໃຫ້ຊາວບ້ານຢືນຢູ່ເຮືອນຫຼັງເກົ່າ, ບໍ່ໃຫ້ເຮືອນຢູ່ນຳກັນ ຖ້າໃຜເຮັດແບບນັ້ນຈະຕ້ອງມີການໃຫ້ລາງວັນ ເຊັ່ນ: ຮ້ອງເພງ, ທວາຍຄຳສັບ... ເປັນຕົ້ນ;
- ຄູຝຶກສາມາດປັບແປງເກມ ໃຫ້ໜ້າສົນໃຈ ແລະ ດຶງດູດອາລົມຄວາມຜູກພັນຂອງຄົນກັບເຮືອນ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໂດຍການເລີ່ມເກມເຊັ່ນ: ໃຫ້ຊາວບ້ານລັບຕາແລະຈົນຕະນາການວ່ານີ້ແມ່ນເຮືອນຂອງລາວແທ້ໆຕື່ນເຊົ້າມາລາວເຮັດຫຍັງ, ອ້ອມແອ້ມເຮືອນຂອງລາວມີຫຍັງ ແລະ ລາວເຮັດຫຍັງກັບມັນໃນແຕ່ລະມື້, ສິ່ງທີ່ລາວຜູກພັນທີ່ສຸດໃນເຮືອນຫຼັງນີ້ແມ່ນຫຍັງ ແລ້ວໃຫ້ລາວຈົນຕະນາການ ເຮັດແບບນັ້ນໃນເຮືອນຫຼັງນັ້ນ ໃຫ້ເວລາລາວໄດ້ເຮັດໃນສິ່ງທີ່ລາວຄວນເຮັດ ແລ້ວຄູຝຶກຈຶ່ງຄ່ອຍເວົ້າ (ກ), (ຂ), (ຄ)
- ຄູຝຶກຈະຖາມຄຳຖາມງ່າຍໆກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງຖາມຄຳຖາມຫຼັກທີ່ມັນສາມາດເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນປະເດັນທີ່ດິນ ຫຼື ປະເດັນອື່ນໆ ໂດຍອີງໃສ່ຫົວຂໍ້ຝຶກອົບຮົມຂອງພວກເຮົາ;
- ທຸກໆເກມຈະເປັນເກມທີ່ມີຄວາມໝາຍເຊື່ອງຊ້ອນ ແລະ ສຳຄັນທີ່ສຸດ ຖ້າທາງກວ່າຄູຝຶກຫຼີ້ນ ຫຼື ບັນຊາເກມນັ້ນໃຫ້ໄປຕາມຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍທີ່ຊັດເຈນ;
- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຂົ້າໃຈຢ່າງທ່ອງແທ້ ເຮົາຕ້ອງຫຼີ້ນເກມຄືນອີກຫຼັງຈາກຖາມຄຳຖາມໄປແລ້ວ ເພື່ອວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະເຂົ້າໃຈເລິກເຊິ່ງ ແລະ ສາມາດເຊື່ອມໂຍງເກມນີ້ເຂົ້າໃນຫົວຂໍ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ໂດຍໃຊ້ເວລາຫຼີ້ນປະມານ 2 ນາທີເທົ່ານັ້ນ);
- ທຸກຄຳຖາມຄູຝຶກຈະຕ້ອງມີຄຳຖາມເຈາະຈົ້ມເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເນື້ອໃນທີ່ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນຫົວຂໍ້ທີ່ເຮົາກຳລັງເຮັດຢູ່ເຊັ່ນວ່າ: ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວ ແລະ ສະໝັກໃຈໂດຍຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ.

4. ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວສະໝັກໃຈໂດຍໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ ເວລາ: 30 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

- ເພື່ອເປັນການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ກັບກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮັບຮູ້ແລະເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບການກະກຽມຕົວເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ, ສິ່ງທີ່ຄວນຮູ້ກ່ອນການຕັດສິນໃຈໃນການລົງທຶນຜະລິດກະສິກຳ;
- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນພື້ນຖານກ່ຽວກັບການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ໃນຂົງເຂດການລົງທຶນ ແລະ ນຳມາເປັນບ່ອນອີງໃນການທົບທວນ ແລະ ຕັດສິນໃຈໂດຍສະເພາະແມ່ນເລື່ອງ:
 - ແຮງງານ;
 - ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ;
 - ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ;
 - ບັນຫາຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ.
- ເພື່ອຈັດກິດຈະກຳສົນທະນາ ກໍລະນີຊາວກະສິກອນຫາກມີ 2 ກຸ່ມຄື: ກຸ່ມທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ ແລະ ກຸ່ມທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ.

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື:

- ວິດີໂອ
- ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່
- ບິກເຟສ໌ສີ: ແດງ, ດຳ, ຟ້າ
- ສະກຸ່ມຕິດເຈ້ຍ

ວິທີການ:

- ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ແມ່ນຈະໄດ້ໃຊ້ວິທີການໂຕ້ວາທີ : **ຂ້ອຍແມ່ນ-ຂ້ອຍຊັງ** ໂດຍການສ້າງຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບົດຮຽນ ແລ້ວຄົດເລືອກເອົາຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຊາວບ້ານຂຶ້ນມາສາທິດຕົວຈິງ ໃນນີ້ເພື່ອເປັນການຜ່ອນຄາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເປັນກັນເອງ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກອາດຈະມີການສາທິດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ເບິ່ງກ່ອນ.
- ຈາກນັ້ນ, ແບ່ງກຸ່ມຄົນຄວ້າເປັນສາມກຸ່ມ ແລ້ວໃຫ້ຄຳຖາມຄົນຄວ້າກ່ຽວກັບ 3 ຫົວຂໍ້ ເຊັ່ນ:
 - ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຖາມວ່າ: ຖ້າໃນກໍລະນີການລົງທຶນຊາວບ້ານສາມາດຮ້ອງຂໍຄ່າຊົດເຊີຍໄດ້ບໍ່ ຄັນຖ້າວ່າໄດ້ແມ່ນໄດ້ໃນກໍລະນີໃດ? ໃຫ້ຍົກຕົວຢ່າງ?
 - ຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ການໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດຢ່າງປອດໄພຕໍ່ຊີວິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕັ້ງຄຳຖາມວ່າ: ທ່ານຄິດວ່າການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກຳຈະສ້າງຜົນກະທົບສະພາບແວດລ້ອມ ຫຼື ບໍ່? ຖ້າວ່າສິ່ງຜົນກະທົບຈະມີວິທີແກ້ໄຂແນວໃດ?
 - ນະໂຍບາຍດ້ານແຮງງານ, ຕັ້ງຄຳຖາມກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ: ຊາວບ້ານໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການພັດທະນາທາງດ້ານທັກສະສີ ມີແຮງຈາກການລົງທຶນຄືແນວໃດ?
 - ຈາກນັ້ນ, ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມຂຶ້ນນຳສະເໜີ
- ສຸດທ້າຍ, ນຳສະເໜີ ວິດີໂອ ການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ເຊິ່ງໃນວິດີໂອແມ່ນຈະເວົ້າລະອຽດກ່ຽວກັບບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ກັບການລົງທຶນ;
- ສຸດທ້າຍ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ສະຫຼຸບ ແລະ ສັງລວມກ່ຽວກັບຄຳຖາມສົນທະ ແລະ ນຳສະເໜີຄຳຕອບໃນແຕ່ລະຫົວຂໍ້ເຊັ່ນ:
 1. ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍແມ່ນ ເອົາບ່າງມາດຕາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍາຍປະຊາຊົນຈາກໂຄງການພັດທະນາ, ເລກທີ 84/ລບ, ລົງວັນທີ 5 ເມສາ 2016, ມາດຕາ 8, ມາດຕາ 15 ແລະ ໂພດສເຕີກ່ຽວກັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ;
 2. ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຮງງານແມ່ນນຳໃຊ້ໂພດສເຕີກ່ຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ລົງທຶນຈາກອຸປະຕິເຫດແຮງງານ ແລະ ບັນຫາຈາກມົນລະພິດ.

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮັບຄຳຕອບທີ່ຊັດເຈນຈາກການແບ່ງກຸ່ມຄົນຄວ້າ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຈະຕ້ອງເນັ້ນສ່ວນສຸດທ້າຍຂອງວິດີໂອທີ່ເປັນຄຳເວົ້າ ແລະ ໂຕໜັງສື ທີ່ແນະນຳໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບປະເດັນຕ່າງໆ ທີ່ຍົກຂຶ້ນມາສົນທະນາໃນເວລາຈັດຕັ້ງກຸ່ມສົນທະນາ;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງສຶກສາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ ສະບັບເລກທີ 43/ສພຊ, ລົງວັນທີ 24 ທັນວາ 2013, ມາດຕາ 122, 128;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງສຶກສາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ສະບັບເລກທີ 29/ສພຊ, ລົງວັນທີ 18 ທັນວາ 2012, ມາດຕາ 34;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງສຶກສາ ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍາຍປະຊາຊົນຈາກໂຄງການພັດທະນາ, ເລກທີ 84/ລບ, ລົງວັນທີ 5 ເມສາ 2016, ມາດຕາ 8, ມາດຕາ 15;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງອະທິບາຍລະອຽດກ່ຽວກັບວິທີການຫຼິ້ນກິດຈະກຳ: ຂ້ອຍແມ່ນ-ຂ້ອຍຊັງ ດັ່ງນີ້:
 1. ຍືນເປັນວົງມົນ;
 2. ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນຈັບຄູ່;
 3. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກອະທິບາຍກະຕິກາ ພ້ອມຍົກຕົວຢ່າງວິທີການໃຫ້ເບິ່ງຄື: ກ) ຂ້ອຍແມ່ນແມ່ຍິງ ຂ້ອຍຊັງຄົນເວົ້າວ່າ “ຜູ້ຍິງຄວນເຮັດວຽກເຮືອນວຽກຊານ ແລະ ເອົາລູກກໍ່ພຽງພໍແລ້ວ” ຂ) ຂ້ອຍແມ່ນຜູ້ຊາຍ ຂ້ອຍຊັງ(ບໍ່ມັກ) ຄົນເວົ້າວ່າ “ຜູ້ຊາຍບໍ່ເຮັດຫຍັງ ມີແຕ່ເລາະເລງກິນເຫຼົ້າ ເມື່ອນາລີ ບໍ່ສົນລູກ ບໍ່ສົນເມຍ...”, ກ) ຂ້ອຍແມ່ນແມ່ຍິງ “ຂ້ອຍຊັງເວລາທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບໂອກາດໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບບັນຫາພາຍໃນຄອບຄົວ” ຂ) ຂ້ອຍແມ່ນຜູ້ຊາຍ “ຂ້ອຍບໍ່ມັກແມ່ຍິງທີ່ມັກຖາມສິ່ງຈຸຈົກຈົກ”
 4. ແຕ່ລະຄູ່ຍືນປັນໜ້າເຂົ້າຫາກັນ ແລ້ວເລືອກວ່າໃຜຈະເປັນຄົນເວົ້າກ່ອນ. ໃຫ້ເວົ້າຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະເວົ້າໄດ້, ເວົ້າໃນສິ່ງທີ່ຕົນບໍ່ມັກ, ສິ່ງທີ່ຕົນຊັງທີ່ສຸດເວລາຄົນເວົ້າໃຫ້ ຫຼື ເວລາເຮົາໄດ້ຍິນຄົນເວົ້າໃສ່ຜູ້ອື່ນ. (ໃຫ້ເວລາ 5 ນາທີ);
 5. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກນຳສະເໜີ ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປ: ແບ່ງເປັນສອງກຸ່ມ, ກຸ່ມຍິງ ແລະ ກຸ່ມຊາຍ. ແຕ່ລະກຸ່ມ

ໃຫ້ຢືນເປັນແຖວຂວາງ ແລ້ວທັນໜ້າເຂົ້າຫາກັນແລ້ວໂຕ້ເວທີກັນ;

6. ແຕ່ລະກຸ່ມໃຫ້ສົ່ງຕົວແທນມາໂຕ້ເວທີກັນ ໂດຍການກ້າວຂາ ໜຶ່ງກ້າວອອກໄປດ້ານໜ້າຈາກແຖວ ຂອງຕົນ, ແລ້ວກຸ່ມທີ່ຢືນຢູ່ທາງດ້ານໜ້າ ກໍ່ສົ່ງຕົວແທນມາຄົນໜຶ່ງເພື່ອໂຕ້ເວທີ ກັບອີກຝ່າຍ ຫຼັງຈາກອີກຝ່າຍເວົ້າສຸດຄວາມຂອງລາວ. ເຮັດແບບນີ້ໄປຈົນຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງຍອມແພ້ ແລະບໍ່ມີຄຳເວົ້າທີ່ຈະເອົາມາຖືກຖຽງກັນ.

5. ສິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການເຮັດສັນຍາກະສິກຳ

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ຄວາມໝາຍ, ສິດຂອງຕົນເອງພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຕັດສິນໃຈຈະເຮັດສັນຍາຮ່ວມກັບນັກລົງທຶນ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຍັງເປັນການຊອກຫາບ່ອນອີງທາງດ້ານກົດໝາຍໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເງື່ອນໄຂ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດສັນຍາ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ການປົກປ້ອງສິດຂອງຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍ.

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື:

- ໂພດສເຕີ ຄິດໃຫ້ດີແລ້ວຈຶ່ງເຊັນສັນຍາ ແລະ ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບການເຮັດສັນຍາ;
- ວິດີໂອ ສິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດສັນຍາ;
- ຮ່າງຟອມສັນຍາ.

ວິທີການ:

- ເປີດເວທີສົນທະນາໃນກຸ່ມໃຫຍ່ແລກປ່ຽນຄວາມຄິດເຫັນໃສ່ໂພດສເຕີທີ່ຄູ່ຝຶກກຽມມາ;
- ແນະນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ສຶກສາເບິ່ງບັນດາໂພດສເຕີ ແລະ ຮ່າງຕົວຢ່າງສັນຍາທີ່ທົນຊານແຈກໃຫ້ ແລະ ຕິດໄວ້ໃນຫ້ອງຝຶກອົບຮົມ.

ຂັ້ນຕອນ

- ນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທົບທວນຄືນວ່າ ປະສົບການຂອງພວກເຂົາ ກ່ຽວກັບສັນຍາກະສິກຳ ມີຫຍັງແດ່ ແລະ ໃຫ້ບອກເຖິງວ່າ ສິດທີ່ຊາວກະສິກອນຄວນໄດ້ຮັບແມ່ນຫຍັງ (ດັ່ງທີ່ກຳນົດຢູ່ໃນສັນຍາ) ແລະ ແມ່ນໃຜສາມາດໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຊາວກະສິກອນຖ້າຫາກບໍ່ມີການປະຕິບັດຕາມສັນຍາ;
- ຈາກນັ້ນ, ຕັ້ງຄຳຖາມສຳລັບການສົນທະນາວ່າ:
 - ສັນຍາແມ່ນຫຍັງ? (ຄຳຕອບແມ່ນມາດຕາກົດໝາຍຢູ່ໃນເອກະສານອ້າງອີງ);
 - ສັນຍາກະສິກຳແມ່ນຫຍັງ? (ຄຳຕອບແມ່ນມາດຕາກົດໝາຍຢູ່ໃນເອກະສານອ້າງອີງ);
 - ການເຮັດສັນຍາຕ້ອງອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂ ແລະ ອົງປະກອບຫຍັງແດ່?
 - ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕັ້ງຄຳຖາມກ່ຽວຂ້ອງກັບເງື່ອນໄຂ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຂຽນລົງໃນສັນຍາ ແລະ ໃຫ້ເວລາແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສຶກສາເບິ່ງຂໍ້ມູນນຳໂປສເຕີທີ່ຕິດໝາຍໃນຫ້ອງຝຶກອົບຮົມເພື່ອນຳມາແລກປ່ຽນໃນກຸ່ມໃຫຍ່.
 - ເປີດວິດີໂອ “ສິດຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດສັນຍາ” ໃນເວລາທີ່ສາຍວິດີໂອ ຄູ່ຝຶກຕ້ອງຢຸດວິດີໂອເປັນບາງຄັ້ງຄາວ ເພື່ອສົນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າໃນວິດີໂອ ນັ້ນໄດ້ເວົ້າເຖິງສິດ ແລະ ອົງປະກອບໃດແດ່, ພ້ອມທັງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຂຽນໃສ່ປຶ້ມບັນທຶກສ່ວນຕົວຂອງເຂົາເຈົ້າ;
- ຄູ່ຝຶກນຳສະເໜີ ນິຍາມຂອງສັນຍາ (ເບິ່ງບົດນຳສະເໜີ);
- ນຳສະເໜີນິຍາມ ສັນຍາກະສິກຳ (ເບິ່ງບົດນຳສະເໜີ) ອີງໃສ່ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກະສິກຳ ສະບັບເລກທີ 01/ສພຊ ລົງວັນທີ 10 ທັນວາ ປີ1998, ມາດຕາ 46 ແລະ ອີງໃສ່ ມາດຕາ 8 , ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ (ສະບັບປັບປຸງ) ເລກທີ 01/ສພຊ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2008;

- ສະຫຼຸບສິ່ງສະເພາະເຈາະຈົງໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງນິຍາມ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງສັນຍາ, ເງື່ອນໄຂ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດສັນຍາເຊັ່ນ: ສັນຍາເປັນເອກະສານສໍາຄັນທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານກົດໝາຍແນວໃດ, ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍອີງໃສ່ຫຍັງໃນການປະຕິບັດສິດ ແລະ ພັນທະຕໍ່ກັນ ແລະ ຖ້າບໍ່ມີສັນຍາມັນຈະມີຜົນກະທົບແນວໃດ. ຈາກນັ້ນແມ່ນໃຫ້ແນະນຳເຄື່ອງມືວິເຄາະດ້ານບວກ-ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈຂອງສັນຍາ, ກ່ອນເຊື່ອມໂຍງໄປທາງຂັ້ນບົດຮຽນຕໍ່ໄປ.

ຄໍາແນະນຳສໍາລັບຄູຝຶກ

- ຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງສຶກສາກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ ມາດຕາ 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກະສິກໍາ ສະບັບເລກທີ 01/ສພຊ ລົງວັນທີ 10 ທັນວາ ປີ1998, ມາດຕາ 46 ແລະ ມາດຕາ 8.
- ຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງກະກຽມຮ່າງຟອມສັນຍາ, ໂພດສເຕີກຽວກັບ ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບການເຮັດສັນຍາ ແລະ ຄິດໃຫ້ດີແລ້ວຈຶ່ງເຊັນສັນຍາ;
- ຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງກະກຽມວິດີໂອ ສິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດສັນຍາ ພ້ອມທັງອຸປະກອນສໍາລັບເປີດວິດີໂອ;

6. ການວິເຄາະເຄື່ອງມື ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ຂອງສັນຍາກະສິກໍາ ເວລາ 20 ນາທີ

+	—	ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອເປັນການວິເຄາະໃຫ້ເຫັນເຖິງດ້ານດີ, ດ້ານອ່ອນ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ຂອງສັນຍາກະສິກໍາ.

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື

- ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່
- ບິກເຟີສ໌ດໍາ, ແດງ, ຟ້າ
- ສະກັອດຕິດເຈ້ຍ
- ຄອມພິວເຕີ ແລະ ໂປຣເຈັກເຕີ.

ວິທີການ

- ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ເພື່ອຊ່ວຍວິເຄາະດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈຂອງສັນຍາກະສິກໍາ;
- ແບ່ງກຸ່ມສົນທະນາ ແລະ ໃຫ້ຕາງໜ້າກຸ່ມນຳສະເໜີຜົນການວິເຄາະ.

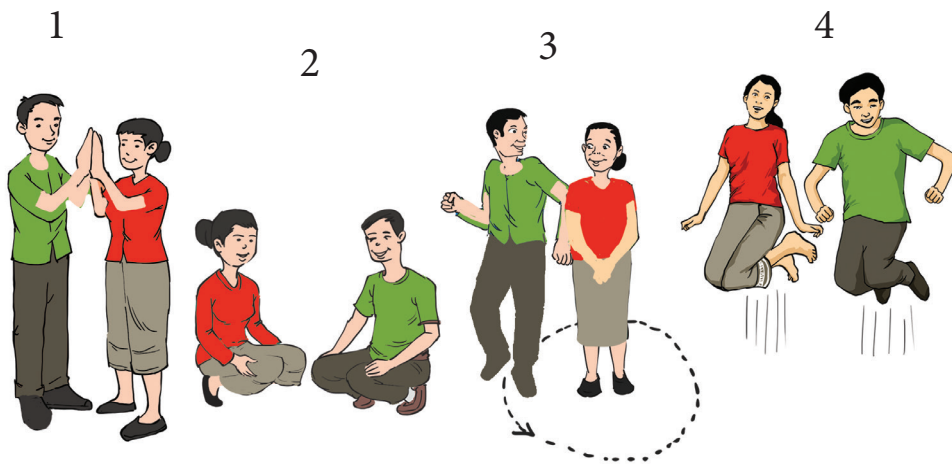
ຂັ້ນຕອນ

1. ແບ່ງກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ ສາມ ກຸ່ມ;
2. ຄູຝຶກອະທິບາຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈວ່າ ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ແມ່ນຫຍັງ ແລະ ອະທິບາຍວິທີການຂັ້ນຕອນຂອງການວິເຄາະໂດຍ ໃຊ້ເຄື່ອງ ມື ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່;
3. ໃຫ້ເວລາແຕ່ລະກຸ່ມໄດ້ວິເຄາະກ່ຽວກັບ ດ້ານດີ, ດ້ານອ່ອນ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ຂອງສັນຍາກະສິກໍາ;
4. ແຕ່ລະກຸ່ມເລືອກເອົາຜູ້ຕາງໜ້າກຸ່ມ ຂຶ້ນນຳສະເໜີຜົນການວິເຄາະຂອງກຸ່ມຕົນເອງ;
5. ຄູຝຶກເກັບເອົາຈຸດສໍາຄັນຂອງແຕ່ລະກຸ່ມທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ;
6. ສຸດທ້າຍ ຄູຝຶກສະຫຼຸບບົດຮຽນ ໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກການ ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງໃຫ້ເຂົ້າກັບບົດຮຽນຫົວຂໍ້ສັນຍາກະສິກໍາ. ການສະຫຼຸບບົດຮຽນ ແມ່ນສະເໜີຜ່ານພາວເວີພ້ອຍ ຫຼື ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່.

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

- ໃນເວລາແຕ່ລະກຸ່ມຂຶ້ນນໍາສະເໜີຜົນການວິເຄາະຂອງແຕ່ລະກຸ່ມ ຄູຝຶກຕ້ອງຈົດບັນທຶກເນື້ອໃນສໍາຄັນໄວ້ ເພື່ອນໍາເອົາມາສັງລວມ ແລະ ອະທິບາຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຈຸດດີ ແລະ ຈຸດອ່ອນ ຫຼື ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ຂອງການເຮັດສັນຍາກະສິກໍາ ຂອງພວກເຂົາໃນໄລຍະຜ່ານມາ ພ້ອມທັງແນະນໍາເຖິງບັນຫາທີ່ຊາວບ້ານຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເພີ່ມໃນການເຮັດສັນຍາກະສິກໍາຄັ້ງໃໝ່ ຫຼື ຄັ້ງຕໍ່ໆໄປ;
- ຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງສຶກສາ ແລະ ທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈໃຈໃຫ້ລະອຽດກ່ຽວກັບເຄື່ອງມື ດ້ານບວກ - ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່, ສາມາດຈໍາແນກໃຫ້ເຫັນເຖິງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບຂອງສັນຍາກະສິກໍາ ເຊິ່ງມັນຈະເປັນປັດໃຈທີ່ສໍາຄັນສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈຂອງຊາວກະສິກອນວ່າຈະເຮັດສັນຍາ ຫຼື ບໍ່?
- ຖ້າຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກເຫັນວ່າດ້ານລົບອອກມາຈາກການວິເຄາະ ຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງນໍາພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແກ້ໄຂດ້ານລົບ ເຊິ່ງຈຸດອ່ອນນັ້ນອາດຈະເຊື່ອມໂຍ່ງກັບດ້ານກົດໝາຍ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການລົງທຶນ ແລະ ອື່ນໆ. ຖ້າຫາກມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບກົດໝາຍຈະຊອກກົດໝາຍນັ້ນຢູ່ໃສ ຫຼື ຖ້າກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ມູນຈະເຂົ້າຫາຂໍ້ມູນນັ້ນໄດ້ແນວໃດ?

7. ເກມ 4 ຕົວເລກສ້າງສັນ ເວລາ 5 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມລັງເຄີຍກັນ, ເປັນການບໍລິຫານຮ່າງກາຍ, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມສົດຊື່ນ.

ວິທີການ

- ຍືນລຽນເປັນ 2 ແຖວ ແລະ ປິ່ນໜ້າເຂົ້າຫາກັນ;
- ປະຕິບັດຕາມຄໍາສັ່ງຂອງຄູຝຶກ;
- ໝົດທຸກຄົນຫຼິ້ນພ້ອມກັນ.

ຂັ້ນຕອນ

1. ບອກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຍືນລຽງກັນເປັນ ສອງ ແຖວຍາວ (ສະຫຼັບຍິງຊາຍ).
2. ໃຫ້ທັງສອງແຖວປິ່ນໜ້າເຂົ້າຫາກັນ ແລ້ວໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ຍືນເຊິ່ງໜ້າກັນເປັນຄູ່ຫຼິ້ນເກມນໍາກັນ.
3. ຄູຝຶກອະທິບາຍກ່ຽວກັບ ກະຕິກາ ຂັ້ນຕອນຂອງການຫຼິ້ນເກມ:
 - ເມື່ອໄດ້ຍືນຄູຝຶກເວົ້າ ເລກ 1 ໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ຕົບມືທັງສອງ ເບື້ອງໃສ່ກັນ;
 - ເມື່ອໄດ້ຍືນຄູຝຶກເວົ້າ ເລກ 2 ໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ຍື່ນເຂົ້າລົງ ແລະ ຍືດໂຕຂຶ້ນຊື່ຕົງ (ເຮັດໄວໆ);
 - ເມື່ອໄດ້ຍືນຄູຝຶກເວົ້າ ເລກ 3 ໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ໝູນອ້ອມຕົນເອງຢູ່ກັບທີ່;
 - ເມື່ອໄດ້ຍືນຄູຝຶກເວົ້າ ເລກ 4 ໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ໂດດ.
4. ຫຼັງຈາກຫຼິ້ນເກມໄປໄດ້ປະມານ 4 ນາທີ ແລ້ວຄູຝຶກອະທິບາຍວິທີການຫຼິ້ນໃນຮູບແບບທີ່ ແຕກຕ່າງ ເຊັ່ນ: ບາດນີ້ ເວລາຄູຝຶກເວົ້າວ່າ ໂດດ ຫຼື ປິ່ນອ້ອມໂຕ ຫຼື ຕົບມື ຫຼື ຍື່ນເຂົ້າລົງ ແມ່ນໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ຍືນຢູ່ຄືເກົ່າບໍ່ເໜັງຕີງ (ຖ້າເປັນຕົວເລກຈຶ່ງປະຕິບັດຕາມ).
5. ເມື່ອຫຼິ້ນເກມແລ້ວ ຄູຝຶກຖາມຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າເປັນແນວໃດ, ໄດ້ຮຽນຮູ້ຫຍັງແດ່ຈາກເກມດັ່ງກ່າວ. ສຸດທ້າຍ ຄູຝຶກສະຫຼຸບຄວາມໝາຍຂອງເກມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຟັງ ແລະ ເຂົ້າໃຈ.

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

- ໃນເວລາອະທິບາຍກ່ຽວກັບວິທີການຫຼິ້ນເກມ ຄູຝຶກຕ້ອງຍົກຕົວຢ່າງ ຫຼື ສາທິດໃຫ້ເບິ່ງ ເພື່ອໃຫ້ແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຈະແຈ້ງ ແລະ ບໍ່ອະທິບາຍຊ້ຳໄປຊ້ຳມາ ເພາະວ່າຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສັບສົນ.
- **ຂໍ້ຄວນລະວັງ:** ຄົນທີ່ມີອາການວິນາຍ, ເຈັບຕົນ, ແມ່ຍິງທີ່ຖືພາ ຫຼື ແມ່ຍິງໃສ່ເກີບສັ້ນສູງ ບໍ່ຄວນໃຫ້ຫຼິ້ນເກມນີ້ ເພາະມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະລົ້ມລົງພື້ນ. ສ່ວນຜູ້ອື່ນໆທີ່ໄດ້ຫຼິ້ນເກມນີ້ ເວລາໂດດ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ໂດດສູງຫຼາຍ ແລະ ໃຫ້ລະວັງຜູ້ຢູ່ອ້ອມຂ້າງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ແຂນສອກໄປຕຳເອົາຜູ້ອື່ນ.

8. ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ

ເວລາ: 60 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມຮູ້ ແລະ ໝັ້ນໃຈ ທີ່ຈະນຳໃຊ້ທັກສະການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ ໃນການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ ອັນໃດໜຶ່ງ ກັບ ຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ຫຼື ໃຜຜູ້ໜຶ່ງ ແລະ ບໍລິສັດໃດໜຶ່ງ.

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື: ບົດບາດສົມມຸດ (ນັກລົງທຶນ, ຊາວບ້ານ, ຜູ້ສັງເກດການ)

ວິທີການ:

- ຕັ້ງຄຳຖາມ ແລະ ສົນທະນາໃນກຸ່ມໃຫຍ່;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກອະທິບາຍລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບການຫຼິ້ນບົດບາດສົມມຸດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ;
- ແນະນຳໃຫ້ທັງສອງຝ່າຍສຶກສາຂໍ້ມູນ ຫຼື ເງື່ອນໄຂຂອງຝ່າຍກົງກັນຂ້າມໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້;
- ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນອົງປະກອບຂອງສັນຍາມາເປັນປັດໃຈຫຼັກໃນການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ;
- ການຜ່ອນສັ່ນຜ່ອນຍາວເມື່ອເຫັນວ່າຄູ່ສັນຍາຂອງເຮົາມີທາງເລືອກທີ່ດີກວ່າ;

ຂັ້ນຕອນ

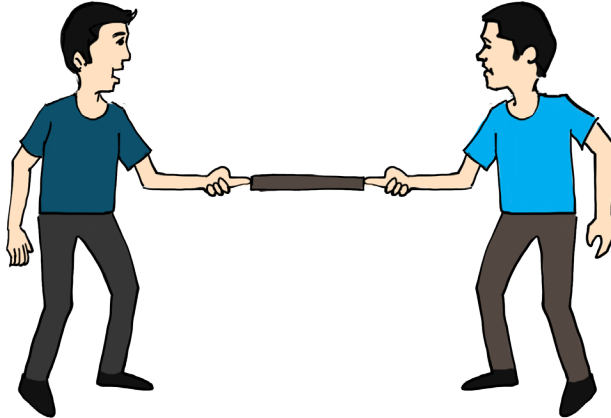
- ຕັ້ງຄຳຖາມສົນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກຸ່ມໃຫຍ່ວ່າ: ແມ່ນໃຜມີປະສົບການກ່ຽວກັບການເຈລະຈາຕໍ່ລອງສຳພາດຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເພື່ອຂັດເອົາປະສົບການຂອງພວກເຂົາ. (ເລີ່ມຈາກເລື່ອງທີ່ຕະຫຼົກ, ຄິດເບິ່ງວ່າເຂົາເຈົ້າເຈລະຈາກັບເມຍ ຫຼື ຜົວ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນບັນຫາຫຼື ປະເດັນໃດໜຶ່ງໃນຊີວິດປະຈຳວັນເປັນຄືແນວໃດ ຫຼື ປະສົບການໃນການໄປຊື້ເຄື່ອງນຳແມ່ຄ້າຢູ່ຕະຫຼາດ ໂດຍສະເພາະ ເລື່ອງການຕໍ່ລອງຂໍຜູກລາຄາເຄື່ອງ);
 - 1) ແມ່ນໃຜມີປະສົບການ ກ່ຽວກັບການເຈລະຈາຕໍ່ລອງມາກ່ອນ?
 - 2) ພວກເຮົາຄວນມີການກະກຽມໂຕແນວໃດແດ່?
 - 3) ພວກເຮົາຄວນຈະກຽມຫຍັງແດ່ກ່ອນການເຈລະຈາ?
- ຫຼັງຈາກນັ້ນ ສະທ້ອນຄືນວ່າເຂົາເຈົ້າເຄີຍເຈລະຈາກັບຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ກ່ຽວກັບກະສິກຳແນວໃດ?
- ຄູຝຶກສະເໜີນິຍາມ ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ: ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງມີທິດສະດີ ບັດນາ (BATNA) ມີຄວາມໝາຍເຕັມວ່າ: Best Alternative to a Negotiated Agreement ຫຼື ເປັນພາສາລາວເອີ້ນວ່າ ການເຈລະຈາທາງເລືອກທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອເຈລະຈາຫາຂໍ້ຕົກລົງ ເລືອກເອົາ ເລື່ອງຕົວຢ່າງ ການເຈລະຈາທີ່ຊາວກະສິກອນບໍ່ມີເຕັກນິກ ຫຼື ອຳນາດຫຍັງເລີຍ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າໃຈ ຂອບເຂດ ທີ່ພວກເຂົາສາມາດເຈລະຈາໄດ້.

ຄໍາແນະນໍາສໍາລັບຄູຝຶກ

ເລີ່ມຕົ້ນການສົນທະນາ ດ້ວຍການຍົກເອົາການເຈລະຈາທີ່ເປັນເລື່ອງຕະຫຼົກ ແລະ ມ່ວນ ເຊັ່ນວ່າ ການຕົກລົງກັນກິນຕໍາໝີກັບໝູ່ (ເມື່ອໃດ, ຢູ່ໃສ, ແມ່ນໃຜເປັນຄົນຈ່າຍຮອບທໍາອິດ, ແມ່ນໃຜເປັນຄົນຊື້ຮອບຕໍ່ໄປ, ພວກເຂົາຮູ້ສຶກແນວໃດ ຖ້າຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ບໍ່ເຄີຍແປງປັນ ແລະ ມີແຕ່ເອົາ?).

9. ເກມ: ຄຶງທ່ອນເຈ້ຍ

ເວລາ: 15 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອເປັນການສ້າງບັນຍາກາດ ແລະ ຄວາມຜ່ອນຄາຍພ້ອມດຽວກັນນັ້ນຍັງສອດແຊກບົດຮຽນໄປຄວບຄູ່ກັບການຫຼິ້ນເກມ;
- ໃນເກມຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຫຼາກຫຼາຍມຸມມອງເຊັ່ນ: ການເອົາປຸງ, ການແຂ່ງຂັນ, ການກົດດັນຜູ້ທີ່ດ້ອຍກວ່າ, ການປະນີປະນອມ, ການເສີມສ້າງມິດຕະພາບ ແລະ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ດີ.

ວິທີການ

- ໃຊ້ເຈ້ຍຂາວແຜ່ນໃຫຍ່ (A0) ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກໍ່ເປັນທ່ອນເຈ້ຍ;
- ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດສາມາດຫຼິ້ນພ້ອມກັນ.

ຂັ້ນຕອນ

1. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈັບເປັນຄູ່ (ມີເວລາ 5 ນາທີສໍາລັບຫຼິ້ນເກມ).
2. ຄູຝຶກແນະນໍາ ໃຫ້ແຕ່ລະຄູ່ສ້າງທ່ອນເຈ້ຍ (ແຕ່ລະຄູ່ຈະໄດ້ທ່ອນເຈ້ຍ 1 ທ່ອນ) ເພື່ອຫຼິ້ນເກມພວກເຮົາຈະຕ້ອງເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ, ເພື່ອເຂົ້າໃຈກັນ, ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ສະນັ້ນ, ແມ່ນຫຍັງທີ່ເປັນວິທີທີ່ພວກເຮົານຳໃຊ້ເມື່ອຫຼິ້ນເກມນີ້ທີ່ສອນໃຫ້ພວກເຮົາເຂົ້າໃຈເຖິງສາຍສໍາພັນລະຫວ່າງຊາວກະສິກອນ (ຊາວນາ) ແລະ ຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ?
3. ເລີ່ມຫຼິ້ນເກມ ໂດຍແມ່ນຄູຝຶກເປັນຜູ້ອອກຄໍາສັ່ງແຕ່ລະຂັ້ນຕອນ ຄື:
 - ຂັ້ນຕອນທີ 1: ໃຫ້ຜູ້ໜຶ່ງເປັນຜູ້ນຳພາ.
 - ຂັ້ນຕອນທີ 2: ໃຫ້ຜູ້ຕາມເປັນຜູ້ນຳພາ.
 - ຂັ້ນຕອນທີ 3: ໃຫ້ທັງສອງເປັນຜູ້ນຳ ແລະ ຜູ້ຕາມ ໃນເວລາດຽວກັນ.
4. ເມື່ອຫຼິ້ນເກມແລ້ວ, ຄູຝຶກຕັ້ງຄໍາຖາມລຸ່ມນີ້, ເພື່ອເປັນການທົບທວນຄືນຜົນໄດ້ຮັບຈາກການຫຼິ້ນເກມ:
 - ເວລາທີ່ທ່ານເປັນຜູ້ນຳພາ ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດ?
 - ທ່ານນຳພາແນວໃດ ເພື່ອໃຫ້ມັນງ່າຍສໍາລັບຜູ້ຕາມ, ໃຫ້ເຂົ້າໃຈ, ແລະ ສາມາດເຮັດວຽກກັບທ່ານໄດ້?
 - ເວລາທ່ານເປັນຜູ້ຕາມ ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດ?
 - ເວລາທີ່ມີການປ່ຽນຜູ້ນຳຜູ້ຕາມຫຼາຍໆຄັ້ງ ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດ?
 - ທ່ານມີການຕອບສະໜອງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວແນວໃດ?
 - ມັນໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ທ່ານເຫັນວ່າ ພວກທ່ານຄວນຈະເຮັດວຽກນຳກັນແນວໃດໃນເມື່ອທັງສອງເປັນຜູ້ນຳ ແລະ ຜູ້ຕາມໃນເວລາດຽວກັນ?
 - ເກມນີ້ຈະເປັນໄປໃນຮູບແບບໃດ ຖ້າພວກເຮົາບໍ່ຟັງ ຫຼື ບໍ່ພະຍາຍາມເຂົ້າໃຈອີກຝ່າຍ?
 - ແມ່ນຫຍັງເປັນບົດຮຽນຈາກເກມນີ້ ກ່ຽວກັບການເຈລະຈາ?
 - ການຮັກສາສາຍພົວພັນເມື່ອເຮັດວຽກນຳກັນ?

10: ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາ

10.1 ການກະກຽມຕົວໃນເວລາພົບບັນຫາກ່ຽວກັບການລົງທຶນ

ເວລາ: 20 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮັບຮູ້ເຖິງສິ່ງທີ່ຕົນເອງຈະຕ້ອງກະກຽມເມື່ອເກີດມີບັນຫາ ແລະ ຊອກຫາຜູ້ທີ່ຈະສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອ;
- ເພື່ອເປັນການເລີ່ມຕົ້ນເຂົ້າສູ່ຫົວຂໍ້ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ມີເວລາຄິດກ່ຽວກັບການກຽມຄວາມພ້ອມ.

ວິທີການ:

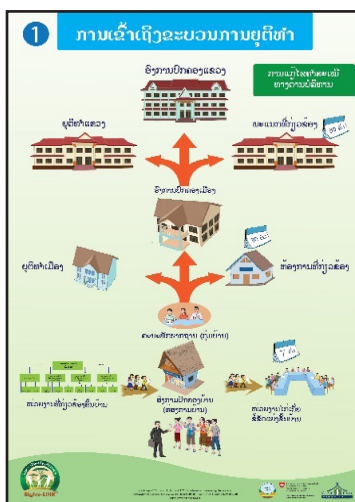
- ສົນທະນາກັບຊາວບ້ານກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຊາວບ້ານຕ້ອງກຽມພ້ອມທີ່ຂາດບໍ່ໄດ້ມີຫຍັງແດ່?
- ທ່ານມີໃບສັນຍາທີ່ເຊັນຮ່ວມກັບນັກລົງທຶນບໍ່? ຖ້າບໍ່ມີຢູ່ໃສ? ຖ້າມີຢູ່ໃສ?
- ໃນເວລາເຊັນສັນຍາແມ່ນມີພາກສ່ວນໃດແດ່ເຂົ້າຮ່ວມ?

ຄໍາແນະນຳສໍາລັບຄູ່ຝຶກ

- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ສະບັບເລກທີ 14/ສພຊ, ລົງວັນທີ 17 ພະຈິກ 2016 ມາດຕາ 94, 95 ແລະ 97.
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງສຶກສາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ສະບັບເລກທີ 06/ສພຊ, ລົງວັນທີ 17 ທັນວາ 2010, ມາດຕາ 2, 17, 18, 19, 20 ແລະ ມາດຕາ 21;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງສຶກສາ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຮຽກຮ້ອງໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ ສະບັບເລກທີ 01/ສພຊ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2008, ມາດຕາ 101;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງພື້ນໃຈວ່າໄດ້ກຽມຕົວຢ່າງຮ່າງສັນຍາ, ໂພດສເຕີ, ວິດີໂອທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອນຳມາປະກອບໃນການອະທິບາຍຫົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວ.

10.2 ຊ່ອງທາງໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ເວລາ: 30 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

- ເພື່ອເປັນການສະເໜີວິທີການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ໂດຍການນຳໃຊ້ເນື້ອໃນ, ຫຼັກການທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ;
- ເປັນການແນະນຳທາງເລືອກໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະ ສາມາດນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ໂດຍອີງຕາມຊ່ອງທາງ ແລະ ຂະບວນການທາງກົດໝາຍ ໄດ້ຫຼາຍວິທີ;
- ເພື່ອເປັນການນຳສະເໜີ ແລະ ຊີ້ແຈງຂັ້ນຕອນການແກ້ໄຂທີ່ລະບຸໄວ້ໃນກົດໝາຍແຫ່ງປະເທດລາວ.

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື:

- ວິດີໂອ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
- ໂພດສເຕີການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳ 3 ຊ່ອງທາງ
- ໂພດສເຕີ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ

ວິທີການ:

- ໃຊ້ເຕັກນິກການສົນທະນາແບບສະພາກາເຟ
- ວິດີໂອ, ໂພດສເຕີ ແລະ ບົດນຳສະເໜີ

ຂັ້ນຕອນ:

- ສົນທະນາໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ເພື່ອເປັນການເລີ່ມຕົ້ນເຂົ້າສູ່ຫົວຂໍ້ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ມີເວລາຄິດ ກ່ຽວກັບບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ວຍການຕັ້ງຄຳຖາມສົນທະນາກັບຊາວບ້ານວ່າ:
 - ຜ່ານມາທ່ານເຄີຍພົບບັນຫາກ່ຽວກັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳຫຼືບໍ່?
 - ລາຍລະອຽດຂອງບັນຫານັ້ນມີຄືແນວໃດ?
 - ພວກທ່ານແກ້ໄຂບັນຫາແນວໃດ? ໃຜເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ?
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກນຳສະເໜີການສົນທະນາແບບສະພາກາເຟກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ອະທິບາຍໃຫ້ກັບກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ເຂົ້າໃຈເປັນເອກະພາບວ່າເຕັກນິກການສົນທະນາແບບສະພາກາເຟແມ່ນຄ້າຍໆຄືກັບການຫຼິ້ນບົດບາດສົມມຸດ;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກແນະນຳວິທີການສົນທະນາໂຊ່ຊຶ່ງຈະຈັດເປັນຕາງໜ້າແຕ່ລະພາກສ່ວນເຊັ່ນວ່າ: ຕາງໜ້າເບື້ອງແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ວຍວິທີການໄກ່ເກ້ຍ, ຕາງໜ້າທາງພາກສ່ວນບໍລິຫານ ແລະ ຕາງໜ້າຈາກພາກ ສ່ວນທາງແພ່ງ (ຕາງໜ້າພາກສ່ວນລະໜຶ່ງທ່ານ) ຊຶ່ງແຕ່ລະພາກສ່ວນຈະຕ້ອງໄດ້ບອກລະອຽດກ່ຽວກັບທີ່ໄປທີ່ມາ ແລະ ຄວາມກ່ຽວພັນກັນບົດບາດໜ້າທີ່ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນໃຫ້ມີຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງພ້ອມທັງແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມບັນທຶກກ່ຽວກັບບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງວ່າມີພາກສ່ວນໃດແດ່;
- ນຳສະເໜີວິດີໂອການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສັນຍາກະສິກຳ (5 ນາທີ) ເພື່ອເປັນການທວນຄືນຄວາມຈຳຈຳ ແລະ ເຂົ້າໃຈຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄູ່ຝຶກແນະນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ: ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກຳລັງເບິ່ງວິດີໂອ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າກວດຄືນວ່າບັນດາພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າຈົດບັນທຶກໄວ້ນັ້ນມີໃນວິດີໂອ ຫຼື ບໍ່?;
- ບົດທ້າຍດ້ວຍການນຳສະເໜີມາດຕາຕ່າງໆຂອງກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຊ້ເວລາຢ່າງສຶກສາເບິ່ງ ໂພດສເຕີການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ຕິດໄວ້ໃນຫ້ອງຝຶກອົບຮົມ;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກແນະນຳໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມນັ່ງປະຈຳທີ່ແລະນຳພາສົນທະນາກ່ຽວກັບທາງເລືອກອື່ນໆໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳໂດຍການຕັ້ງຄຳຖາມສົນທະນາວ່າ: ນອກຈາກຂະບວນການທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງທ່ານຄິດວ່າຍັງມີຊ່ອງທາງອື່ນອີກບໍ່ໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳ ຫຼື ວ່າໝົດພຽງເທົ່ານັ້ນ. ໃຊ້ເວລາໃນການສົນທະນາຫົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວປະມານ 10 ນາທີ ກ່ອນທີ່ຈະນຳສະເໜີຫົວຂໍ້ຊ່ອງທາງອື່ນຜ່ານບົດນຳສະເໜີ

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

- ໃນເວລາຕັ້ງຄຳຖາມສົນທະນາໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ຖ້າຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສັງເກດເຫັນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມບໍ່ສາມາດຍົກເອົາປະເດັນຂຶ້ນມາສົນທະນາໄດ້ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຄຳຖາມອື່ນ ທີ່ມີລັກສະນະເປີດເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຄິດເຫັນບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄຳຖາມນັ້ນ;
- ໃນເວລາສົນທະນາກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂບັນຫາ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງບັນທຶກຄຳຕອບຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄວ້ໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ເພື່ອປຽບທຽບໃຫ້ເຫັນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ເຫັນໃນເວລາທີ່ນຳສະເໜີຄຳຕອບທີ່ເປັນບ່ອນອີງທາງດ້ານກົດໝາຍ;
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງອະທິບາຍລະອຽດກ່ຽວກັບໂພດສເຕີການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳທັງ3ຊ່ອງທາງວ່າແຕ່ລະໂພດສເຕີມີຄວາມໝາຍ ແລະ ມີຄວາມຕໍ່ເນື່ອງກັນແບບໃດ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂຕາມໂພດສເຕີເຫຼົ່ານີ້ ຫຼື ບໍ່? ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນໃຫ້ອະທິບາຍຕາມກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຫຼັກ.

10.3 ທາງເລືອກອື່ນໆໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳ ເວລາ: 15 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

- ເພື່ອເປັນການສະໜອງຂໍ້ມູນຄວາມພາກພາຍກ່ຽວກັບຊ່ອງທາງໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ແນະນຳເຂົາເຈົ້າໃຫ້ຮູ້ວິທີການໃນການເຂົ້າເຖິງບັນດາຊ່ອງທາງເຫຼົ່ານັ້ນ

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມື: ໂພດສ໌ເຕີ, ເບີໂທລະສັບສາຍດ່ວນບໍ່ເສຍຄ່າໂທ.

ວິທີການ:

- ພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດທົວຂໍ້ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມນັ້ນເປັນວົງມົນໃຫຍ່ ແລະ ນຳພາສົນທະນາ ໂດຍຕັ້ງຄຳຖາມດັ່ງນີ້:
 - ພວກທ່ານຄິດວ່າ ນອກຈາກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕາມວິທີການຕ່າງໆທີ່ຜ່ານມາ ພວກທ່ານຄິດວ່າຍັງມີຊ່ອງທາງອື່ນອີກບໍ່? ຖ້າມີຊ່ອງທາງໃດແດ່?
 - ໃນກໍລະນີທີ່ທ່ານ ບໍ່ຮູ້ກົດໝາຍ ຫຼື ຂັ້ນຕອນໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳ ທ່ານຄິດວ່າມີໜ່ວຍງານໃດແດ່ທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ?
 - ທ່ານຄິດວ່າມີໜ່ວຍງານໃດບໍ່ທີ່ໃຫ້ບໍລິການໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ;
- ໃນເວລາທີ່ມີການສົນທະນາກັນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຕ້ອງຕິດຕາມຢ່າງລະອຽດ ແລະ ຈົດບັນທຶກທຸກຄຳຕອບຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່;
- ປິດທ້າຍດ້ວຍການທີ່ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກນຳສະເໜີບັນດາໜ່ວຍງານ, ອົງການ ທີ່ເປັນຊ່ອງທາງອື່ນໆ ໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳ ແລະ ປະຊາຊົນ ຫຼື ຊາວກະສິກອນສາມາດ ຮ້ອງຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໄດ້ທຸກເວລາ ໃນກໍລະນີທີ່ມີບັນຫາ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ຊ່ອງທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ;
- ໃນເວລາທີ່ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກນຳສະເໜີບັນດາໜ່ວຍງານ ແລະ ອົງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງອະທິບາຍລະອຽດ ແລະ ຍົກເອົາບ່ອນອົງທາງດ້ານກົດໝາຍມາອ້າງອີງ ເພື່ອສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖືໃຫ້ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ມັນມີໜ່ວຍງານ ແລະ ບັນດາອົງການເຫຼົ່ານັ້ນທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ.

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູຝຶກ

- 1. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງໄດ້ສຶກສາ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທະນາຍຄວາມ ສະບັບເລກທີ 06/ສພຊ, ລົງວັນທີ 9 ພະຈິກ 2016 ມາດຕາ 2, 4, 23, 26.
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງໄດ້ສຶກສາ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ສະບັບເລກທີ 08/ ສພຊ, ລົງວັນທີ 22 ຕຸລາ 2004, ມາດຕາ 18, 19.
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງໄດ້ສຶກສາ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກຳມະບານລາວ ສະບັບເລກທີ 39/ສພຊ, ລົງວັນທີ 15 ພະຈິກ 2017, ມາດຕາ 1, 2, 12 ຂໍ້ 4 ແລະ ມາດຕາ 44.
- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງໄດ້ສຶກສາ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແນວລາວສ້າງຊາດ ສະບັບເລກທີ 01/ສພຊ, ລົງວັນທີ 8 ກໍລະກົດ 2018, ມາດຕາ 9 ຂໍ້ 7.
- ສຳລັບສາຍດ່ວນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ສະພາແຫ່ງຊາດ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງແນະນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຮູ້ວ່າສາຍດ່ວນຂອງສະພາແຫ່ງຊາດສາມາດໂທເຂົ້າໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອມີກອງປະຊຸມຂອງສະພາແຫ່ງຊາດເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນສາຍດ່ວນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ສາຍດ່ວນປົກປ້ອງຜູ້ຊົມໃຊ້ແມ່ນໂທໄດ້ຕະຫຼອດໃນໂມງລັດຖະການ ໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າໂທ.

ຊ່ອງທາງອື່ນໆໃນການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸດຕິທຳ

- ຫ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍ
- ທະນາຍຄວາມອາສາໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍ
- ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ
 - ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
 - ສະຫະພັນກຳມະບານລາວ
 - ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
- ສາຍດ່ວນຂອງໜ່ວຍງານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ:
 - 156 ສາຍດ່ວນຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ
 - 1516 ສາຍດ່ວນຂອງລັດຖະບານ
 - 1510 ສາຍດ່ວນປົກປ້ອງຜູ້ຊົມໃຊ້.

III. ພາກສະຫຼຸບ ແລະ ກະກຽມລົງບ້ານ

1. ທວນຄືນບົດຮຽນການຝຶກອົບຮົມ ເວລາ 60 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ທົບທວນຄືນບົດຮຽນ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບການລົງທຶນແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບແຕ່ຕົ້ນຈົນຈົບຫຼັກສູດ, ຄູ່ຝຶກກໍຈະໄດ້ເນັ້ນໜັກຄືນປະເດັນທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄວນຈື່ຈຳ ແລະ ເອົາໄປນຳໃຊ້ໃນວຽກງານຕົວຈິງ.

ວິທີການ

- ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື ສາຍນ້ຳຂອງຫຼັກສູດ;
- ຄູ່ຝຶກແຈກຢາຍປຶ້ມຄູ່ມືປະກອບການຝຶກອົບຮົມ;
- ອະທິບາຍ ວິທີການທົບທວນຄືນການຝຶກອົບຮົມໂດຍໃຊ້ສາຍນ້ຳຂອງຫຼັກສູດ ແລະ ອະທິບາຍ ພາບລວມຂອງເນື້ອໃນຄູ່ມື ແລະ ເນັ້ນຈຸດສຳຄັນທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຂົ້າໃຈ.

ຂັ້ນຕອນ

- 1) ຄູ່ຝຶກຕັ້ງຄຳຖາມເຊັ່ນວ່າ: ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຫຍັງແດ່, ເຄື່ອງມື ແລະ ວິທີການໃດທີ່ທ່ານຈະເອົາໄປນຳໃຊ້ໄດ້ງ່າຍ? ແລະ ແມ່ນຫຍັງຈະເອົາໄປນຳໃຊ້ໄດ້ຍາກ, ຍ້ອນຫຍັງ?;
- 2) ຄູ່ຝຶກນຳສະເໜີຮູບຕົວຢ່າງສາຍນ້ຳຂອງຫຼັກສູດ (40 ນາທີ);
- 3) ອະທິບາຍອົງປະກອບສຳຄັນສາມາດຂຽນລົງໃສ່ສາຍນ້ຳຂອງຫຼັກສູດ;
- 4) ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນ 2 ຫຼື 3 ກຸ່ມ (ອີງໃສ່ຫົວຂໍ້), ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນຊ່ວຍກັນສົນທະນາທົບທວນຄືນບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຽນຜ່ານມາວ່າມີຫຍັງແດ່, ເຄື່ອງມືໃດ, ຫົວຂໍ້ໃດ ແລະ ສິ່ງຕ່າງໆທີ່ເຫັນວ່າໄດ້ຮຽນມາ ສາມ ວັນນີ້;
- 5) ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມຢ່າງສັງເກດເບິ່ງສາຍນ້ຳ ແລະ ສົນທະນາວ່າ ອຸປະສັກທີ່ໃຫຍ່ຫຼວງທີ່ສຸດແມ່ນຫຍັງ ແລະ ແມ່ນຫຍັງເປັນໄປທີ່ດີທີ່ສຸດ ຫຼື ວິທີການນຳໃຊ້ທີ່ດີທີ່ສຸດ ທີ່ທ່ານເຫັນໄດ້ຢູ່ໃນຫຼັກສູດນີ້.

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

- ຄູ່ຝຶກຄວນຖ່າຍຮູບເອົາສາຍນ້ຳ ຂອງຫຼັກສູດທີ່ສ້າງແລ້ວໄວ້ເປັນຂໍ້ສະເໜີແນະນຳສຳລັບການຕິດຕາມກວດກາຫຼັກ ສູດການຝຶກອົບຮົມ;
- ກັບໄປຢູ່ເປັນກຸ່ມນ້ອຍ ແລະ ໃຫ້ກຸ່ມແຕ່ມູນຮູບສາຍນ້ຳ ຂອງຫຼັກສູດ (ຂອງການຝຶກອົບຮົມ 3 ວັນ) ສາຍນ້ຳຄວນຈະກວ້າງ ແລະ ປອດໂປ່ງຢູ່ບ່ອນທີ່ບົດຮຽນຈະເອົາໄປນຳໃຊ້ໄດ້ງ່າຍ ແລະ ສາຍນ້ຳຄວນຈະແຄບ ຢູ່ບ່ອນທີ່ມີອຸປະສັກ ທີ່ຈະເອົາບົດຮຽນໄປນຳໃຊ້. ທ່ານສາມາດແຕ່ມູນຮູບ ແຂ້ ຫຼື ຫີນ ຫຼື ສິ່ງກົດຂວາງອັນອື່ນ ເພື່ອສະແດງເຖິງອຸປະສັກທີ່ມີໃນບົດຮຽນ;
- ຂຽນລາຍການ ວິທີການນຳໃຊ້ຫຼັກສູດ ທີ່ທ່ານເຫັນຢູ່ໃນສາຍນ້ຳ ໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ທົບທວນເບິ່ງລາຍການດັ່ງກ່າວ ແລະ ພິຈາລະນາວ່າ ມັນຍັງມີວິທີການນຳໃຊ້ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໃຊ້ໄດ້ດີກວ່ານີ້ອີກບໍ່, ທີ່ພວກເຮົາສາມາດເພີ່ມໃສ່ໃນລາຍການ;
- ການຂຽນບັນທຶກ (ເວລາ 10 ນາທີ) ທົບທວນບົດຮຽນຄືນທັງໝົດ ແລະ ສົນທະນາຖາມ-ຕອບຂໍ້ຂ້ອງໃຈ (ເວລາ 15 ນາທີ).

2. ການສາທິດ ແລະ ການກະກຽມລົງບ້ານ

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 55 ນາທີ

ການວາງແຜນແບບSMART

S	Specific ຫຼື ສະເພາະເຈາະຈົງ
M	Measurable ຫຼື ວັດແທກໄດ້
A	Achievable ຫຼື ສາມາດເຮັດໄດ້
R	Resources needed or Relevant ຫຼື ຊັບພະຍາກອນທີ່ຕ້ອງການ, ຄວາມສອດຄ່ອງ,
T	Timebound ຫຼື ມີກຳນົດເວລາ

ຈຸດປະສົງ

- ເພື່ອເປັນການກຽມຄວາມພ້ອມ ແລະ ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ກັບທີມງານຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶກອົບຮົມໃນການເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການກະກຽມບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ.

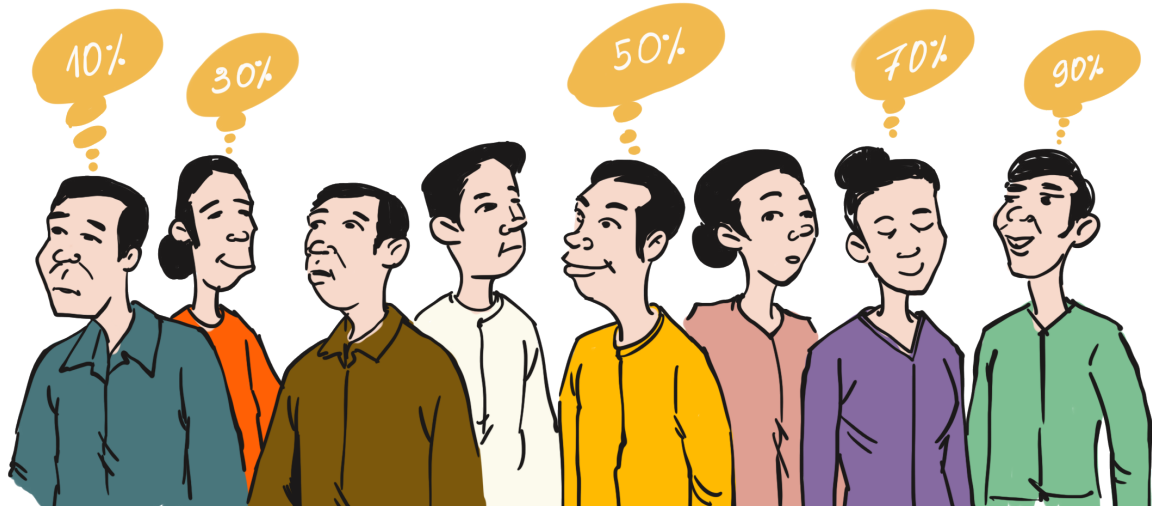
ວິທີການ

- ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກແຈກຢາຍເອກະສານ ແລະ ຊຸດເຄື່ອງປະກອບການຝຶກອົບຮົມທັງໝົດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ສຶກສາເບິ່ງລາຍລະອຽດ ເວລາ 5 ນາທີ
- ໃຫ້ເວລາແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາແລກປ່ຽນ, ຖາມ-ຕອບຂໍ້ຂ້ອງໃຈກ່ຽວກັບເອກະສານ ແລະ ຊຸດເຄື່ອງມື 15 ນາທີ
- ອະທິບາຍກ່ຽວກັບການວາງແຜນໂດຍໃຊ້ SMART ເວລາ 15 ນາທີ
 - S: ຈະຕັ້ງຫົວຂໍ້ແນວໃດໃຫ້ສະເພາະເຈາະຈົງ ແລະ ເຂົ້າໃຈງ່າຍ
 - M: ແມ່ນຫຍັງທີ່ຊີ້ບອກວ່າກິດຈະກຳດຳເນີນໄປຕາມແຜນທີ່ວາງໄວ້
 - A: ແມ່ນຫຍັງທີ່ຈະເປັນໂຕຊີ້ບອກວ່າກິດຈະກຳເຮົາບັນລຸຕາມເປົ້າໝາຍ
 - R: ຈະໃຊ້ບຸກຄະລາກອນຫຼັກຈັກຄົນ, ຈະໃຊ້ງົບປະມານເທົ່າໃດ ແລະ ອຸປະກອນຫຍັງແດ່?
 - T: ຈະໃຊ້ເວລາຫຼາຍປານໃດ?

- ແບ່ງກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 3 ກຸ່ມ ແລ້ວໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມວາງແຜນໃນການລົງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ຂັ້ນບ້ານໂດຍນຳໃຊ້ແຜນແບບສະມາສ໌ ໂດຍການຂຽນໃສ່ເຈ້ຍໃຫຍ່ ແລະ ແບ່ງໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບເພື່ອທຳການຝຶກຊ່ອມແລ້ວຂຶ້ນນຳສະເໜີ 30 ນາທີ
- ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມຝຶກຊ່ອມ ແລະ ທົດລອງສາທິດຕົວຈິງ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກເປັນຜູ້ຕິດຕາມ ແລະ ບັນທຶກກ່ຽວກັບຈຸດດີ ແລະ ຈຸດທີ່ຄວນປັບປຸງຂອງແຕ່ລະຄົນ 25 ນາທີ.

3. ການວັດລະດັບຕົນເອງຫຼັງການຝຶກອົບຮົມ

ເວລາ 15 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ

ເພື່ອປະເມີນວ່າຫຼັງຈາກການຝຶກອົບຮົມໃນທົວຂໍ້ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສຳລັບ ຊາວກະສິກອນ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບເນື້ອໃນ, ເຄື່ອງມື ແລະ ວິທີການໃນການນຳສະເໜີທົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວບໍ່, ຖ້າເຂົ້າໃຈແມ່ນຍ້ອນຫຍັງ?

ວິທີການ

1. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢືນລຽນວັດລະດັບຕາມຕົວເລກເປີເຊັນ;
2. ຄູ່ຝຶກຕັ້ງຄຳຖາມເຖິງການປ່ຽນແປງ;
3. ຖ່າຍຮູບແລ້ວເອົາສົມທຽບກັບຮູບຖ່າຍມື້ທີ 1 (ວັດລະດັບກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ);
 - ຂັ້ນຕອນໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄປຢືນຢູ່ບ່ອນທີ່ຄູ່ຝຶກໄດ້ກະກຽມການວັດລະດັບຕົນເອງໃນສັງຄົມຕາມຄວາມເປັນຈິງ;
 - ຄູ່ຝຶກຖາມວ່າຍ້ອນຫຍັງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈຶ່ງຢືນຢູ່ຕ່າງຈາກບ່ອນມື້ທີໜຶ່ງ?
 - ຄູ່ຝຶກຖ່າຍຮູບເອົາໄວ້ເພື່ອປຽບທຽບກັບຮູບຂອງມື້ທີ 1;
 - ຄູ່ຝຶກເອົາຮູບທີ່ໄດ້ຖ່າຍໄວ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເບິ່ງເພື່ອປຽບທຽບຄວາມປ່ຽນແປງ ຫຼັງຈາກການຝຶກອົບຮົມ 4 ວັນ.

ຄຳແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

- ສິ່ງສຳຄັນເວລາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢືນລຽນກັນແລ້ວໃຫ້ຖ່າຍຮູບແລ້ວເອົາລົງຄອມພິວເຕີ້ເພື່ອເອົາມາປຽບທຽບກັບ ຮູບວັດລະດັບໃນມື້ທີໜຶ່ງ ທັງນີ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງເຂົາເຈົ້າໂດຍຜ່ານການວັດລະດັບ ເປັນເປີເຊັນ;
- ໃນເວລາທີ່ຄູ່ຝຶກຕັ້ງຄຳຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງ ຕ້ອງມີຄູ່ຝຶກຊ່ວຍເປັນຜູ້ບັນທຶກເອົາ ຕົວເລກເປີເຊັນ ແລະ ຄຳຕອບທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອະທິບາຍເຖິງເຫດຜົນຕ່າງໆຂອງການປ່ຽນແປງຫຼັງຈາກການຝຶກອົບຮົມ.

ລາຍການເຄື່ອງມືສໍາລັບຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບຊາວກະສິກອນ

1. ເອກະສານອ້າງອີງສໍາລັບຄູ່ມື;
2. ວິດີໂອ ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວສະໝັກໃຈໂດຍໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ;
3. ໂພດສເຕີ ຄິດໃຫ້ດີແລ້ວຈຶ່ງເຊັນສັນຍາ ແລະ ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບການເຮັດສັນຍາ;
4. ໂພດສເຕີ ຮູບແບບການຜະລິດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າແບບມີສັນຍາ;
5. ໂພດສເຕີ ການລົງທຶນແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ;
6. ໂພດສເຕີ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ;
7. ວິດີໂອ ສິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດສັນຍາ;
8. ຮ່າງຟອມສັນຍາ;
9. ໂພດສເຕີ ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່
10. ໂພດສເຕີ ການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທໍາ 3 ຊ່ອງທາງ;
11. ວິດີໂອ ກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
12. ໂພດສເຕີ ການຊ່ວຍເຫຼືອຫຼ້າທາງດ້ານກົດໝາຍ;
13. ໂພດສເຕີ ການວາງແຜນແບບ SMART

ເອກະສານປະກອບການຝຶກອົບຮົມ

- ເອກະສານອ້າງອີງ
- ປະເມີນຜົນກ່ອນການຝຶກອົບຮົມ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

ສໍາລັບການນໍາໃຊ້ ຄູ່ມືແນະນຳກ່ຽວກັບ ຄູ່ມືແນະນຳ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາ
ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບຜູ້ປະກອບການພາກເອກະຊົນ ແລະ
ຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບຊາວກະສິກອນ

ສາລະບານ

- I. ຈຸດປະສົງຂອງເອກະສານ.....
- II. ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.....
 1. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດຄັ້ງທີ VIII.....
- III. ພາລະບົດບາດຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.....
 1. ພາກລັດ.....
 2. ຜູ້ລົງທຶນ.....
 3. ຊາວກະສິກອນ.....
- IV. ນິຍາມຕ່າງໆ.....
 1. ການລົງທຶນ.....
 - 5
 2. ນັກລົງທຶນ.....
 3. ການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ (FPIC).....
 4. ສັນຍາກະສິກຳ.....
 5. ການຈັດແບ່ງຮູບແບບຂອງການນຜະລິດ ກະສິກຳ ເປັນສິນຄ້າແບບມີສັນຍາຕາມຮູບແບບຂອງການຮ່ວມທຶນ ແລະ ການແບ່ງຄວາມສູງ.....
- V. ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.....
 1. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ.....
 2. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແຮງງານ.....
 - 11
 3. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.....
 - 12
 4. ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບການພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ແລະ ກິນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ ສຳລັບການປູກພືດກະສິກຳ.....
 5. ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈາກໂຄງການພັດທະນາ.....
 6. ຄູ່ມືແນະນຳ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຢູ່ ສປປ ລາວ.....

7. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກະສິກຳ.....
8. ປະມວນກົດໝາຍແຝງ.....
9. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ.....

23

10. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທະນາຍຄວາມ.....
11. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ.....
12. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ.....
13. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກຳມະບານລາວ.....
14. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແນວລາວສ້າງຊາດ.....

26

I. ຈຸດປະສົງຂອງເອກະສານ

ເອກະສານອ້າງອີງນີ້ ໄດ້ສັງລວມເອົາບັນດາມາດຕາກົດໝາຍ ແລະ ເນື້ອໃນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ອ້າງໃນຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສຳລັບຊາວກະສິກອນ ແລະ ຄູ່ມືແນະນຳການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສຳລັບຜູ້ປະກອບການພາກເອກະຊົນ, ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ປຶ້ມຄູ່ມືທັງ ສອງໄດ້ນຳໃຊ້ໃນການສຶກສາ ແລະ ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈຄ່ຽງຄູ່ກັບການນຳໃຊ້ ພ້ອມທັງເປັນບ່ອນອີງທາງດ້ານເນື້ອໃນກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

II. ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

1. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດຄັ້ງທີ VIII

ຈຸດໝາຍລວມ ຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII ແມ່ນ “ຮັບປະກັນສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະ ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍໃນສັງຄົມຢ່າງໜັກແໜ້ນ; ສືບຕໍ່ແກ້ໄຂຄວາມ ທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ໄດ້ຢ່າງໜັກແໜ້ນ ແລະ ທົ່ວເຖິງ, ພັດທະນາປະເທດໃຫ້ທຸລະພັນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ2020 ໂດຍຊຸກຍູ້ການເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ສົມດຸນ ແລະ ຍືນຍົງ; ມີການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນສູງ; ສ້າງໃຫ້ໄດ້ການຫັນປ່ຽນຮູບແບບການພັດທະນາຕາມທິດເສີມຂະຫຍາຍທ່າແຮງທີ່ປົ່ມຊ້ອນ ແລະ ຂໍ້ໄດ້ປຽບຂອງປະເທດ, ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນແລະ ສາກົນ ຢ່າງເປັນເຈົ້າການ”

1.1 ແຜນວຽກຈຸດສຸມ ຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ

ທິດທາງ:

ການຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການບໍລິໂພກທີ່ມີໂພຊະນາການຄົບຖ້ວນ ແລະ ປອດໄພຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຜູ້ຜະລິດ-ຜູ້ບໍລິໂພກ ແມ່ນໜ້າວຽກທີ່ສຳຄັນຂອງການພັດທະນາທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ການຍົກລະດັບສະມັດຖະພາບຂອງການຜະລິດ, ສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ທັງທາງດ້ານ

ຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈ ແລະ ມັນສະໜອງຂອງໄວໝູ່ມ ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນສຸມໃສ່ກຸ່ມຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ, ເດັກນ້ອຍ ແລະ ແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນຝັນ ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃນການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ, ຫຼຸດຜ່ອນການຂາດ ສານອາຫານຂອງປະຊາຊົນ ທັງເປັນການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ຕາມທິດ ພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ສົມດຸນ.

ຄາດໝາຍຕົ້ນຕໍ:

- ປະຊາຊົນມີສະບຽງອາຫານທີ່ພຽງພໍ ແລະ ໄດ້ຮັບໂພຊະນາການທີ່ຄົບຖ້ວນ ສາມາດສະໜອງໃຫ້ ປະຊາຊົນບໍລິໂພກໄດ້ປະມານ 2.600-2.700 ກິໂລກະລໍລິຕໍ່ປີ.
- ສາມາດກຳນົດສິນຄ້າກະສິກຳທີ່ເປັນທ່າແຮງສູງຂອງຊາດ, ເປັນເອກະລັກຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສາມາດເປັນບຸລິມະສິດໃນການສົ່ງອອກຕາມມາດຖານກະສິກຳສະອາດ.
- ຍົກສູງສະມັດຕະພາບຂອງການຜະລິດກະສິກຳ.
- ຫັນປ່ຽນຮູບແບບການລ້ຽງສັດແບບທຳມະຊາດໄປສູ່ການລ້ຽງແບບເປັນຝາມ ແລະ ເປັນອຸດ ສະຫະກຳ ໂດຍສາມາດສະໜອງຜົນຜະລິດຈາກຝາມໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 30% ຂອງຜົນຜະລິດ ສັດທັງໝົດ.
- ສຳເລັດການຈັດສັນ, ການກຳນົດເຂດ ແລະ ຝື້ນຟູເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໃຫ້ໄດ້ 70% ຂອງເນື້ອທີ່ທົ່ວ ປະເທດ ຫລື ອັດຕາການປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ໃຫ້ໄດ້ 70% ໃນປີ2020.
- ສ້າງເຂດຈຸດສຸມຊົນລະກະເສດທີ່ເປັນຕົວແບບໃຫ້ໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍ 2 ແຫ່ງຂອງແຕ່ລະການຜະລິດ: ເຂົ້າ, ພືດ, ສັດ ແລະ ການປະມົງ.
- ຈັດສັນເຂດການຜະລິດກະສິກຳຕາມທ່າແຮງຂອງສະພາບດິນ ແລະ ອາກາດ ດັ່ງນີ້:
 - ເຂດທີ່ພຽງໃຫຍ່ (ທີ່ພຽງວຽງຈັນ, ທີ່ພຽງບໍລິຄຳໄຊ, ທີ່ພຽງເຊບັ້ງໄຟ, ທີ່ພຽງເຊບັ້ງຫຽງ, ທີ່ພຽງເຊໂດນ, ທີ່ພຽງຈຳປາສັກ ແລະ ທີ່ພຽງອັດຕະປື) ເໝາະສົມໃນການພັດທະນາຊົນລະ ກະເສດ, ການປູກເຂົ້າ (ສຸມໃສ່ເຮັດຊົນລະກະເສດຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຄຳມ່ວນ ແລະ ເຂດທີ່ມີຊົນລະປະທານແລ້ວຢູ່ 10 ແຂວງຄື: ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ, ບໍ່ແກ້ວ, ໄຊຍະບູລີ, ວຽງຈັນ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ບໍລິຄຳໄຊ, ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຈຳປາສັກ ແລະ ສາລະວັນ. ການປູກພືດອຸດສະຫະກຳ.
 - ເຂດພູພຽງ ແລະ ພູດອຍ (ພູພຽງບໍລິເວນ, ພູພຽງນາກາຍ ແລະ ພູພຽງຊຽງຂວາງ) ເໝາະແກ່ ການປູກພືດໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ດອກໄມ້ ແລະ ພືດເມືອງໜາວ; ສຳລັບພູພຽງນາກາຍເໝາະສົມກັບ ການລ້ຽງປາ ແລະ ການປະມົງ ເນື່ອງຈາກມີອ່າງເກັບນ້ຳຂະໜາດໃຫຍ່; ສຳລັບພູພຽງຊຽງ ຂວາງເໝາະສົມກັບການປັບປຸງເປັນທີ່ຫຍ້າຂຽວລ້ຽງສັດໄດ້ດີ ແລະ ປູກຕົ້ນໄມ້, ດອກໄມ້ ເມືອງໜາວ ແລະ ໝາກໄມ້ເມືອງໜາວໄດ້ດີ.

– ແລະ ຄາດໝາຍອື່ນໆ.

III. ພາລະບົດບາດຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

1. ພາກລັດ

ກ່ຽວກັບວຽກງານສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ລັດສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງທຸກພາກສ່ວນເສດຖະກິດ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍການວາງນະໂຍບາຍດ້ວຍການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມ, ເງື່ອນໄຂອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນ ການສ້າງຜືນຖານໂຄງລ່າງ, ການສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈຳເປັນ, ການໃຫ້ນະໂຍບາຍທາງດ້ານພາສີ, ສ່ວຍສາອາກອນ, ດ້ານແຮງງານ, ການໃຫ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນ, ການປະຕິບັດຄວາມສະເໝີພາບ ລວມທັງການຮັບຮູ້, ການປົກປ້ອງກຳມະສິດ.(ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ, ມາດຕາ 4, ວັກ 1).

2. ຜູ້ລົງທຶນ

ນັກລົງທຶນທີ່ສົນໃຈເຂົ້າມາລົງທຶນໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ວ່າຈະເປັນໂຄງການທີ່ນ້ອຍ ຫຼື ໃຫຍ່ ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດພັນທະຕາມກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການຖືບັນຊີໂຄງການ, ການເສຍພາສີອາກອນ ແລະ ຄ່າທຳນຽມຕ່າງໆ ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ແລະ ປະສານງານ ກ່ຽວກັບການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານທຸລະກິດກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນແຕ່ລະຂັ້ນ, ສົ່ງເສີມ ແລະ ຍົກລະດັບວິຊາສະເພາະໃຫ້ແກ່ແຮງງານລາວ, ສະໜອງລະບອບປະກັນສັງຄົມ, ເຄົາລົບນັບຖືຮິດຄອງປະເພນີ, ປະຕິບັດການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລົງທຶນຢ່າງໂປ່ງໃສ, ມີມາດຕະການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມຕາມກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ສິນທິສັນຍາສາກົນ.(ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ, ມາດຕາ 72, 73, 74).

3. ຊາວກະສິກອນ

ຊາວກະສິກອນ ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ມີຄຳເຫັນ ໃນຂະບວນການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການ ກັບຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ; ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນເປັນສຳເນົາເອກະສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຕົນ ຈາກເຈົ້າຂອງໂຄງການ ໃນການດຳເນີນງານຂອງບໍລິສັດລົງທຶນ ລວມທັງຜົນໄດ້ຜົນເສຍ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ; ສົນທະນາພາຍໃນຊຸມຊົນ ລວມທັງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໂດຍມີຂໍ້ມູນ, ແຜນທີ່, ແຜ່ນພື້ນ, ໂພດສເຕີ ຫຼື ວິດີໂອ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຜົນກະທົບ; ເຈລະຈາກັບຜູ້ລົງທຶນ ເພື່ອຮັບປະກັນຜົນປະໂຫຍດຊຸມຊົນ ບົນຜືນຖານຄວາມສະໝັກໃຈ; ຊອກຫາຄຳແນະນຳຈາກພາຍນອກ ກ່ຽວກັບດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ດ້ານວິຊາການ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຕໍ່ລອງຕ່າງໆ; ມີການຕັດສິນໃຈ ແລະ ມີຄວາມເອກະພາບຂອງຊຸມຊົນທັງໝົດ ໂດຍອີງໃສ່ສຽງສ່ວນຫຼາຍ ແລະ ບັນທຶກເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ຖືກຕ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍ; ສື່ສານ ກັບຜູ້ລົງທຶນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນແຕ່ລະໄລຍະຂອງໂຄງການ, ຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານສະພາບການດຳເນີນທຸລະກິດໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງຂອງຕົນຊາບ.(ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບການຝຶຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ ສຳລັບການປຸກພືດກະສິກຳ ເລກທີ 0457/ກຜທ, ລົງວັນທີ 27 ກຸມພາ 2019, ຂໍ້ທີ X).

IV. ນິຍາມຕ່າງໆ

1. ການລົງທຶນ

ການລົງທຶນໝາຍເຖິງ ການນຳເອົາເງິນທຶນ, ຊັບສິນທີ່ມີຕົວຕົນ ແລະ ບໍ່ມີຕົວຕົນ ເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ.

2. ນັກລົງທຶນ

ນັກລົງທຶນ ໝາຍເຖິງ ບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ໄດ້ລົງທຶນດຳເນີນທຸລະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ.

3. ການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ (FPIC)

ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນລາວ, ບ້ານ ແມ່ນຫົວໜ່ວຍນ້ອຍ ສຸດຂອງການປົກຄອງ ໃນ “ລະດັບຮາກຖານ” (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ເລກທີ 60/ ສປປ, 2003, ມາດຕາ46). ບ້ານ (ບາງຄັ້ງອາດເອີ້ນວ່າ “ຊຸມຊົນ”) ແມ່ນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຄອບຄົວ. ໃນສາກົນ ໄດ້ມີວິທີປະຕິບັດທີ່ດີ ສຳລັບການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນກ່ອນການດຳເນີນການລົງທຶນ ຄື “FPIC” ເຊິ່ງຫຍໍ້ມາຈາກ ຄຳວ່າ Free Prior and Informed Consent ຫຼື ການໃຫ້ການຍິນຍອມ ດ້ວຍຄວາມສະມັກໃຈ ໂດຍໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ ແລະ ພຽງພໍ. ການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ເປັນສິດຂອງ ປະຊາຊົນໃນການຕັດສິນໃຈ ໂດຍທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຖືກ ບັງຄັບ ຫລື ກົດດັນ (ກໍຄື ‘ດ້ວຍຄວາມສະມັກໃຈ’) ແລະ ພວກເຂົາສາມາດໃຫ້ການຍິນຍອມ, ຖອນການ ຍິນຍອມ ຫຼື ປະຕິເສດການຍິນຍອມ ຕໍ່ກັບໂຄງການໃດໜຶ່ງ ທີ່ອາດ ສົ່ງຜົນກະທົບຕົວເຂົາເຈົ້າເອງ ແລະ ທີ່ດິນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຖ້າອີງຕາມເຄື່ອງມືຂອງສາກົນ, ສິດດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນສຳລັບຊາວຜູ້ເມືອງ ແຕ່ໃນມຸມ ມອງຂອງຫຼາຍພາກ ສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຫັນວ່າ ໝົດທຸກຄົນ ຄວນໄດ້ຮັບສິດ ທີ່ລະບຸໃນ ການປຶກສາຫາລື ກັບຊຸມຊົນ. ກົດໝາຍຂອງລາວ ຍັງລະບຸວ່າ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການທຸກຄົນ ຄວນໄດ້ຮັບການ ປຶກສາຫາລື ແລະ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ຫຼັກການການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ລະບຸວ່າ ຊຸມຊົນມີ ສິດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບັນດາໂຄງການທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ ໄດ້ຢ່າງເປີດເຜີຍ ແລະ ກ່ອນການດຳເນີນ ໂຄງການ, ຜູ້ລົງທຶນຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ເວລາທີ່ພຽງພໍແກ່ຊຸມຊົນ ໃນການປຶກສາຫາລື ແລະ ຕັດສິນໃຈພາຍໃນ ເຂົາເຈົ້າເອງ ວ່າຈະຍິນຍອມ (ຫຼືປະຕິເສດ) ໂຄງການ. ຫຼັກການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ຍັງຖືເປັນແນວທາງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂະບວນການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ. ປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ ຈາກປະຕິບັດຕາມຫຼັກການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນກໍຄື ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານ ສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງໃນທຸກໆດ້ານ. ທ້າຍສຸດ, ຂະບວນການປຶກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ຍັງສາມາດ ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນໄດ້ຮັບ ‘ການອະນຸຍາດໃຫ້ປະກອບກິດຈະການຈາກສັງຄົມ’ (social license to operate) ກໍຄື ການໄດ້ຮັບ ການອະນຸຍາດ ຫຼື ການຍອມຮັບໂດຍລວມ ຕໍ່ກັບໂຄງການລົງທຶນ ຈາກຊຸມ ຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. (ຄູ່ມືພາກສະໜາມ ສຳລັບ ການລົງທຶນທາງດ້ານ

ກະສິກຳ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທາງດ້ານສັງຄົມ ໃນ ສປປ ລາວ, ໜ້າທີ 7, ຂໍ້ 1, ຂອງອົງການບ້ານ ຈຸດສຸມສາກົນ)

4. ສັນຍາກະສິກຳ

ສັນຍາກະສິກຳ (ແມ່ນນິຍາມອັນດຽວກັນກັບສັນຍາພຽງແຕ່ຕື່ມນິຍາມຂອງຄຳວ່າກະສິກຳໃສ່ກໍາຈະໄດ້ ຄວາມໝາຍນິຍາມຂອງສັນຍາກະສິກຳ, ອີກຢ່າງໃນບັນດາປະເພດສັນຍາຕ່າງໆບໍ່ມີສັນຍາດັ່ງກ່າວແບບ ສະເພາະເຈາະຈົງ). ໂດຍລວມແລ້ວ, ສັນຍາກະສິກຳ ແມ່ນການຕົກລົງລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາກ່ຽວກັບ ການ ປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ຊຶ່ງພາໃຫ້ ສິດ ແລະ ຜົນທະຫາງແພ່ງ ເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນ ສຸດລົງ.

5. ການຈັດແບ່ງຮູບແບບຂອງການນຜະລິດ ກະສິກຳ ເປັນສິນຄ້າແບບມີສັນຍາຕາມຮູບແບບຂອງການຮ່ວມ ທຶນ ແລະ ການ ແບ່ງຄວາມສຽງ

ໃນລາວ ການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າແບບມີສັນຍາ; ການລົງທຶນ ໃນຮູບແບບ “2+3” (ຊາວ ກະສິກອນ ແລະ ນັກລົງທຶນ) ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ພາຍໃຕ້ ຮູບແບບນີ້, ຊາວກະສິກອນ ແມ່ນ ຮັບຜິດຊອບສຳລັບ 2 ຢ່າງຄື: ທີ່ດິນ ແລະ ແຮງງານ ໃນຂະນະດຽວກັນ ນັກລົງທຶນແມ່ນຮັບຜິດຊອບ 3 ຢ່າງຄື: ຕະຫຼາດ, ທຶນ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ. ແນວໃດກໍຕາມ, ຮູບແບບ ຂອງການ ລົງທຶນມັກຈະມີການປ່ຽນແປງໄປມາ ລະຫວ່າງ 2+3, 3+2, 4+1 ແລະ 1+4. ຊຶ່ງມັນຂຶ້ນກັບ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ການຕົກລົງລະຫວ່າງ ຊາວກະສິກອນ ກັບຜູ້ລົງທຶນ. (ປົດ ແນະນຳສຳລັບ ການອຳນວຍຄວາມສະດວກການຜະລິດກະສິກຳ ເປັນສິນຄ້າແບບມີສັນຍາ, ປີ 2012, ພາກ ທີ 2, ຂໍ້ 2.2, ຂໍ້ 2, ຂອງກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ຮ່ວມກັບໂຄງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ)

V. ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

1. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ສະບັບເລກທີ 14/ສພຊ, ລົງວັນທີ 17 ພະຈິກ 2016, ມາດຕາ 67. ສິດຂອງຜູ້ລົງທຶນ

ສິດຂອງຜູ້ລົງທຶນມີດັ່ງນີ້:

1. ລົງທຶນໃນທຸກຂະແໜງການ ແລະ ທຸກເຂດລົງທຶນທີ່ບໍ່ຫວງຫ້າມຕາມກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ;
2. ລົງທຶນຕາມປະເພດ, ຮູບການ ແລະ ຮູບແບບວິສາຫະກິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ;
3. ຂໍສຳປະທານໂຄງການນຳລັດຖະບານ ຫຼື ອົງການປົກຄອງແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ ຕາມແຕ່ລະ ກໍລະນີເພື່ອພັດທະນາໂຄງການໃດໜຶ່ງ;
4. ຂໍສຳປະທານສ້າງຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດພິເສດນຳລັດຖະບານ;
5. ຂໍສ້າງຕັ້ງຫ້ອງການຜູ້ຕາງໜ້າ ຫຼື ສາຂາຂອງຕົນຢູ່ ສປປ ລາວ;

6. ຂໍ້ປ່ຽນວັດຖຸປະສົງ ຫຼື ກົດຈະການລົງທຶນ ໃນກໍລະນີທີ່ການດໍາເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນ ຫາກບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ ເນື່ອງຈາກການປ່ຽນແປງດ້ານນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ;
7. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງດ້ານຕ່າງໆຈາກລັດ, ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທໍາ ທີ່ໄດ້ມາຈາກການລົງທຶນຂອງຕົນ;
8. ໄດ້ຮັບການອໍານວຍຄວາມສະດວກຈາກລັດໃນດ້ານຕ່າງໆ ໃນການລົງທຶນຂອງຕົນ;
9. ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຊົ່າ ຫຼື ການສໍາປະທານ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງ ສປປ ລາວ;
10. ສໍາລັບຜູ້ເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານທີ່ດິນ ມີສິດໃຊ້ທີ່ດິນຕາມອາຍຸເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານ, ໃຫ້ສືບທອດສັນຍາເຊົ່າທີ່ດິນ ຕາມອາຍຸຂອງສັນຍາ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
11. ເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດຕໍ່ຊັບສິນຂອງຕົນ ລວມທັງຕຶກ, ອາຄານ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງໃນທີ່ດິນປຸກສ້າງທີ່ໄດ້ຮັບສໍາປະທານ, ມີສິດໂອນກໍາມະສິດໃຫ້ຄົນຝາຍໃນ ຫຼື ຕ່າງປະເທດ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ;
12. ເປີດບັນຊີເປັນເງິນກີບ ຫຼື ເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ຢູ່ທະນາຄານທີ່ຕັ້ງຢູ່ ສປປ ລາວ;
13. ຍືນຄໍາຮ້ອງທຸກຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນກໍລະນີທີ່ເຫັນວ່າຕົນ ຖືກອັບປະໂຫຍດໃນການລົງທຶນ;
14. ໄດ້ຮັບສິດອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 68. ສິດໃນການຄຸ້ມຄອງ, ບໍລິຫານກົດຈະການການລົງທຶນຂອງຕົນ

ສິດໃນການຄຸ້ມຄອງ, ບໍລິຫານກົດຈະການການລົງທຶນຂອງຕົນ ມີດັ່ງນີ້:

1. ການວາງແຜນການລົງທຶນ;
2. ຈັດຫາ ແລະ ນໍາໃຊ້ວັດຖຸອຸປະກອນ, ພາຫະນະ, ກົນຈັກ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຕ່າງໆ ເຂົ້າໃນການລົງທຶນ;
3. ເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ;
4. ຄຸ້ມຄອງແຮງງານໃຫ້ມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ມີຄວາມປອດໄພ ແລະ ມີຄວາມສະດວກໃນການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດ;
5. ດໍາເນີນກອງປະຊຸມ ເພື່ອປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບການລົງທຶນ;
6. ມອບ ຫຼື ໂອນຮຸ້ນ ໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນອື່ນ;
7. ຫຼຸດ ຫຼື ເພີ່ມທຶນ ຂອງກົດຈະການການລົງທຶນ;
8. ສະເໜີຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການຄວບຄຸມ, ໂຈະ, ຍຸບເລິກ ຫຼື ປ່ຽນຮູບແບບວິສາຫະກິດຂອງຕົນ;
9. ນໍາໃຊ້ສິດອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 69. ສິດໃນການວ່າຈ້າງແຮງງານ

ສິດໃນການວ່າຈ້າງແຮງງານ ມີດັ່ງນີ້:

1. ເຊັນສັນຍາວ່າຈ້າງແຮງງານກັບນັກວິຊາການ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ເພື່ອເຂົ້າມາເຮັດວຽກໃນວິສາຫະກິດຂອງຕົນ. ໃນກໍລະນີ ກິດຈະການລົງທຶນຫາກມີຄວາມຈຳເປັນນຳເຂົ້າຜູ້ອອກແຮງງານດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ມັນສະໜອງເກີນອັດຕາສ່ວນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍແຮງງານ ຜູ້ລົງທຶນມີສິດສະເໜີຕໍ່ ຫ້ອງການການລົງທຶນປະຕູດຽວ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳສະເໜີ ຄະນະກຳມະການສິ່ງເສີມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ ພິຈາລະນາຕາມຄວາມເໝາະສົມ;
2. ສັບຊ້ອນ, ຈັດວາງຜູ້ອອກແຮງງານເຂົ້າໃນຕຳແໜ່ງງານຕ່າງໆ ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງວິສາຫະກິດຕົນ;
3. ປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ຫຼື ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ອອກແຮງງານ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ;
4. ນຳໃຊ້ສິດອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 70. ສິດໃນການຢູ່ອາໄສສຳລັບຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ

ຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ພ້ອມດ້ວຍສະມາຊິກຄອບຄົວ ມີສິດອາໄສຢູ່ດິນແດນ ສປປ ລາວ ຕາມໄລຍະເວລາຂອງການລົງທຶນ. ນັກວິຊາການ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຕ່າງປະເທດ ມີສິດອາໄສຢູ່ດິນແດນຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມສັນຍາວ່າຈ້າງແຮງງານ.

ມາດຕາ 71. ສິດຂອງຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃນການສົ່ງທຶນ, ຊັບສິນ ແລະ ລາຍຮັບອອກໄປຕ່າງປະເທດ

ຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ມີສິດສົ່ງທຶນ, ຊັບສິນ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຕົນ ເປັນຕົ້ນ ກຳໄລຈາກການລົງທຶນ, ເງິນ ແລະ ຊັບສິນຕ່າງໆ ທີ່ເປັນກຳມະສິດສ່ວນຕົວ ຫຼື ຂອງວິສາຫະກິດ ອອກໄປຕ່າງປະເທດ ໂດຍຜ່ານທະນາຄານທີ່ຕັ້ງຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ການຈັດຕັ້ງລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຜົນທະດ້ານພາສີ, ອາກອນ ແລະ ຄ່າທຳນຽມ ໃຫ້ລັດຢ່າງຄົບຖ້ວນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງ ສປປ ລາວ.

ການໂອນຊັບສິນທີ່ເປັນທຶນ ຫຼື ເງິນ ປະກອບດ້ວຍ:

1. ທຶນທີ່ຜ່ານການຢັ້ງຢືນ ຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ;
2. ກຳໄລ, ເງິນປັນຜົນ, ລາຍຮັບຈາກການໃຫ້ເຊົ່າລິຂະສິດ, ຊັບສິນທາງປັນຍາ, ລາຍຮັບຈາກການບໍລິການດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ, ດອກເບ້ຍ ແລະ ລາຍໄດ້ອື່ນ ຈາກການລົງທຶນ;
3. ເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍທຸລະກິດ, ຂາຍກິດຈະການ, ຍົກເລີກກິດຈະການທັງໝົດ ຫຼື ສ່ວນໃດໜຶ່ງ;
4. ເງິນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຊຳລະພາຍໃຕ້ສັນຍາໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງລວມທັງສັນຍາເງິນກູ້, ເງິນທີ່ໄດ້ຈາກຜົນການຕັດສິນຈາກການໄກ່ເກ້ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຫຼື ການຕັດສິນຈາກສານ ທີ່ອາດຝົວຜັນ ຫຼື ບໍ່ຝົວຜັນກັບກິດຈະການການລົງທຶນ;
5. ເງິນຊົດເຊີຍ ຫຼື ເງິນຊຳລະອື່ນ ທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຊັບ ຫຼື ການຫັນເປັນຊັບສິນຂອງລັດ;

6. ລາຍໄດ້ ແລະ ເງິນຕອບແທນຂອງພະນັກງານຕ່າງປະເທດ ທີ່ຖືກຈ້າງເຮັດວຽກຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 72. ພັນທະຕໍ່ລັດ

ຜູ້ລົງທຶນມີພັນທະຕໍ່ລັດດັ່ງນີ້:

1. ເສຍພາສີ, ອາກອນ, ຄ່າທຳນຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ທັນເວລາ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
2. ຖືບັນຊີຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການບັນຊີຂອງລາວ ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນກໍສາມາດນຳໃຊ້ລະບົບບັນຊີອື່ນ ທີ່ສາກົນຮັບຮູ້ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຫັນດີຈາກຂະແໜງການການເງິນຂອງ ສປປ ລາວ;
3. ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ແລະ ປະສານງານ ເປັນຢ່າງດີກັບອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໃນການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານທຸລະກິດ;
4. ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ແຮງງານລາວ ໂດຍສະເພາະແຮງງານແມ່ຍິງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ; ເອົາໃຈໃສ່ໃນການພັດທະນາສີມືແຮງງານ, ຍົກລະດັບວິຊາສະເພາະ ແລະ ຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີໃຫ້ແກ່ຜູ້ອອກແຮງງານລາວ;
5. ປະກອບສ່ວນທາງດ້ານງົບປະມານໃນວຽກງານ ຕິດຕາມ, ກວດກາໂຄງການລົງທຶນ;
6. ສະຫຼຸບ, ລາຍງານ ການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນປະຈຳສາມເດືອນ, ຫົກເດືອນ ແລະ ປະຈຳປີຕໍ່ທ້ອງຖານບໍລິການ ການລົງທຶນປະຕູດຽວ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
7. ປະຕິບັດພັນທະອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 73. ພັນທະດ້ານສັງຄົມ

ຜູ້ລົງທຶນ ມີພັນທະດ້ານສັງຄົມດັ່ງນີ້:

1. ປະຕິບັດລະບອບປະກັນສັງຄົມ ແລະ ປະກັນໄພຕໍ່ຜູ້ອອກແຮງງານໃນວິສາຫະກິດຂອງຕົນ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
2. ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ໃນວິສາຫະກິດຂອງຕົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງກຳມະບານ;
3. ເຄົາລົບ, ນັບຖືຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນາທຳອັນດີງາມຂອງທ້ອງຖິ່ນ;
4. ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນ;
5. ປະກອບສ່ວນຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມທຸລະກິດພາຍໃນ, ການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນໃນເຂດໂຄງການຂອງຕົນ;
6. ປະກອບສ່ວນທາງດ້ານງົບປະມານ ໃນວຽກງານພັດທະນາສັງຄົມ;
7. ປະຕິບັດພັນທະອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍ;

ມາດຕາ 74. ພັນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ຜູ້ລົງທຶນມີພັນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມດັ່ງນີ້:

1. ປະຕິບັດຜົນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງເຄັ່ງຄັດ, ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ເຕີບໂຕແບບສີຂຽວ, ຖືສຳຄັນການປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ;
2. ໃນກໍລະນີ ເກີດບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຜູ້ລົງທຶນ ມີຜົນທະປະຕິບັດມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອແກ້ໄຂສະພາບດັ່ງກ່າວຢ່າງທັນການ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ;
3. ປະຕິບັດຜົນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຕາມສິນທິສັນຍາ ຫຼື ສັນຍາສາກົນທີ່ ສປປ ລາວເປັນພາຄີ;
4. ປະກອບສ່ວນທາງດ້ານງົບປະມານໃນວຽກງານສິ່ງແວດລ້ອມ;
5. ປະຕິບັດຜົນທະອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 94. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ວຍການປະນີປະນອມກັນ

ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ຄູ່ກໍລະນີຕ້ອງດຳເນີນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງນຳກັນ ໂດຍສັນຕິວິທີ, ປະນີປະນອມກັນ ຫຼື ໂດຍຜ່ານຄົນກາງ ເພື່ອໃຫ້ຕ່າງຝ່າຍ ຕ່າງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ເປັນທຳ.

ມາດຕາ 95. ການແກ້ໄຂທາງດ້ານບໍລິຫານ

ໃນກໍລະນີເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ຄູ່ກໍລະນີ ຫຼື ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ສາມາດສະເໜີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຜ່ານຫ້ອງການບໍລິຫານ ການລົງທຶນປະຕູດຽວ ເພື່ອສະເໜີຄະນະກຳມະການສົ່ງເສີມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ ຝ່າຍລະນາແກ້ໄຂຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 97. ການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ

ໃນກໍລະນີ ເກີດມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ຕາມກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼື ຕ່າງປະເທດ ທີ່ ສປປ ລາວເປັນພາຄີ. ເມື່ອມີຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ໃຫ້ມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດຕໍ່ຄູ່ກໍລະນີ.

2. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ ສະບັບເລກທີ 43/ສພຊ, ລົງວັນທີ 24 ທັນວາ 2013

ມາດຕາ 122. ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການສ້າງລະບຽບພາຍໃນ

ຜູ້ອອກແຮງງານ ຕ້ອງກວດກາ ແລະ ປະເມີນຄວາມສ່ຽງດ້ານຄວາມປອດໄພ ແລະ ສຸຂະພາບແຮງງານຢູ່ໃນຫົວໜ່ວຍແຮງງານ ແລະ ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກຂອງຕົນຢ່າງເປັນປະຈຳ ແລ້ວສ້າງບົດລາຍງານຂອງການປະເມີນຄວາມສ່ຽງນັ້ນ ໃຫ້ອົງການກວດກາວຽກງານແຮງງານຢ່າງໜ້ອຍ ໜຶ່ງຄັ້ງຕໍ່ປີ. ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງສາມາດດຳເນີນໂດຍຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ກວດກາແຮງງານ ຫຼື ອົງການບໍລິຫານດ້ານຄວາມປອດໄພ ແລະ ສຸຂະພາບແຮງງານທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກອົງການຄຸ້ມຄອງວຽກງານດ້ານແຮງງານ.

ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຕ້ອງສ້າງກົດລະບຽບພາຍໃນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຕ້ອງຜ່ານການປຶກສາຫາລືກັບ ໜ່ວຍກຳມະບານ ຫຼື ຜູ້ຕ່າງໜ້າຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ ຫຼື ຜູ້ອອກແຮງງານສ່ວນຫຼາຍ ໃນຫົວໜ່ວຍແຮງງານນັ້ນ.

ມາດຕາ 128. ການປິ່ນປົວຜູ້ອອກແຮງງານ ຍ້ອນອຸປະຕິເຫດແຮງງານ ແລະ ພະຍາດອາຊີບ

ຖ້າຜູ້ອອກແຮງງານ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຍ້ອນອຸປະຕິເຫດແຮງງານ ຫຼື ພະຍາດອາຊີບນັ້ນ ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງວຽກງານປະກັນສັງຄົມ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປະກັນສັງຄົມ.

ໃນຕະຫຼອດໄລຍະຂອງການປິ່ນປົວ ແລະ ຝຶ້ນຟູສຸຂະພາບ ຜູ້ອອກແຮງງານມີສິດໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ຕາມປົກກະຕິຈາກຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ເກີນຫົກເດືອນ, ຖ້າເກີນກຳນົດນີ້ແລ້ວ ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງວຽກງານປະກັນສັງຄົມ ຈະເປັນຜູ້ຈ່າຍຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປະກັນສັງຄົມ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ອອກແຮງງານຫາກເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸປະຕິເຫດແຮງງານ ຫຼື ພະຍາດອາຊີບ ນັ້ນຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງວຽກງານປະກັນສັງຄົມ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ຈ່າຍ ສຳລັບຊາປະນະກິດສິບ, ເງິນອຸດໜູນເສຍຊີວິດເທື່ອດຽວ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປະກັນສັງຄົມ.

ສຳລັບຜູ້ອອກແຮງງານ ທີ່ຖືກສົ່ງໄປເຮັດວຽກຢູ່ບ່ອນອື່ນ ແລະ ໄດ້ເສຍຊີວິດນັ້ນ ການເຄື່ອນຍ້າຍສິບ ຫຼື ອັດທິ ຂອງຜູ້ກ່ຽວໄປໃຫ້ຄອບຄົວ ໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ອອກແຮງງານຫາກເສຍອົງຄະ ຫຼື ສູນເສຍອະໄວຍະວະຂອງຮ່າງກາຍ ຍ້ອນອຸປະຕິເຫດແຮງງານ ຫຼື ພະຍາດອາຊີບ ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງວຽກງານປະກັນສັງຄົມຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຈ່າຍເງິນອຸດໜູນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປະກັນສັງຄົມ.

3. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ສະບັບເລກທີ 29/ສພຊ, ລົງວັນທີ 18 ທັນວາ 2012

ມາດຕາ 34. ພັນທະຂອງຜູ້ປະກອບການໃນການຄວບຄຸມມົນລະພິດ

ຜູ້ປະກອບການທີ່ດຳເນີນການຜະລິດ, ທຸລະກິດ ແລະ ການບໍລິການ ເຊັ່ນ: ອຸດສາຫະກຳ, ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ພະລັງງານ, ບໍ່ແຮ່, ຫັດຖະກຳ ມີພັນທະຄວບຄຸມມົນລະພິດ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານຄວບຄຸມມົນລະພິດ ແລະ ມາດຕະຖານຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດດ້ວຍການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ດຳເນີນການຄວບຄຸມມົນລະພິດ, ສິ່ງລົບກວນ ແລະ ມີພັນທະເສຍອາກອນສິ່ງແວດລ້ອມ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

4. ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບການພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ ສຳລັບການປູກພືດກະສິກຳ ເລກທີ 0457/ກຜທ, ລົງວັນທີ 27 ກຸມພາ 2019

6.1 ການເຊົ່າທີ່ດິນຈາກພົນລະເມືອງລາວ

ການເຊົ່າທີ່ດິນຈາກພົນລະເມືອງລາວ ໝາຍເຖິງ ການເຮັດສັນຍາເຊົ່າທີ່ດິນລະຫວ່າງຜູ້ລົງທຶນ ກັບບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ, ນິຕິບຸກຄົນ, ລວມໝູ່ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງພົນລະເມືອງລາວ ເພື່ອຈຸດປະສົງນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການປູກພືດກະສິກຳ.(ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບການພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ ສຳລັບການປູກພືດກະສິກຳ ເລກທີ 0457/ກຜທ, ລົງວັນທີ 27 ກຸມພາ 2019, ຂໍ້ທີ I, ຂໍ້ 3, ຂໍ້ 18)

6.2 ການເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນຈາກລັດ

ການເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນຈາກລັດ ໝາຍເຖິງການເຮັດສັນຍາເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ ທີ່ດິນລັດ ເພື່ອຈຸດປະສົງນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວເຂົ້າໃນການປູກພືດກະສິກຳ.(ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບການ

ພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານ ສໍາລັບ ການປູກຝັດກະສິກໍາ ເລກທີ 0457/ກຜທ, ລົງວັນທີ 27 ກຸມພາ 2019, ຂໍ້ທີ I, ຂໍ້ 3, ຂໍ້ 19)

6.3 ສິດຂອງນັກລົງທຶນ

- ຂໍສໍາປະທານໂຄງການນໍາລັດຖະບານ ຫຼື ອົງການປົກຄອງແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ ຕາມແຕ່ລະ ກໍລະນີເພື່ອພັດທະນາໂຄງການໃດໜຶ່ງ ສໍາລັບການປູກຝັດກະສິກໍາ;
- ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທໍາ ທີ່ໄດ້ມາຈາກການລົງທຶນຂອງຕົນ;
- ໄດ້ຮັບການອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນຂອງຕົນ;
- ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຊົ່າ ຫຼື ການສໍາປະທານ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງ ສປປ ລາວ;
- ສໍາລັບຜູ້ເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານທີ່ດິນ ມີສິດໃຊ້ທີ່ດິນຕາມອາຍຸເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານ, ໃຫ້ສືບທອດ ສັນຍາເຊົ່າທີ່ດິນ ຕາມອາຍຸຂອງສັນຍາ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
- ເປັນເຈົ້າກໍາມະສິດຕໍ່ຊັບສິນ, ລວມທັງຕົກ, ອາຄານ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງຕ່າງໆຂອງຕົນ ໃນທີ່ດິນທີ່ ໄດ້ຮັບສໍາປະທານ, ມີສິດໂອນກໍາມະສິດໃຫ້ຄົນພາຍໃນ ຫຼື ຕ່າງປະເທດ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ແລະ ອາຍຸສັນຍາເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່. (ຄໍາແນະນໍາ ກ່ຽວກັບການ ພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານ ສໍາລັບ ການປູກຝັດກະສິກໍາ ເລກທີ 0457/ກຜທ, ລົງວັນທີ 27 ກຸມພາ 2019, ຂໍ້ທີ VIII, ຂໍ້ 1)

6.4 ໜ້າທີ່ຂອງຜູ້ລົງທຶນ

- ເສຍພາສີ, ອາກອນ, ຄ່າທໍານຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ທັນເວລາ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
- ຖືບັນຊີຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການບັນຊີຂອງລາວ ໃນກໍລະນີທີ່ຈໍາເປັນກໍສາມາດນໍາໃຊ້ລະບົບ ບັນຊີອື່ນ ທີ່ສາກົນຮັບຮູ້ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຫັນດີຈາກຂະແໜງການການເງິນຂອງ ສປປ ລາວ;
- ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ແລະ ປະສານງານ ເປັນຢ່າງດີກັບອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໃນ ການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານທຸລະກິດ;
- ສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ແຮງງານລາວ ໂດຍສະເພາະແຮງງານແມ່ຍິງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ; ເອົາໃຈໃສ່ໃນ ການພັດທະນາສີມືແຮງງານ, ຍົກລະດັບວິຊາສະເພາະ ແລະ ຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີໃຫ້ແກ່ຜູ້ ອອກແຮງງານລາວ;
- ປະກອບສ່ວນທາງດ້ານງົບປະມານໃນວຽກງານ ຕິດຕາມ, ກວດກາໂຄງການລົງທຶນ;
- ສະຫຼຸບ, ລາຍງານ ການດໍາເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນປະຈໍາສາມເດືອນ, ຫົກເດືອນ ແລະ ປະຈໍາປີຕໍ່ ຫ້ອງການບໍລິການ ການລົງທຶນປະຕູດຽວ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;

- ປະກອບສ່ວນທຶນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕິດຕາມໂຄງການ ໂດຍການປຶກສາຫາລືລະຫວ່າງ ຜູ້ລົງທຶນກັບພະແນກການຂອງແຂວງ, ນະຄອນຫຼວງ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາຄຸ້ມຄອງໂຄງການ;
- ປະຕິບັດລະບອບປະກັນສັງຄົມ ແລະ ປະກັນໄພຕໍ່ຜູ້ອອກແຮງງານໃນວິສາຫະກິດຂອງຕົນ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
- ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ໃນວິສາຫະກິດຂອງຕົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງກຳມະບານ;
- ເຄົາລົບ, ນັບຖືຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນາທຳອັນດີງາມຂອງທ້ອງຖິ່ນ;
- ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງຕົນ;
- ປະກອບສ່ວນຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມທຸລະກິດພາຍໃນ, ການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນໃນເຂດໂຄງການຂອງຕົນ;
- ປະກອບສ່ວນທາງດ້ານງົບປະມານ ໃນວຽກງານພັດທະນາສັງຄົມ;
- ສ້ອມແປງສິ່ງສາທາລະນະປະໂພກໃນເຂດໂຄງການ ແລະ ໃກ້ຄຽງໂຄງການ ໃນກໍລະນີເກີດຜົນກະທົບຈາກການດຳເນີນໂຄງການຂອງຕົນເຊັ່ນ: ຄອງເໝືອງ, ທົ່ນ້ຳ, ສາຍໄຟ, ແລະ ເສັ້ນທາງໃຫ້ຄົນສູ່ສະພາບເດີມ;
- ປະຕິບັດຜົນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງເຄັ່ງຄັດ, ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ເຕີບໂຕແບບສີຂຽວ, ຖືສຳຄັນການປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ ຕາມກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະຖານສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້;
- ໃນກໍລະນີ ເກີດບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຜູ້ລົງທຶນ ມີຜົນທະປະຕິບັດມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອແກ້ໄຂສະພາບດັ່ງກ່າວຢ່າງທັນການ ຕາມກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະຖານສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້;
- ປະຕິບັດຜົນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຕາມສົນທິສັນຍາ ຫຼື ສັນຍາສາກົນທີ່ ສປປ ລາວເປັນພາກສີ;
- ປະກອບສ່ວນທາງດ້ານງົບປະມານໃນວຽກງານສິ່ງແວດລ້ອມ;
- ດຳເນີນໂຄງການປຸກພືດດ້ວຍການນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ປອດໄພ ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ຜຸ້ນ, ປຸຍ, ຢາປາບສັດຕູພືດຢາຂ້າຫຍ້າ, ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຈັກ, ອຸປະກອນ ແລະ ອື່ນໆ;
- ພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດໂຄງການຕ້ອງໄດ້ຟື້ນຟູພື້ນທີ່ເຂດແດນຂອງດິນຄືນຕາມໃບຕາດິນ, ໃບນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ແຜນທີ່ດິນ ກ່ອນສົ່ງຄືນເຈົ້າຂອງເດີມ;
- ປະຕິບັດຜົນທະອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ໃນກໍລະນີພົບເຫັນວ່າຜູ້ລົງທຶນ ມີການລະເມີດເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາສຳປະທານ, ສັນຍາຄຸ້ມຄອງໂຄງການ, ບົດບັນທຶກຄຸ້ມຄອງໂຄງການ ຫຼື ຂໍ້ຫ້າມ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ ຂອງລັດ ຈະຖືກກ່າວເຕືອນໃຫ້ປັບປຸງແກ້ໄຂພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມສິບ ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນທີ່ອອກໜັງສືແຈ້ງເຕືອນເປັນຕົ້ນໄປ, ແຕ່ຖ້າບໍ່ມີການປັບປຸງແກ້ໄຂຈະອອກໜັງສືແຈ້ງໂຈະການລົງທຶນພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສີ່ສິບຫ້າວັນ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຫາກຍັງບໍ່ມີການປັບປຸງຕາມກຳນົດ

ເວລາດັ່ງກ່າວ ກໍ່ຈະມີການສະເໜີຕໍ່ຄະນະກຳມະການສິ່ງເສີມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂັ້ນສູນກາງ ຫຼື ຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອຖອນໃບອະນຸຍາດລົງທຶນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສິ່ງເສີມການລົງທຶນ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. (ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບການພິຈາລະນາອະນຸມັດການລົງທຶນ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ ສຳລັບການປູກພືດກະສິກຳ ເລກທີ 0457/ກຜທ, ລົງວັນທີ 27 ກຸມພາ 2019, ຂໍ້ທີ VIII, ຂໍ້ 2)

5. ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈາກໂຄງການພັດທະນາ, ເລກທີ 84/ລບ, ລົງວັນທີ 5 ເມສາ 2016

ມາດຕາ 8. ການປະຕິບັດແຜນການທົດແທນຄ່າເສຍ

ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຕ້ອງທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການສຳຄັນຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ໃນກໍລະນີ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມີເອກະສານກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ສູນເສຍທີ່ດິນທັງໝົດ ຫຼື ສ່ວນໃຫຍ່, ສ່ວນທີ່ດິນທີ່ຍັງເຫຼືອບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ອີກ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດ ໂດຍຈັດສັນທີ່ດິນປ່ອນໃໝ່ທົດແທນ ຕາມມູນຄ່າປ່ຽນແທນທີ່ຄິດໄລ່ໄວ້ ແລະ ໃຫ້ໄດ້ຮັບເອກະສານກ່ຽວກັບ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ພ້ອມທັງຮັບຜິດຊອບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບເອກະສານດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີ ບໍ່ສາມາດຈັດສັນທີ່ດິນທີ່ເໝາະສົມທົດແທນໃຫ້ ຫຼື ດິນນັ້ນມີມູນຄ່າປ່ຽນແທນໜ້ອຍກວ່າມູນຄ່າທີ່ດິນທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສູນເສຍ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍດ້ວຍຮູບການອື່ນຕາມມູນຄ່າປ່ຽນແທນ;
2. ໃນກໍລະນີ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມີເອກະສານກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ສູນເສຍທີ່ດິນພຽງສ່ວນໜຶ່ງ ແລະ ທີ່ດິນທີ່ຍັງເຫຼືອສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຢູ່, ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໃນສ່ວນທີ່ໄດ້ສູນເສຍນັ້ນ ດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນທີ່ຄິດໄລ່ໄວ້, ສ່ວນທີ່ດິນທີ່ຍັງເຫຼືອ ຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໄດ້ຮັບເອກະສານ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ໂດຍເຈົ້າຂອງໂຄງການເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ;
3. ໃນກໍລະນີ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ສູນເສຍກ່ຽວກັບການຄອບຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນດ້ວຍຄວາມສະຫງົບ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຍາວນານ, ບໍ່ໄດ້ບຸກລຸກທີ່ດິນເຂດສະຫງວນ ຫຼື ເຂດຫວງຫ້າມຂອງລັດ ໂດຍໄດ້ຮັບການຍິ້ງຍືນຈາກອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຂໍ້ 1 ຫຼື 2 ຂອງມາດຕານີ້;
4. ໃນກໍລະນີ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບໍ່ມີເອກະສານກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຂໍ້ 1, 2 ແລະ 3 ຂອງມາດຕານີ້ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ການສູນເສຍທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ຈະ

ໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຕໍ່ການສູນເສຍສິ່ງປຸກສ້າງ, ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຜົນລະປູກຈາກເຈົ້າຂອງ ໂຄງການ ຕາມມູນຄ່າປ່ຽນແທນທີ່ຄິດໄລ່ໄວ້;

5. ໃນກໍລະນີ ການສູນເສຍສິ່ງປຸກສ້າງທັງໝົດ ຫຼື ບ່າງສ່ວນ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນຂອງສິ່ງປຸກສ້າງດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຂອງສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນ ໂດຍບໍ່ມີການຫັກຄ່າຫຼຸຍຫ້ຽນ ຫຼື ບໍ່ມີການຫຼຸດຄ່າທົດແທນ ສຳລັບວັດຖຸກໍ່ສ້າງທີ່ຍັງເຫຼືອ;
6. ໃນກໍລະນີ ທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງໄດ້ຢຸດການນຳໃຊ້ຊົ່ວຄາວ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນໃນການສົ່ງຄືນທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນສະພາບເດີມ;
7. ໃນກໍລະນີ ການສູນເສຍຕົ້ນໄມ້, ຜົນລະປູກ, ສຫດລ້ຽງ ຫຼື ລາຍຮັບ ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍດ້ວຍມູນຄ່າປ່ຽນແທນ;
8. ໃນກໍລະນີ ການສູນເສຍໂຄງລ່າງຝື້ນຖານ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆແກ່ຊຸມຊົນ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ປົວແປງຄືນ ໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບຄ້າຍຄືເກົ່າ ແລະ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ຖ້າເປັນການສູນເສຍໂຄງລ່າງຝື້ນຖານດ້ານວັດທະນະທຳ, ສາສະໜາ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ;
9. ການປະຕິບັດການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນທຸກໆກໍລະນີ ເຈົ້າຂອງໂຄງການຕ້ອງໄດ້ປະສານສົມທົບກັບຄະນະຮັບຜິດຊອບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ປະຈຳທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄົບຖ້ວນ ຕາມແຜນການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ;
10. ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າ ກົດຈະກຳໃດໆທີ່ດຳເນີນການພາຍຫຼັງວັນຂຶ້ນທະບຽນສິດຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກເຈົ້າຂອງໂຄງການ, ຍົກເວັ້ນໃນກໍລະນີແຜນການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມກຳນົດເວບາ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 12 ຂອງມາດຕານີ້;
11. ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຕ້ອງປະຕິບັດ ແຜນການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນຊາວສີ່ເດືອນ ນັບແຕ່ວັນເວລາແຜນການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາຢ່າງເປັນທາງການ. ຖ້າເຈົ້າຂອງໂຄງການຫາກບໍ່ສຳເລັດການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ພາຍໃນເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ນັ້ນ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການສາມາດສະເໜີຄະນະຮັບຜິດຊອບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ແຂວງ, ນະຄອນ ພິຈາລະນາຂະຫຍາຍເວລາ ເພີ່ມຕື່ມບໍ່ເກີນສິບສອງເດືອນ ເພື່ອປະຕິບັດການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ສຳເລັດ. ຖ້າຍັງບໍ່ສຳເລັດ ຕ້ອງມີການປະເມີນຄືນມູນຄ່າທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ປະຕິບັດບໍ່ສຳເລັດນັ້ນ ແລ້ວນຳສະເໜີພິຈາລະນາຄືນໃໝ່;
12. ໃນກໍລະນີ ຜ່ານການປະເມີນຕີລາຄາ ຈອງຄະນະຮັບຜິດຊອບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ເຫັນວ່າແຜນການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງ

ປະຕິບັດ ພາຍໃນສິບສອງເດືອນ ພາຍຫຼັງຂຶ້ນທະບຽນສິດຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແລ້ວ ຕ້ອງມີການປະເມີນຄືນໃໝ່ມູນຄ່າທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນັ້ນ ແລ້ວນຳສະເໜີຝ່າລະນາຄືນ.

ມາດຕາ 15. ການປະຕິບັດແຜນການຝຶ້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ

ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຕ້ອງຝຶ້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການດັ່ງນີ້:

1. ສະໜອງທີ່ດິນກະສິກຳ ສຳລັບການຜະລິດຕາມຄວາມເໝາະສົມພ້ອມທັງສ້າງອາຊີບໃໝ່ ແລະ ອາຊີບເສີມທີ່ໝັ້ນຄົງ ພ້ອມທັງສົ່ງເສີມພູມປັນຍາຂອງຊາວບ້ານ ນອກຈາກອາຊີບທີ່ຕິດພັນກັບການຜະລິດກະສິກຳ ໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ;
2. ລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແຕ່ລະຄົວເຮືອນ ຕ້ອງໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ຫຼື ເທົ່າເດີມ. ຖ້າເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຫາກບໍ່ສາມາດຝຶ້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນໄລຍະເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້, ເຈົ້າຂອງໂຄງການສະເໜີຄະນະຮັບຜິດຊອບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ ຂະຫຍາຍໄລຍະເວລາເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອຝຶ້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ສຳເລັດ;
3. ສຳລັບກຸ່ມຄົນທີ່ບໍ່ສາມາດຊ່ວຍຕົນເອງໄດ້, ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ເພື່ອຝຶ້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນກຸ່ມຄົນດັ່ງກ່າວ ເພື່ອໃຫ້ຫຼຸດຜົນຈາກຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໃຫ້ໄດ້ໃນສະພາບທີ່ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ຕາມທິດຊຶ້ນຳຂອງຄະນະຮັບຜິດຊອບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນແຂວງ, ນະຄອນ.

6. ຄູ່ມືແນະນຳ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ກຳລະນິສັກສານັກລົງທຶນ ສປຈີນ) ປີ 2021

ພາກທີ III ຫຼັກການສຳລັບການລົງທຶນແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ ສປປ ລາວ

1. ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ

ການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງມີການປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັບປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ຕະຫຼອດໄລຍະຂອງການດຳເນີນການລົງທຶນ ເພື່ອຂໍຄວາມຍິນຍອມ. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ສຳຄັນທີ່ສຸດ ເພາະປະຊາຊົນເປັນເຈົ້າຂອງພື້ນທີ່ ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບຈາກໂຄງການລົງທຶນນັ້ນ. ຂັ້ນຕອນໃນການດຳເນີນ ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ (FPIC) ປະກອບມີ:

- 1) ຈັດກອງປະຊຸມຮ່ວມກັບປະຊາຊົນ ເພື່ອຕົກລົງກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງ ແລະ ຂະບວນການເຮັດ FPIC;
- 2) ສົ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດເຂົ້າຮ່ວມໃນການປຶກສາຫາລື;
- 3) ສົ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ຈຳເປັນໃນການຕັດສິນໃຈ;
- 4) ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນເຂົ້າເຖິງນັກຊ່ຽວຊານ, ນັກກົດໝາຍ ແລະ ວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການທີ່ຈຳເປັນ;
- 5) ຈັດກອງປະຊຸມເຈລະຈາ ເພື່ອພິຈາລະນາການຮັບເອົາໂຄງການ ໂດຍປາສະຈາກການບັງຄັບ;
- 6) ໃຫ້ເວລາຢ່າງພຽງພໍແກ່ປະຊາຊົນໄດ້ປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັນພາຍໃນບ້ານ ຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ພຽງພໍ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຕັດສິນໃຈເປັນເອກະພາບ. ການຍືນຍອມທີ່ໄດ້ຈາກ FPIC ອາດເປັນສຽງສ່ວນຫຼາຍ ຫຼື ຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມຊຶ່ງຂຶ້ນກັບຊຸມຊົນເປັນຜູ້ກຳນົດ.

ເນື່ອງຈາກວ່າປະຊາຊົນແຕ່ລະຄົນ, ແຕ່ລະກຸ່ມມີຄວາມສົນໃຈ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຂົາທັງໝົດຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ຫຼື ຄະນະປົກຄອງບ້ານເທົ່ານັ້ນ, ເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນ ເຊິ່ງລວມມີ ແມ່ຍິງ, ຜູ້ຊາຍ, ຊາວໜຸ່ມ, ຜູ້ເຖົ້າ, ຄົນເສຍອົງຄະ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ອ່ອນແອສ່ຽງໄພອື່ນໆ ໄດ້ມີສິດເທົ່າທຽມກັນ. ການຈັດການປຶກສາຫາລືແຍກສະເພາະແຕ່ລະກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ດັ່ງກ່າວເຫຼົ່ານີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ນັກລົງທຶນເຂົ້າໃຈວ່າ ໂຄງການອາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ພວກເຂົາຕ່າງກັນແນວໃດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຫຍັງທີ່ອາດຈຳເປັນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເທົ່າທຽມກັນ(ຂໍ້2).

2. ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ

ອີງຕາມຫຼັກການການລົງທຶນດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ເຄົາລົບສິດ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນທົ່ວໂລກ. ການຂາດຄວາມໂປ່ງໃສແມ່ນສາມາດສ້າງຄວາມບໍ່ໄວ້ວາງໃຈໃຫ້ກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນ ທີ່ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາເລັກນ້ອຍໄດ້ກ່ອນທີ່ຈະກາຍເປັນບັນຫາໃຫຍ່.

3. ການເຄົາລົບສິດທິຂອງປະຊາຊົນໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳ

ການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕ້ອງເຄົາລົບສິດທິຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ, ການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ຊອບທຳ ລວມທັງສິດຕາມປະເພນີຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ນັກລົງທຶນຍັງຕ້ອງຮັບຮູ້ສິດທິຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນການຍືນຍອມແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ (FPIC) ຕໍ່ການລົງທຶນໃດໆໃນຝື່ນທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ພວກເຂົານຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ.

4. ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາສັງຄົມ

ທຸກໂຄງການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕ້ອງໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາສັງຄົມ ແບບມີຄວາມສະເໝີພາບ, ຍືນຍົງ, ທົ່ວເຖິງ, ເໝາະສົມກັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າໂຄງການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ສາມາດສ້າງຜົນປະໂຫຍດແບບເປັນທຳໃຫ້ປະຊາຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊ່ວຍພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

5. ການນຳໃຊ້ແຮງງານທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄວາມປອດໄພດ້ານແຮງງານ

ການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ການຈ້າງແຮງງານທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍ ສະເພາະແມ່ນແມ່ຍິງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງແຮງງານທີ່ຈ້າງງານ. ອີງໃສ່ມາດຕະການ ສາກົນຂອງ ອົງການແຮງງານສາກົນ (ILO) ໂຄງການລົງທຶນ ຫຼື ນັກລົງທຶນຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ ມາດຕະຖານຕ່າງໆເຊັ່ນ: ສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການເຮັດວຽກຢ່າງມີຄວາມເທົ່າທຽມ ແລະ ເປັນທຳ ໂດຍບໍ່ມີການແບ່ງແຍກໃດໆ, ມີການພັດທະນາຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ ສື່ມິແຮງງານຢ່າງຕໍ່ ເນື່ອງ, ສະໜອງຄ່າຈ້າງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ເປັນທຳ ແລະ ປະກັນສັງຄົມທີ່ຍືນຍົງ, ຮັບປະກັນ ມາດຕະຖານຄວາມປອດໄພໃນການເຮັດວຽກ ແລະ ສະຖານທີ່ພັກເຊົາຂອງຜູ້ອອກແຮງງານ, ບໍ່ຄວນ ສະໜັບສະໜູນການນຳໃຊ້ແຮງງານທີ່ຖືກບັງຄັບ, ບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄ້າແຮງງານ, ຫຼີກລ້ຽງ ການນຳໃຊ້ແຮງງານເດັກ, ຫ້າມທຸກຮູບແບບໃນການສວຍໃຊ້ໂອກາດ ຫຼື ການລ່ວງລະເມີດທາງດ້ານ ແຮງງານ ເພື່ອຫາປະໂຫຍດໃນທາງທີ່ບໍ່ເປັນທຳ ແລະ ຂັດກັບລະບຽບກົດໝາຍ.

6. ການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງສິນຄ້າ

ການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງຜະລິດຕະພັນ ຕິດພັນກັບສຸຂະພາບຂອງຄົນ ເຮົາ ດັ່ງນັ້ນການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຍືນຍົງ ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງສິນຄ້າ.

7. ການພັດທະນາສີຂຽວ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ບົດແນະນຳສາກົນສິນທະນາກ່ຽວກັບການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບເຊັ່ນ: ບົດແນະນຳ OECD-FAO ຕ້ອງໄດ້ສະໜອງກະສິກຳແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ແມ່ນເນັ້ນໜັກການປົກ ປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍເລີ່ມຈາກການຫຼີກລ້ຽງຜົນກະທົບ, ຫຼັງຈາກນັ້ນຖ້າຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ແມ່ນ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ.

ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງເຂດປ່າສະຫງວນໃນແຕ່ລະເຂດ, ລວມເຖິງການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຮ່ວມກັບຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ. ຜົນກະທົບໃດກໍ່ ຕາມທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລົງທຶນຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊີດເຊີຍຕາມລະບຽບຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ເພື່ອສອດຄ່ອງກັບສະພາບການຫຼຸດຜ່ອນດ້ານຜົນກະທົບ. ຄວາມພະຍາຍາມໃນການ

ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງສືບຕໍ່ຕະຫຼອດໄລຍະການຈັດຕັ້ງ
ປະຕິບັດໂຄງການ ໂດຍປະຕິບັດຕາມແນວທາງການປູກ, ການຊຸດຄົ້ນແບບຍືນຍົງ, ການຝຶນຝູ້ພື້ນທີ່
ແລະ ຊີວະນາໆພັນທີ່ຖືກສູນເສຍ ຫຼື ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບຈາກການລົງທຶນ.

7. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກະສິກຳ ສະບັບເລກທີ 01/ສພຊ, ລົງວັນທີ 10 ທັນວາ 1998

ມາດຕາ 8. ກົດຈະການກະສິກຳ

ກົດຈະການກະສິກຳ ແມ່ນວຽກງານກ່ຽວກັບການປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ.

ມາດຕາ 46. ການລົງທຶນໃສ່ກົດຈະການກະສິກຳ

ການລົງທຶນໃສ່ກົດຈະການກະສິກຳ ແມ່ນການລົງທຶນໃສ່ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ
ເພື່ອທຳການຜະລິດ ຫຼື ດຳເນີນທຸລະກິດກ່ຽວກັບກະສິກຳ.

ມາດຕາ 47. ຮູບການລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳ

ຮູບການລົງທຶນ ໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳປະກອບມີ:

- ການລົງທຶນຂອງຫົວໜ່ວຍຄອບຄົວ;
- ການລົງທຶນແບບຮ່ວມມືຂອງປະຊາຊົນ;
- ການລົງທຶນ ຂອງເອກະຊົນ;
- ການລົງທຶນຂອງລັດແຕ່ຝ່າຍດຽວ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີພາກສ່ວນເສດຖະກິດອື່ນມາລົງທຶນ ແຕ່ການ
ລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ຜັດມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນສຳລັບຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ;
- ການລົງທຶນຂອງລັດ ກັບເອກະຊົນພາຍໃນປະເທດ ຫຼື ຕ່າງປະເທດ;
- ການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ;
- ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດແຕ່ຝ່າຍດຽວ.

ການລົງທຶນ ໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແບ່ງອອກເປັນ ສາມ ຂະໜາດ:

- ການຜະລິດ ແລະ ທຸລະກິດ ກະສິກຳ ຂະໜາດນ້ອຍ;
- ການຜະລິດ ແລະ ທຸລະກິດ ກະສິກຳຂະໜາດກາງ;
- ທຸລະກິດ ກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່.

8. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງ ສະບັບເລກທີ 55/ສພຊ, ລົງວັນທີ 6 ທັນວາ 2018, ພາກທີ V ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ

ມາດຕາ 17 ເງື່ອນໄຂຂອງນິຕິກຳ

ນິຕິກຳ ທີ່ເຮັດຂຶ້ນ ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂຄົບຖ້ວນ ດັ່ງນີ້:

1. ວັດຖຸປະສົງ;
2. ຄວາມສະໝັກໃຈ;
3. ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະຜິດ;

4. ຮູບການ.

ມາດຕາ 18 ວັດຖຸປະສົງ

ວັດຖຸປະສົງຂອງນິຕິກຳ ແມ່ນ ເປົ້າໝາຍທີ່ຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ຕ້ອງການໃຫ້ມີຂຶ້ນ.

ເປົ້າໝາຍນິຕິກຳ ຕ້ອງໃຫ້ຊັດເຈນ, ມີຈິງ, ຖືກຕ້ອງຕາມໝາຍ ຫຼື ບໍ່ຂັດກັບຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ ແລະ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້.

ມາດຕາ 19 ຄວາມສະໝັກໃຈ

ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ແມ່ນຄວາມພໍໃຈໃນການເຮັດນິຕິກຳ ໂດຍປາສະຈາກ ການຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ.

ການຫຼົງຜິດ ແມ່ນການເຮັດນິຕິກຳ ໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເຈດຈຳນົງທີ່ແທ້ຈິງ ຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ.

ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ແມ່ນການທີ່ບຸກຄົນໜຶ່ງ ໃຊ້ກົນອຸບາຍໃດໜຶ່ງ ຫຼື ວິທີການອື່ນ ພາໃຫ້ອີກບຸກຄົນໜຶ່ງ ຫຼົງເຊື່ອເຮັດນິຕິກຳ.

ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແມ່ນການທີ່ບຸກຄົນໜຶ່ງ ໃຊ້ກຳລັງ, ຂີ້ມຊຸ່ ຫຼື ກະທຳໃດໜຶ່ງ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຢ້ານກົວຕໍ່ອັນຕະລາຍ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນແກ່ ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ຊັບສິນ, ອິດສະລະພາບ, ຊື່ສຽງ, ກຽດສັກສີຂອງຕົນ, ຄອບຄົວ, ຍາດຜີ້ນອງ ເພື່ອໃຫ້ຍອມເຮັດນິຕິກຳ.

ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ແມ່ນຜົນປະໂຫຍດທີ່ເກີດຈາກນິຕິກຳນັ້ນ ບໍ່ເປັນທຳ.

ມາດຕາ 20 ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ

ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຂອງຜູ້ເຮັດນິຕິກຳ ແມ່ນຄວາມສາມາດໃນການກະທຳດ້ວຍຕົນເອງຂອງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະ ຜົນທະແກ່ຕົນ.

ມາດຕາ 364 ສັນຍາ

ສັນຍາ ແມ່ນການຕົກລົງ ລະຫວ່າງ ຄູ່ສັນຍາ ຊຶ່ງພາໃຫ້ສິດ ແລະ ຜົນທະທາງແຝງເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນສຸດລົງ.

ສັນຍາອາດຈະເຮັດຂຶ້ນລະຫວ່າງ:

1. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ດ້ວຍກັນ;
2. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່ກັບ ນິຕິບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ບຸກຄົນ;
3. ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ບຸກຄົນດ້ວຍກັນ;
4. ນິຕິບຸກຄົນ ກັບ ບຸກຄົນ.

ມາດຕາ 365 ລັກສະນະຂອງສັນຍາ

ສັນຍາ ອາດຈະມີລັກສະນະ ຝ່າຍດຽວ ຫຼື ສອງຝ່າຍ.

ສັນຍາຝ່າຍດຽວ ແມ່ນການຕົກລົງ ທີ່ຝ່າຍດຽວມີພັນທະ ຊຶ່ງຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ມີການຕອບແທນ.

ສັນຍາສອງຝ່າຍ ແມ່ນການຕົກລົງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນແຕ່ລະຝ່າຍ ມີພັນທະຕໍ່ກັນ.

ມາດຕາ 366 ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ

ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂຂອງນິຕິກຳ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 17 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ນອກຈາກນີ້ ສັນຍາຍັງຕ້ອງມີເຫດຜົນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 367 ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ

ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ ແມ່ນຄວາມສະໝັກໃຈ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 19 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 368 ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ

ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ແມ່ນສິ່ງຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຮັດສັນຍາ ແລະ ໃຫ້ຄູ່ສັນຍານັ້ນ ໄດ້ປະຕິບັດສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຕົນ.

ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ມີຈິງ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 369 ຮູບການຂອງສັນຍາ

ຮູບການຂອງສັນຍາ ໃຫ້ອີງຕາມຮູບການ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 21 ຂອງປະມວນກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນອາດຈະຂຽນດ້ວຍ ມື, ຝິມດິດ ຫຼື ຝິມດ້ວຍເຄື່ອງເອເລັກໂຕຣນິກ ໂດຍຄູ່ສັນຍາເອງ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ ແລະ ຕ້ອງລົງວັນທີ, ເດືອນ, ປີ, ມີລາຍເຊັນຂອງຄູ່ສັນຍາ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຄູ່ສັນຍາ ຫຼື ຄູ່ສັນຍາ ອາດຈະແປະໂປ້ມີຂອງຕົນໃສ່ຕື່ມອີກກໍໄດ້.

ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜະຍານ ຫຼື ນາຍບ້ານ ເພື່ອຢັ້ງຢືນການເຮັດສັນຍານັ້ນກໍໄດ້.

ຄູ່ສັນຍາ ສາມາດນຳເອົາສັນຍາເປັນລາຍລັກອັກສອນໄປຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ, ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ກົດໝາຍ ນຳນາຍທະບຽນສານ.

ມາດຕາ 391 ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ

ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ແມ່ນການລະເມີດສັນຍາທັງໝົດ ຫຼື ບາງສ່ວນ ຫຼື ການປະຕິບັດສັນຍາ ໂດຍບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນຂອງຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດສັນຍາ ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ, ບໍ່ທັນກັບເວລາ, ບໍ່ຖືກສະຖານທີ່.

ມາດຕາ 392 ຜົນສະທ້ອນຂອງການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ

ຖ້າສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ ຝ່າຍທີ່ຖືກລະເມີດມີສິດທາງໃຫ້ປະຕິບັດສັນຍາ, ໃຊ້ແທນຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ຍົກເລີກສັນຍາ.

ມາດຕາ 393 ການທວງໃຫ້ປະຕິບັດສັນຍາ

ສັນຍາທີ່ມີຜົນບັງຄັບຕໍ່ຄູ່ສັນຍາແລ້ວ ຕ້ອງນຳມາປະຕິບັດຕາມເນື້ອໃນທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ຖ້າຖືກສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກບໍ່ປະຕິບັດ, ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ກໍ່ມີສິດທາງໃຫ້ຝ່າຍນັ້ນ ປະຕິບັດ ຫຼື ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

9. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ສະບັບເລກທີ 51/ສພຊ, ລົງວັນທີ 22 ມິຖຸນາ 2018

ມາດຕາ 2 ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນຂໍ້ຜິດພາດທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດລະຫວ່າງນິຕິບຸກຄົນດ້ວຍກັນ, ນິຕິບຸກຄົນກັບບຸກຄົນ, ບຸກຄົນກັບບຸກຄົນ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດສັນຍາ, ການດຳເນີນການຜະລິດ-ທຸລະກິດ.

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນການແກ້ໄຂຂໍ້ຜິດພາດທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດດ້ວຍການໄກ່ເກຍ ຫຼື ດ້ວຍການຕັດສິນ ຊຶ່ງດຳເນີນໂດຍ ອົງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ມາດຕາ 17 ການຢືນຄຳຮ້ອງ

ບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຈຸດປະສົງແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດນັ້ນ ຕ້ອງຢືນຄຳຮ້ອງ ແລະ ປະກອບ ເອກະສານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕໍ່ສູນ ຫຼື ຫ້ອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ບ່ອນທີ່ຄູ່ກໍລະນີ ເຫັນວ່າມີຄວາມສະດວກ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນ. ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ຕົກລົງເຫັນດີນຳກັນແລ້ວ ກໍ່ໃຫ້ໄປຢືນຕໍ່ບ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 18 ເນື້ອໃນຄຳຮ້ອງ

ຄຳຮ້ອງຂໍແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ມີເນື້ອໃນດັ່ງນີ້:

1. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ, ສັນຊາດ, ບ່ອນຢູ່ປັດຈຸບັນ ແລະ ສະຖານທີ່ຕັ້ງກິດຈະການຂອງຄູ່ກໍລະນີ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ;
2. ບັນຫາທີ່ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
3. ມູນຄ່າຂອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
4. ຂໍສະເໜີຂອງຄູ່ກໍລະນີ.

ມາດຕາ 19 ການປະກອບເອກະສານ

ການປະກອບ ເອກະສານທີ່ຢືນຕໍ່ສູນ ຫຼື ຫ້ອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ມີດັ່ງນີ້

- ຄຳຮ້ອງ;
- ສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
- ຄຳຕົກລົງເປັນລາຍລັກອັກສອນຂອງຄູ່ກໍລະນີ ທີ່ໃຫ້ນຳເອົາຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ມາແກ້ໄຂຢູ່ສູນ ຫຼື ຫ້ອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຖ້າມີ;
- ຂໍ້ມູນ ຫຼື ເອກະສານອື່ນ ທີ່ເປັນຫຼັກຖານ.

ມາດຕາ 19. ເນື້ອໃນຄຳຮ້ອງ

ຄຳຮ້ອງຂໍແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ມີເນື້ອໃນດັ່ງນີ້:

- ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ, ສັນຊາດ, ທີ່ຢູ່ປັດຈຸບັນ ແລະ ສະຖານທີ່ຕັ້ງກິດຈະການຂອງຄູ່ກໍລະນີ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ;

- ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນແບ່ງ;
- ມູນຄ່າຂອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
- ຂໍ້ສະເໜີຂອງຄູ່ກໍລະນີ.

ມາດຕາ 20. ການຝຶກສາທາລະນາຄຳຮ້ອງ

ຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງແລ້ວ ພາຍໃນກຳນົດເຈດວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງນັ້ນ ເປັນຕົ້ນໄປ ສູນ ຫຼື ຫ້ອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຕ້ອງກວດກາເບິ່ງສຳນວນຄຳຮ້ອງ ແລະ ອອກໝາຍ ເຊີນຄູ່ກໍລະນີ ເພື່ອເຂົ້າມາປຶກສາຫາລື ແລະ ຕົກລົງກ່ຽວກັບຮູບການແກ້ໄຂ. ຖ້າວ່າຄູ່ກໍລະນີຫາກບໍ່ມາ ຕາມໝາຍເຊີນ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນພຽງພໍ ຄຳຮ້ອງດັ່ງກ່າວກໍຕົກໄປ ແລະ ສິ່ງສຳນວນຄຳຮ້ອງຄືນໃຫ້ແກ່ຜູ້ ຮ້ອງຂໍ.

ມາດຕາ 21. ການເລືອກຮູບການແກ້ໄຂ

ການເລືອກຮູບການແກ້ໄຂ ແມ່ນຄູ່ກໍລະນີມີສິດເລືອກເອົາການແກ້ໄຂດ້ວຍການໄກ່ເກ້ຍ ຫຼື ການ ຕັດສິນ.

10. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທະນາຍຄວາມ ສະບັບເລກທີ 06/ສພຊ, ລົງວັນທີ 9 ພະຈິກ 2016

ມາດຕາ 2. ທະນາຍຄວາມ

ທະນາຍຄວາມ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກລັດ ໃຫ້ເຄື່ອນໄຫວວິຊາຊີບ ໃນການໃຫ້ບໍລິການ ທາງດ້ານກົດໝາຍແກ່ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ສັງຄົມ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ອັນຊອບທຳຂອງລູກຄວາມ ທັງຮັບປະກັນຄວາມຍຸຕິທຳໃຫ້ແກ່ຄູ່ຄວາມ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 4. ນະໂຍບາຍຂອງລັດກ່ຽວກັບວຽກງານທະນາຍຄວາມ

ລັດສົ່ງເສີມ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີທະນາຍຄວາມ ແລະ ວິສາຫະກິດກົດໝາຍ ທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນ ນະພາບ ເພື່ອສະໜອງການບໍລິການທາງດ້ານກົດໝາຍ ໃຫ້ສັງຄົມຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ລັດຊຸກຍູ້ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ທະນາຍຄວາມ ໃນການບໍລິການທາງດ້ານ ກົດໝາຍ ແລະ ການແຂ່ງຂັນກັນຜັດທະນາໂຕເອງ ເພື່ອຮັບປະກັນການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນ ຊອບທຳຂອງລູກຄວາມ ແລະ ສາມາດເຄື່ອນໄຫວຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຕາມພາລະບົດບາດ, ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ທີ່ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 23. ການໃຫ້ຄຳປຶກສາທາງດ້ານກົດໝາຍ

ການໃຫ້ຄຳປຶກສາທາງດ້ານກົດໝາຍ ແມ່ນການໃຫ້ຄຳເຫັນ, ຄຳແນະນຳ, ຄຳອະທິບາຍທາງດ້ານກົດໝາຍ ທາງປາກເປົ່າ ຫຼື ເປັນລາຍລັກອັກສອນແກ່ລູກຄວາມ ຫຼື ຊ່ວຍເຫຼືອລູກຄວາມໃນການຮ່າງສັນຍາ, ພິໄນ ກຳ ແລະ ເອກະສານອື່ນ.

ມາດຕາ 26. ການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າທາງດ້ານກົດໝາຍ

ການຊ່ວຍເຫຼືອລ້າທາງດ້ານກົດໝາຍ ແມ່ນການໃຫ້ບໍລິການທາງດ້ານກົດໝາຍ ແກ່ປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ ໂດຍບໍ່ຄິດຄ່າຜ່ານທະນາຍຄວາມ ແລະ ທະນາຍຄວາມ ເພື່ອສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງກົດໝາຍ ແລະ ຂະບວນການຍຸຕິທຳ.

11.ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສະບັບເລກທີ 77/ສພຊ, ລົງວັນທີ 28 ພະຈິກ 2019

ມາດຕາ 19 ຄວາມສະເໝີພາບໃນການຮ້ອງທຸກ

ຍິງ ແລະ ຊາຍມີຄວາມສະເໝີພາບ ໃນການຮ້ອງທຸກຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ ຫຼື ລວມໝູ່, ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດສັກສີ, ຊັບສິນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນ ຊອບທຳຂອງຕົນ ທີ່ຖືກລະເມີດ ຫຼື ໂຕ້ແຍ້ງຈາກບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ.

ມາດຕາ 10 ຄວາມສະເໝີພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ຍິງ ແລະ ຊາຍ ມີຄວາມສະເໝີພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ເປັນຕົ້ນ ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ເສດຖະກິດ, ການດຳເນີນທຸລະກິດ ການຜະລິດ, ການຄ້າ, ການບໍລິການ, ແຫຼ່ງທຶນ, ຕະຫຼາດແຮງງານ, ການຈ້າງງານ, ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ, ຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ຄ່າຕອບແທນເທົ່າທຽມກັນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

12.ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ສະບັບເລກທີ 08/ ສພຊ, ລົງວັນທີ 22 ຕຸລາ 2004

ມາດຕາ 18. ສິດໃນການຮ້ອງຂໍ, ຮ້ອງຟ້ອງ

ໃນກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຫາກໄດ້ຈຳກັດ, ຂັດຂວາງ ຫຼື ລະເມີດສິດສະເໝີພາບທາງດ້ານ ການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ ຫຼື ຄອບຄົວແລ້ວ ແມ່ຍິງມີສິດສະເໝີຄວາມເຫັນ, ຮ້ອງຂໍ, ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອພິຈາລະນາແກ້ໄຂຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 19. ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນຂົງເຂດແຮງງານ

ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນຂົງເຂດແຮງ ເປັນຕົ້ນ: ການຮັບປະກັນເງື່ອນໄຂ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນການອອກແຮງງານທີ່ປອດໄພ, ສະຫວັດດີການ, ຄ່າຕອບແທນ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

13.ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກຳມະບານລາວ ສະບັບເລກທີ 39/ສພຊ, ລົງວັນທີ 15 ພະຈິກ 2017

ມາດຕາ 2. ກຳມະບານລາວ

ກຳມະບານ ແມ່ນການຈັດຕັ້ງມະຊົນທີ່ກວ້າງຂວາງໃນລະບົບການເມືອງຂອງລະບອບປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ ທີ່ມີພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວເປັນແຖນນຳ, ເປັນຕົວແທນແຫ່ງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນ ຊອບທຳ ຂອງສະມາຊິກກຳມະບານ, ກຳມະກອນ ແລະ ຊາວຜູ້ອອກແຮງງານອື່ນໆ.

ມາດຕາ 12. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງສະຫະພັນກຳມະບານລາວ

ຂໍ້ 4. ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ປັບປຸງກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຜົນຈາກລະບົບຮອງເອົາ ແລະ ປະກາດໃຊ້ນິຕິກຳໃຕ້ ກົດໝາຍ ໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ; ປະກາດລົບລ້າງ ຫຼື ໂຈະການປະຕິບັດມະຕິ, ຄຳແນະ ນຳ, ແຈ້ງການ, ລະບຽບການ ຂອງສະຫະພັນກຳມະບານຂັ້ນລຸ່ມທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ, ກົດລະບຽບ ຫຼື ມະຕິກອງປະຊຸມໃຫຍ່ ຜູ້ແທນກຳມະບານລາວທົ່ວປະເທດ.

ມາດຕາ 44. ຂໍ້ຫ້າມສຳລັບບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງອື່ນ

ຫ້າມບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງອື່ນ ມີຜິດຕິກຳດັ່ງນີ້:

1. ຍົກຍ້າຍ, ຍົກເລີກສັນຍາແຮງງານຂອງປະທານ, ຮອງປະທານ, ປະທານກວດກາ ຫຼື ກຳມະການ ໃນ ຄະນະບໍລິຫານສະຫະພັນກຳມະບານ ອອກຈາກວຽກໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ແລະ ແຕ່ງຕັ້ງປ່ຽນແທນຕຳແໜ່ງ ນັ້ນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ສົມທົບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເຫັນດີເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກສະຫະພັນກຳມະບານ ຂັ້ນເທິງຖັດນັ້ນ;
2. ປອມແປງ, ຜະລິດ, ຈຳໜ່າຍ ຫຼື ນຳໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ, ເຄື່ອງແບບ, ຕາປະທັບ ຂອງສະຫະພັນກຳມະບານ ລາວ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກສູນກາງສະຫະພັນກຳມະບານລາວ;
3. ລະເມີດສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳ ຂອງສະມາຊິກກຳມະບານ, ກຳມະກອນ ແລະ ຊາວຜູ້ ອອກແຮງງານອື່ນ; ສວຍໃຊ້ໜ້າທີ່, ຕຳແໜ່ງຍົກຍອກ, ສີ່ໂກງ ເອົາຊັບສິນ ຂອງສະຫະພັນກຳມະບານ ລາວ ໄປເປັນຂອງຕົນ;
4. ມີຜິດຕິກຳອື່ນທີ່ເປັນການລະເມີດກົດໝາຍ.

14. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແນວລາວສ້າງຊາດ ສະບັບເລກທີ 49/ສພຊ, ລົງວັນທີ 20 ມິຖຸນາ 2018

ມາດຕາ 9. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຂໍ້ 7. ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຕົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງພາຄີ, ປະຊາຊົນລາວ ບັນດາເຜົ່າ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມການໄກ່ເກ້ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຕາມພາລະບົດບາດຂອງຕົນ.

ລາຍການເຄື່ອງມືສໍາລັບປະກອບຄູ່ມື

1. ລາຍການເຄື່ອງມືສໍາລັບຄູ່ມືຝຶກອົບຮົມ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບຊາວກະສິກອນ

1. ເອກະສານອ້າງອີງສໍາລັບຄູ່ມື;
2. ວິດີໂອ ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວສະໝັກໃຈໂດຍໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ;
3. ໂພດສເຕີ ຄິດໃຫ້ດີແລ້ວຈຶ່ງເຊັນສັນຍາ ແລະ ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບການເຮັດສັນຍາ;
4. ໂພດສເຕີ ຮູບແບບການຜະລິດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າແບບມີສັນຍາ;
5. ໂພດສເຕີ ການລົງທຶນແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ;
6. ໂພດສເຕີ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ;
7. ວິດີໂອ ສິດຂອງຊາວກະສິກອນໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ອົງປະກອບຂອງການເຮັດສັນຍາ;
8. ຮ່າງຟອມສັນຍາ;
9. ໂພດສເຕີ ດ້ານບວກ, ດ້ານລົບ ແລະ ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່;
10. ໂພດສເຕີ ການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທໍາ 3 ຊ່ອງທາງ;
11. ວິດີໂອ ກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
12. ໂພດສເຕີ ການຊ່ວຍເຫຼືອຫຼ້າທາງດ້ານກົດໝາຍ;
13. ໂພດສເຕີ ການວາງແຜນແບບ SMART.

2. ລາຍການເຄື່ອງມືສໍາລັບຄູ່ມືແນະນໍາ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບນັກລົງທຶນ

1. ເອກະສານອ້າງອີງສໍາລັບຄູ່ມື;
2. ຕາຕະລາງວິເຄາະຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານຂໍ້ມູນ;
3. ວິດີໂອ ການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວສະໝັກໃຈໂດຍໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ;
4. ໂພດສເຕີ ການເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທໍາ 3 ຊ່ອງທາງ;
5. ວິດີໂອ ກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ;
6. ໂປສເຕີ 10 ຫຼັກການຂອງການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບ;
7. ໂພດສເຕີ ຮູບແບບການຜະລິດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າແບບມີສັນຍາ;
8. ໂພດສເຕີ ການລົງທຶນແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ;
9. ໂພດສເຕີ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ.

ປະເມີນຜົນກ່ອນ ການຝຶກອົບຮົມ

ຫົວຂໍ້: ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບຊາວກະສິກອນ

ຈົ່ງໝາຍ (✓) ໃສ່ຄໍາຕອບທີ່ຖືກຕ້ອງ (ໃຫ້ເລືອກເອົາຄໍາຕອບທີ່ຖືກຕ້ອງພຽງຄໍາຕອບດຽວ):

1. ຫຼັກການສໍາລັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ ສປປ ລາວ ມີຈັກຫຼັກການ?

☐ 4 ຫຼັກການ ☐ 5 ຫຼັກການ ☐ 6 ຫຼັກການ ☐ 7 ຫຼັກການ
2. ຂໍ້ໃດແມ່ນມີໃນຫຼັກການສໍາລັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນ ສປປ ລາວ?

☐ ການປົກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ

☐ ການເຄົາລົບສິດທິຂອງປະຊາຊົນໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ການຫາປາ, ລ້ຽງສັດ, ເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ

☐ ການນໍາໃຊ້ແຮງງານໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຊ່ຽວຊານມາຈາກຕ່າງປະເທດ

☐ ການພັດທະນາສີຂຽວ ຄຽງຄູ່ ກັບການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ
3. ທ່ານຄິດວ່າ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບມີຫຼັກການສາກົນບໍ່?

☐ ມີ ☐ ບໍ່ມີ ☐ ບໍ່ຮູ້
4. ທ່ານຄິດວ່າ ກົດໝາຍ ສປປ ລາວ ມີກົດໝາຍໃດແດ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ?

☐ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ

☐ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແຮງງານ

☐ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ

☐ ດໍາລັດວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈາກໂຄງການພັດທະນາ

☐ ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງຈັກຂໍ້

☐ ກ່ຽວຂ້ອງທຸກຂໍ້
5. ທ່ານຄິດວ່າ ພັນທະຂອງຜູ້ລົງທຶນ ມີດ້ານໃດແດ່?

☐ ພັນທະໃນການເສຍພາສີ, ອາກອນ, ຄ່າທໍານຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການຕ່າງໆ

☐ ພັນທະຕໍ່ລັດ, ພັນທະດ້ານສັງຄົມ, ພັນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

☐ ອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ, ສົ່ງເສີມທຸລະກິດພາຍໃນ, ພັນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

☐ ພັນທະໃນການຮັກສາຄວາມສະຫງົບ, ພັນທະໃນການປະກອບຊ່ວຍປະເທດຊາດ, ພັນທະໃນການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ
6. ການປົກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນແບບ FPIC Free Prior and Informed Consent ມີຄວາມໝາຍວ່າແນວໃດ?

☐ ການປົກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ໂດຍທີ່ຊຸມຊົນສາມາດອອກຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ເຂົ້າໃຈ

☐ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານລ່ວງໜ້າ, ພຽງພໍ ແລະ ທັນເວລາ

☐ ການໃຫ້ການຍິນຍອມດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ໂດຍຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ ແລະ ພຽງພໍ.
7. ທ່ານຄິດວ່າຮູບການແກ້ໄຂຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ສາມາດດໍາເນີນດ້ວຍຈັກຮູບການ?

☐ 2 ຮູບການ ☐ 3 ຮູບການ ☐ 4 ຮູບການ ☐ 5 ຮູບການ

ປະເມີນຜົນ ຫຼັງການຝຶກອົບຮົມ

ຫົວຂໍ້: ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສໍາລັບຊາວກະສິກອນ

ຈົ່ງໝາຍ (✓) ໃສ່ຄໍາຕອບທີ່ຖືກຕ້ອງ (ໃຫ້ເລືອກເອົາຄໍາຕອບທີ່ຖືກຕ້ອງພຽງຄໍາຕອບດຽວ):

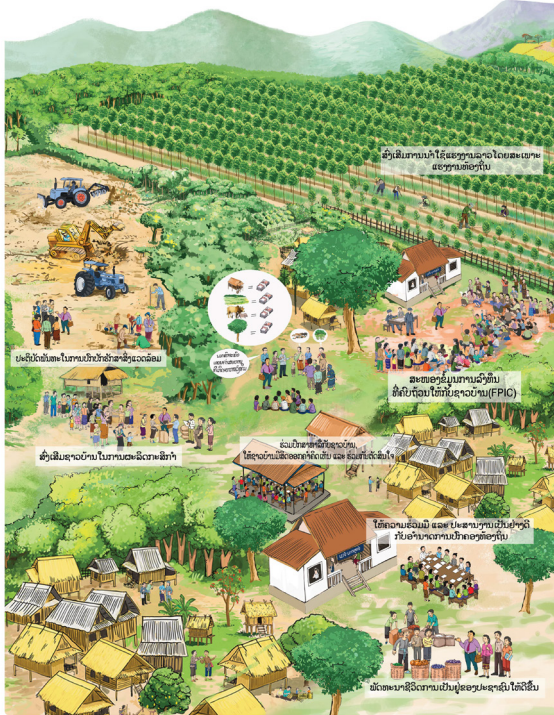
1. ຫຼັກການສໍາລັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ ສປປ ລາວ ມີຈັກຫຼັກການ?
☐ 4 ຫຼັກການ ☐ 5 ຫຼັກການ ☐ 6 ຫຼັກການ ☐ 7 ຫຼັກການ
2. ຂໍ້ໃດແມ່ນມີໃນຫຼັກການສໍາລັບການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນ ສປປ ລາວ?
☐ ການປົກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ
☐ ການເຄົາລົບສິດທິຂອງປະຊາຊົນໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ການຫາປາ, ລ້ຽງສັດ, ເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
☐ ການນໍາໃຊ້ແຮງງານໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຊ່ຽວຊານມາຈາກຕ່າງປະເທດ
☐ ການພັດທະນາສີຂຽວ ຄຽງຄູ່ ກັບການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ
3. ທ່ານຄິດວ່າ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບມີຫຼັກການສາກົນບໍ່?
☐ ມີ ☐ ບໍ່ມີ ☐ ບໍ່ຮູ້
4. ທ່ານຄິດວ່າ ກົດໝາຍ ສປປ ລາວ ມີກົດໝາຍໃດແດ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ?
☐ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ
☐ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ແຮງງານ
☐ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ
☐ ດໍາລັດວ່າດ້ວຍ ການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຈັດສັນຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນຈາກໂຄງການພັດທະນາ
☐ ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງຈັກຂໍ້
☐ ກ່ຽວຂ້ອງທຸກຂໍ້
5. ທ່ານຄິດວ່າ ພັນທະຂອງຜູ້ລົງທຶນ ມີດ້ານໃດແດ່?
☐ ພັນທະໃນການເສຍພາສີ, ອາກອນ, ຄ່າທໍານຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການຕ່າງໆ
☐ ພັນທະຕໍ່ລັດ, ພັນທະດ້ານສັງຄົມ, ພັນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ
☐ ອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງ, ສົ່ງເສີມທຸລະກິດພາຍໃນ, ພັນທະດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ
☐ ພັນທະໃນການຮັກສາຄວາມສະຫງົບ, ພັນທະໃນການປະກອບຊ່ວຍປະເທດຊາດ, ພັນທະໃນການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ
6. ການປົກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນແບບ FPIC Free Prior and Informed Consent ມີຄວາມໝາຍວ່າແນວໃດ?
☐ ການປົກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນ ໂດຍທີ່ຊຸມຊົນສາມາດອອກຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ເຂົ້າໃຈ
☐ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານລ່ວງໜ້າ, ພຽງພໍ ແລະ ທັນເວລາ
☐ ການໃຫ້ການຍິນຍອມດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ໂດຍຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ ແລະ ພຽງພໍ.
7. ທ່ານຄິດວ່າຮູບການແກ້ໄຂຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ສາມາດດໍາເນີນດ້ວຍຈັກຮູບການ?
☐ 2 ຮູບການ ☐ 3 ຮູບການ ☐ 4 ຮູບການ ☐ 5 ຮູບການ

ເຄື່ອງມືສໍາລັບການຝຶກອົບຮົມ

ໂພສເຕີປະກອບການຝຶກອົບຮົມ

ເຄື່ອງມືສໍາລັບການຝຶກອົບຮົມໂພສເຕີ

ການລົງທຶນແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ສັນຍາປະກອບ:

ຮູບແບບການຜະລິດກະສິກໍາເປັນສິນເຊີງແບບມີສັນຍາ

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ສາມາດດໍາເນີນດ້ວຍຮູບການໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

ມາດຕາ 94. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ວຍການປະນີປະນອມກັນ
ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ຄູ່ກໍລະນີຕ້ອງດໍາເນີນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງນຳກັນໂດຍສັນຕິຕິທິ, ປະນີປະນອມກັນ ຫຼື ໂດຍຜ່ານຄົນກາງ ເພື່ອໃຫ້ທັງຝ່າຍ ຕ່າງໄດ້ສັນຕິພາບ ໂດຍດິນແດນສັນຕິ ແລະ ເປັນທາງ.

ມາດຕາ 95. ການແກ້ໄຂທາງດ້ານປະສານ
ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ຄູ່ກໍລະນີ ຫຼື ຝ່າຍໂດດປາຍໜຶ່ງ ສາມາດສະເໜີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຜ່ານຫ້ອງການບໍລິການການລົງທຶນປະຕູດຽວ ເພື່ອສະເໜີຄະນະການກຳນົດສິນເຊີງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ ພິຈາລະນາແກ້ໄຂຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 97. ການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ
ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການລົງທຶນ ຝ່າຍໂດດປາຍໜຶ່ງ ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານປະຊາຊົນຕາມກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼື ຕ່າງປະເທດ ຫຼື ສປປ ລາວເປັນພາກີ. ເມື່ອມີກໍາຕິດສັນຍາສານທີ່ໄດ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ໃຫ້ມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດຕໍ່ຄູ່ກໍລະນີ.
(ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ສະບັບເລກທີ 14/ສພຊ, ລົງວັນທີ 17 ພະຈິກ 2016)

ມາດຕາ 2. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ໂດຍສູນແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ
ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດລະຫວ່າງນິຕິບຸກຄົນດ້ວຍກັນ, ນິຕິບຸກຄົນກັບບຸກຄົນ, ບຸກຄົນກັບບຸກຄົນ ຫຼື ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດສັນຍາ, ການດໍາເນີນການຜະລິດ-ທຸລະກິດ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດດ້ວຍການໄກ່ເກ້ຍ ຫຼື ດ້ວຍການຕັດສິນ ຊຶ່ງກໍ່ເປັນບຸນຄຳລະບົບສານປະຊາຊົນ.
(ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ສະບັບເລກທີ 06/ສພຊ, ລົງວັນທີ 17 ທັນວາ 2010)

ສັນຍາປະກອບ:

ພາກທີ II

ບໍລິສັດກົດໝາຍ ແລະ ການພັດທະນາການຮ່ວມມືຈຳກັດ)

ເຄື່ອງມືສຳລັບການຝຶກອົບຮົບ:

ແບບຢ່າງບົດສະຫຼຸບເກັບກຳຂໍ້ມູນ

(ແບບຢ່າງ) ບົດສະຫຼຸບເກັບກຳຂໍ້ມູນ

ຮຽນ:

ເລື່ອງ:

ອີງຕາມ

ການເຂົ້າເຖິງຫລືຜູ້ແນະນຳມາ:

I. ພາກສະເໜີ

ເລື່ອງ:

ລະຫວ່າງ:

ທ້າວ/ນາງ.....,ອາຍຸ, ອາຊີບ....., ສັນຊາດ
....., ປັດຈຸບັນຢູ່ບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ
..... ເປີໂທຕິດຕໍ່.....(ຜູ້ມາຂໍຄຳປຶກສາ ຫລື ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ)

ແລະ

ທ້າວ/ນາງ.....,ອາຍຸ, ອາຊີບ....., ສັນຊາດ
....., ປັດຈຸບັນຢູ່ບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ
.....ເປີໂທຕິດຕໍ່(ຄູ່ກໍລະນີ)

II. ລຳດັບເຫດການຄວາມເປັນມາ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1. ຮູບການຕົກລົງ(ໄດ້ຫລືບໍ່ໄດ້) ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມແກ້ໄຂໃນໄລຍະຜ່ານມາ

.....
.....
.....

.....
.....
2. ສະພາບການໃນປະຈຸບັນ:

.....
.....
.....
III ສະຫຼຸບ

➤ ວິເຄາະພາບລວມໂດຍຫຍໍ້ຂອງຜູ້ຄົນຄວ້າກ່ຽວກັບເຫດການ:

.....
.....
.....
➤ ເຫດຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍ

➤ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ມາຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ:

1.
2.

➤ ຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີຂອງຜູ້ຄົນຄວ້າ:

1.
2.
3.

ສະນັ້ນ, ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ສະຫລຸບໄວ້ເປັນຂໍ້ມູນ ເພື່ອພິຈາລະນາດຳເນີນການຕໍ່ໄປ.

ທີ່, ວັນທີ/...../.....

ລົງລາຍເຊັນ ຜູ້ຄົນຄວ້າ ແລະ ສະຫຼຸບ

ຂໍ້ມູນອ້າງອີງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຜູ້ມາຂໍຄຳປຶກສາ(ເອກະສານ, ຮູບ, ຄລິບ.....):

- 1.....
- 2.....

ຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບ:

ສິ່ງສິ້ນສຸດນີ້ແມ່ນເປັນການຮວບຮວມເອກະສານການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ພັດທະນາໂດຍ ໂຄງການສ້າງຄວາມສາມາດທີ່ມີເອກະລັກສະເພາະ ແນໃສ່ປັບປຸງຈິດສຳນຶກ, ຄວາມຮູ້ດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຄວາມສາມາດ ເພື່ອເພີ່ມທະວີສິດທິການຄອບຄອງທີ່ດິນ - LIFE (VFI) ແລະ ບໍລິສັດ ກົດໝາຍ ແລະ ພັດທະນາການຮ່ວມມື ຈຳກັດ (LDP). ເຊິ່ງເອກະສານສະບັບນີ້ຖືກຮວບຮວມໂດຍ ອົງການ ເຮວວິຕັດ ເພື່ອການຮ່ວມມືສາກົນ ປະຈຳ ສປປ ລາວ ແລະ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (LIWG) ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ PIASVC ໃນເດືອນ ມັງກອນ 2023.

ເຄື່ອງມືການຝຶກອົບຮົມນີ້ຍັງຄົງຢູ່ພາຍໃຕ້ກຳລັງສິດຂອງ ໂຄງການ LIFE, LDP ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາຂອງ ຕົນ.

ເພື່ອການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ເອກະສານນີ້ສາມາດຖືກນຳໃຊ້ໂດຍບໍ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆ ໂດຍຜູ້ທີ່ສົນໃຈສຳລັບການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນ ຈຸດປະສົງທາງດ້ານການຄ້າເທົ່ານັ້ນ, ການນຳໃຊ້ວິທີການສື່ສານ ແລະ ການແປ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ທັງ ສຳເນົາເອກະສານ, ລິ້ງຂໍ້ມູນໃນເວັບໄຊ, ສຽງ ແລະ ຮູບພາບອື່ນໆ) ໂດຍໄດ້ລະບຸກຳລັງສິດດັ່ງເດີມ ແລະ ຮັບຮູ້ຢ່າງຈະແຈ້ງດ້ວຍໂລໂກ້ ແລະ/ຫຼື ຊື່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ປະກົດໃນເອກະສານສະບັບ ນີ້.

Disclaimer:

This publication is a compilation of training materials and tools developed by Land learning Initiative for Food security Enhancement Project - LIFE (VFI) and Law and Development Partnership.Co.,Ltd (LDP). It has been compiled by Helvetas Laos and LIWG under the PIASVC project in January 2023.

Ownership of this training materials and tools however remains with LIFE Project, LDP and any other organisations originally involved in its development.

In the spirit of promoting access to information, this document will be freely available to interested parties for non-commercial use only, using different means of communication and translation (printed hard copies, link on a website, audio-visual etc.) provided original ownership is clearly acknowledged with the respective logos and/or organization name.

ປັບເກົ່າ ແລະ ປັບປຸງໂດຍ/ Revised and updated by:

HELVETAS

LAOS

ໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນໂດຍ/ Funded by:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC